

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

BISNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht

Definitieve goedkeuring na advies Raad van State

Bijlagen:

- het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht;
- de memorie van toelichting;
- het advies 62.779/3 van de Raad van State van 18 april 2018;
- een JoKer.

1. Voorafgaande procedure

Op 14 juli 2017 hechtte de Vlaamse regering een eerste keer haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht (VR 2017 1407 DOC.0759/1TER, DOC. 0759/2TER en DOC. 0759/3TER). Op 22 december 2017 hechtte de Vlaamse regering haar tweede principiële goedkeuring aan bovenvermeld voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting (VR 2017 2212 DOC.1457/1TER, DOC.1457/2TER en DOC.1457/3TER).

Tevens werd daarbij de Vlaamse minister, bevoegd voor bijstand aan personen, gelast om over het voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

2. Bespreking van het advies van de raad van State

Op 18 april 2018 verleende de Raad van State zijn advies nr. 62.779/3 over het voorontwerp van decreet. Hierna volgt een bespreking van het gevolg dat gegeven wordt aan dit advies van de Raad van State.

Opmerking onder punt 4 van het advies

De Raad van State merkt in zijn advies op dat met het voorliggende voorontwerp van decreet het 'beschermingsmodel', dat aanvankelijk de wet van 8 april 1965 kenmerkte, verlaten wordt.

Sinds de Zesde Staatshervorming omvat de bevoegdheid van de gemeenschappen met betrekking tot 'de jeugdbescherming', ook de bevoegdheid voor het bepalen van de reactiewijzen op als misdrijf omschreven feiten die door minderjarigen zijn gepleegd. Het

betreft hier de volheid van bevoegdheid tot het regelen van de jeugdbescherming en dit in de ruimste zin van het woord. Dit impliceert dat die bevoegdheid ook het bepalen van de basisopties inzake de bejegening van jeugdige delinquenten omvat. Het voorzien in een jeugddelinquentierecht waarbij wordt ingezet op verantwoordelijkheid, normbevestiging en herstel als uitgangspunten, benadert de bevoegdheid inzake jeugdbescherming vanuit een andere insteek. Dit zonder de specificiteit van de doelgroep – minderjarige delinquenten - uit het oog te verliezen en de beschermingsgedachte helemaal los te laten. De wijze waarop het begrip verantwoordelijkheid van en voor minderjarige verdachten/delictplegers en andere bij het jeugddelict betrokken partijen invulling krijgt, staat immers niet op zich. Het is niet los te koppelen van hoe we breder denken over en kijken naar kinderen en jongeren. Het is niet los te koppelen van de wijze waarop we in Vlaanderen invulling willen geven aan het samenleven van mensen en de wijze waarop een samenleving inzet op het actief ondersteunen van jongeren in opgroeien tot verantwoordelijke burgers. Met het voorliggende decreet zet Vlaanderen in op een 'gezamenlijk reconstrueren van de complexe realiteit' dat een jeugddelict is. Het jeugddelict wordt niet verengd tot een louter strafrechtelijke kwalificatie. De normbevestiging (normstelling) is een vertrekpunt en is nodig om het kader aan te geven waarbinnen de verschillende partijen gepositioneerd worden. Het vormt het achterliggende referentiekader waartegen men zich dient te (her)positioneren. We maken jongeren nadrukkelijker bewust van de gevolgen van hun (vermeende) daden, maar bij uitbreiding ook over het stellen van (bepaald) gedrag in het algemeen.

Opmerking onder punt 6 van het advies

De Raad van State stelt dat de vereisten inzake vorming die worden opgelegd aan jeugdmagistraten en andere onder de federale bevoegdheid vallende personen die hen bijstaan, niet voldoen aan de voorwaarden om een beroep te kunnen doen op de impliciete bevoegdheden. In de voorafgaande titel van de wet van 8 april 1965 wordt immers reeds bepaald dat de rechtsbedeling ten aanzien van minderjarigen gebeurt, voor zover zulks mogelijk is, door actoren ambtenaren en magistraten met een specifieke en permanente opleiding inzake jeugdrecht.

De vereisten inzake vorming betreffen niet alleen de door de Raad van State vermelde beroepscategorieën. We beogen hier eenieder die op grond van het voorliggende decreet beroepsmatig uitvoering geeft aan dit decreet. De bepaling blijft derhalve behouden. In de mate dat deze vereiste inzake vorming betrekking heeft op jeugdmagistraten en andere onder de federale bevoegdheid vallende personen die hen bijstaan, blijft de voorafgaande titel van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, van toepassing. In punt 2° is voorzien dat 'elke rechtsbedeling ten aanzien van minderjarigen gebeurt, voor- zover zulks mogelijk is, door actoren, ambtenaren en magistraten met een specifieke en permanente opleiding inzake jeugdrecht'.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State worden punten 2° en 5°, van de voorafgaande titel van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, behouden. De andere bepalingen van de voorafgaande titel van de wet van 8 april 1965 worden opgeheven.

Opmerking onder punt 7 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt het derde lid van artikel 5 geschrapt. De Vlaamse Gemeenschap is niet bevoegd om het toepassingsgebied van de wet op de voorlopige hechtenis te bepalen.

Opmerking onder punt 8 van het advies

Op suggestie van de Raad van State wordt de verwijzing naar artikel 28quater, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering in artikel 8 van het voorontwerp geschrapt. De Vlaamse Gemeenschap is zelf bevoegd om de afhandelingswijzen op parketniveau te regelen, inclusief de inhoudelijke aspecten van de seponeringsbevoegdheid.

Opmerking onder punt 9 van het advies

Gevolgvend aan het advies van de Raad van State met betrekking tot de mogelijkheid om aan het vervullen van bepaalde reactiewijzen die worden voorgesteld op parketniveau, al dan niet het verval van de strafvordering te koppelen, wordt de memorie van toelichting aangepast. Er wordt verduidelijkt dat wanneer een minderjarige ingaat op hetgeen door het openbaar ministerie wordt voorgesteld, het dan aan de decreetgever toekomt erover te oordelen of de verstoring van de openbare orde genoegzaam is of kan zijn hersteld door het ingaan op en het uitvoeren van de voorstellen of het aanbod van het openbaar ministerie. Enkel in die gevallen waarbij de minderjarige op dergelijk voorstel of aanbod ingaat, zal de uitvoering of bemiddeling aanleiding kunnen geven tot verval van de strafvordering.

Opmerking onder punt 10 van het advies

Op suggestie van de Raad van State wordt in de artikelen 10, 11, §1 en 13, §1 de vermelding van de mogelijkheid voor de procureur des Konings om zich te laten bijstaan door een parketcriminoloog, geschrapt.

In de memorie van toelichting wordt expliciet verwezen naar deze bestaande mogelijkheid. Deze mogelijkheid van bijstand door een parketcriminoloog betreft de gerechtelijke organisatie welke een federale bevoegdheid is gebleven, die enkel door de gemeenschappen kan worden betreden met toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Dit veronderstelt onder meer dat dergelijke regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de betrokken gemeenschapsbevoegdheid. Dit kan worden betwijfeld aangezien de parketmagistraten nu reeds - krachtens federale regelgeving - de mogelijkheid hebben om zich te laten bijstaan door parketcriminologen. Deze mogelijkheid als ook de functiebeschrijving van de parketcriminologen aangeworven bij de afdelingen 'jeugd en gezin' werd verder uitgewerkt via 'Omzendbrieven'. We vermelden in deze in het bijzonder 'Omzendbrief nr. COL 8/2007'. Bij de indiensttreding van de criminologen in september 2006 publiceerden de procureurs-generaal voor hun respectievelijk rechtsgebied een omzendbrief met de functiebeschrijving. De aanvullingen in de geciteerde omzendbrief zijn enerzijds gebaseerd op de vragen die de criminologen kregen vanwege de parketmagistraten en zijn anderzijds gegroeid vanuit de dagelijkse praktijk. De doelstelling van de omzendbrief nr. COL 8/2007 bestaat erin een lijst met taken weer te geven die de criminologen 'kunnen' uitvoeren. In het algemeen verlenen de parketcriminologen bijstand aan de afdeling 'jeugd en gezin' van de parketten inzake drie problematieken. Eén daarvan is jeugddelinquentie. Met hun aanpak bieden zij een meerwaarde aan het parket door middel van analyses en een interventiemethode die gegrond is in hun psychosociale, sociologische en juridische vorming. De criminologen hebben enerzijds een verantwoordelijkheid op beleidsmatig vlak en bieden anderzijds bijstand aan de parketten in de behandeling van individuele dossiers. Vanuit hun multidisciplinaire opleiding en hun kennis van het netwerk van buitengerechtelijke actoren adviseren ze de parketmagistraat over de verdere oriëntering van een dossier. Dit advies wordt geformuleerd na dossierstudie en, in voorkomend geval, na een gesprek met de minderjarige en zijn ouders, opvoedingsverantwoordelijken of zijn voogd. Hierbij positioneren de criminologen zich als professionelen van de multidisciplinaire aanpak, met inachtneming van de bevoegdheden van de magistraten enerzijds en van de diensten van de Gemeenschappen anderzijds. In het kader van het voorliggende decreet is de opdracht van parketcriminologen met betrekking tot jeugddelinquentie minstens relevant voor wat betreft de 'waarschuwingsbrief, de herinnering aan de wet en de bemiddeling'. Hun advies is in deze gebaseerd op de studie van het dossier en, indien nodig, op een oriënterend

gesprek. Het oriënterend gesprek met de minderjarige en zijn ouders, opvoedingsverantwoordelijken of voogd, heeft tot doelstelling om de houding van alle betrokkenen ten opzichte van de feiten te bespreken en om bijkomende informatie over de context van de minderjarige te verzamelen. Het doel van het oriënterend gesprek is om bijkomende verduidelijking te verschaffen aan de procureur des Konings om een beslissing te kunnen nemen. De uiteindelijke beslissing over de effectieve verdere oriëntering van een individueel dossier komt toe aan de procureur des Konings.

Opmerking onder punt 11 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 12, §3, tweede lid, van het voorontwerp de procureur des Konings de betrokken personen dagvaardt wanneer één of meer van hen erom verzoeken het akkoord (dat voortvloeit uit de bemiddeling) te laten homologeren door de jeugdrechtbank.

De manier waarop een zaak aanhangig wordt gemaakt bij de jeugdrechtbank, behoort evenwel, als element van de rechtspleging, tot de federale bevoegdheid en is geregeld in de artikelen 45, 2, b), en 63ter, c), van de wet van 8 april 1965. Aangezien in de federale regelgeving reeds wordt voorzien in het aanhangig maken door het openbaar ministerie bij dagvaarding, kan er geen noodzaak toe zijn nogmaals te voorzien in deze vorm van aanhangig maken, terwijl niet kan worden ingezien waarom er een noodzaak zou toe bestaan de vrijwillige verschijning uit te sluiten. Artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan derhalve in dit geval geen toepassing vinden.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 12, §3, tweede lid, van het voorontwerp geschrapt.

Een gelijkaardige opmerking geldt ten aanzien van:

- artikel 14 van het voorontwerp, dat op een meer algemene wijze zou moeten worden geredigeerd;
- het eerste lid van artikel 17 van het voorontwerp, dat dient te worden weggelaten mits een aangepaste redactie van het tweede lid van dat artikel (waarin gewag kan worden gemaakt van het aanhangig zijn tijdens de voorbereidende rechtspleging);
- artikel 28, eerste lid, van het voorontwerp.

Hieraan wordt geen gevolg gegeven. De formulering van de bepalingen blijft behouden.

Opmerking onder punt 12 van het advies

De Raad van State merkt op dat het kan betwijfeld worden of de in artikel 12, §4, vierde lid, van het voorontwerp van decreet, voorziene aansprakelijkheidsregeling in haar geheel kan worden geacht te behoren tot de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake jeugdbescherming. In het licht hiervan dient de betreffende bepaling te worden weggelaten.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 12, §4, vierde lid, van het voorontwerp van decreet geschrapt. Artikel 47 van de wet van 8 april 1965 wordt aangepast waardoor het van toepassing is op de bemiddeling die wordt voorgesteld door de procureur des Konings op grond van het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

In artikel 47, derde lid, van de wet van 8 april wordt de volgende wijzigingen aangebracht: de zinsnede 'artikel 45quater' wordt vervangen door de zinsnede 'artikel 11 van het voormelde decreet'.

Opmerking onder punt 13 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden de woorden 'moet hij dat schriftelijk doen en' geschrapt in artikel 12, §4. Het instellen van de strafvordering dient in beginsel steeds schriftelijk te gebeuren volgens de geldende strafrechtelijke regels. Dit

opnieuw opnemen in het voorliggend decreet is niet noodzakelijk voor de uitoefening van de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Opmerking onder punt 14 van het advies

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om artikel 15 aan te passen voor wat betreft de procedurele regels betreffende het horen door de jeugdrechtbank of de jeugdrechter van de minderjarige en zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken, het verstrekken van informatie aangaande het jeugddelict, de verschijning in persoon en het recht op bijstand door een advocaat. Gelijksortige bepalingen werden voorheen opgenomen in, of vloeien voort uit de wet van 8 april 1965, doch het lijkt noodzakelijk om ze in het voorliggend ontwerp van decreet uitdrukkelijk op te nemen als belangrijke rechtswaarborgen. Dit enerzijds in functie van volledigheid, duidelijkheid, en vanuit de visie om met 'alle relevante betrokken opvoedingsfiguren uit de directe omgeving van de minderjarige delinquent' in dialoog te (kunnen) gaan en hen (waar mogelijk) te betrekken bij de uitvoering van een reactie of het voorkomen van toekomstig delinquent gedrag. Anderzijds gaan we met betrekking tot de rechtswaarborgen binnen de Vlaamse visie en het voorliggend voorontwerp van decreet een stap verder dan wat voorzien is in de Jeugdwet. Zo wordt o.m. voorzien dat de minderjarige verdachte/delictpleger steeds zelf aanwezig moet zijn wanneer hij voor de jeugdrechter/jeugdrechtbank moet verschijnen: vertegenwoordiging door 'zijn advocaat' is uitgesloten waar dit wel mogelijk is onder de bepalingen van de Jeugdwet (artikel 54). Zo is er ook de verplichte bijstand van een advocaat binnen het herstelrechtelijk aanbod, dit zowel voor de minderjarige verdachte/delictpleger als voor het minderjarige slachtoffer. In de Jeugdwet was deze bijstand slechts voorzien vanaf het ogenblik dat het bereikte akkoord wordt vastgelegd. We voorzien eenzelfde verplichte bijstand (recht op bijstand) voor minderjarige verdachten/delictplegers en minderjarige slachtoffers bij de totstandkoming van een positief project. De betreffende bepalingen in de wet van 8 april 1965 worden, voor wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, opgeheven.

De Raad van State merkt op dat bij het voorzien in de mogelijkheid om te verschijnen door middel van een videoconferentie, kan worden betwist dat de weerslag van de regeling op de federale bevoegdheid een marginaal karakter heeft.

Deze nieuwigheid die we voorzien in het voorontwerp geeft op een moderne manier invulling aan het recht van de minderjarige om te worden gehoord. Deze hedendaagse methodiek geeft jongeren de kans om zoveel als mogelijk te participeren en deel te nemen aan de procedure, en dit op een voor hen toegankelijke wijze, die aansluit bij 'een meer en meer gedigitaliseerde en elektronische leefwereld van jongeren'. De toestellen maken het voortaan mogelijk om zaken te behandelen zonder dat partijen fysiek samen aanwezig zijn. Een digitale verbinding met klank en beeld zorgt er voor dat toch het gevoel ontstaat samen in één ruimte aanwezig te zijn. Het systeem biedt vooral voordelen op het vlak van tijd en afstand. De mogelijkheid om te werken via videoconferentie is op vandaag ook voorzien in de federale regelgeving. Moderne technologieën vinden op federaal niveau mondjesmaat, maar meer en meer, hun ingang in de rechterlijke wereld.

Vanuit de Vlaamse Gemeenschap proberen we eveneens rekening te houden met een evoluerende maatschappij en de rechtspleging en invulling van reacties, waar mogelijk, hier op af te stemmen. Het horen van een minderjarige vanop afstand is in bepaalde omstandigheden, en wanneer de technische ondersteuning hiervoor aanwezig is, een volwaardig alternatief om invulling te geven aan het hoorrecht.

De weerslag op de federale bevoegdheid is marginaal, mede daar zij zelf reeds voorzien in deze mogelijkheid. De mogelijkheid van videoconferenties wordt op vandaag reeds gebruikt bij andere rechtbanken om zaken te behandelen. Niet enkel is de weerslag op de federale bevoegdheid marginaal, de impact op de (praktische) organisatie is ook beperkt. De mogelijkheid van een videoconferentie wordt niet in alle gevallen voorzien. Zo is dit nooit mogelijk bij de eerste verschijning van de minderjarige voor de jeugdrechter of jeugdrechtbank. Daarnaast is het ook steeds de jeugdrechter/jeugdrechtbank die finaal

kan beslissen dat de minderjarige wel in persoon moet aanwezig zijn. Men hoeft er dus geen uitvoering aan te geven, het is een bijkomende mogelijkheid die wordt voorzien om uitvoering te geven aan het hoorrecht van de minderjarige. De redenen hiervoor zijn niet ingegeven vanuit 'een kostenbesparend gedachtegoed', al kan dergelijk systeem wel desgevallend dit effect genereren. Bijkomend geeft het systeem, naast de voordelen op het vlak van tijd en afstand, ook het voordeel van risicobeperking. Mogelijkheden voor ontvluchting tijdens, of naar aanleiding van de overbrenging, worden beperkt.

Om bovengenoemde redenen wordt er niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om artikel 15 – wat betreft de videoconferentie – te schrappen. Wel worden er bijkomende voorwaarden opgenomen welke moeten vervuld zijn om verschijning via videoconferentie toe te laten en wordt er een delegatie aan de Vlaamse Regering ingeschreven om de nadere regels omtrent het gebruik van de videoconferentie te bepalen. Er worden vier voorwaarden bepaald waardoor de deelname van een minderjarige verdachte of delictpleger aan de rechtspleging verenigbaar is met het recht op een eerlijk en openbaar proces:

- 1) Met het gebruik van de communicatietechniek van de videoconferentie moet een wettig doel worden nagestreefd;
- 2) De minderjarige verdachte of delictpleger moet de rechtspleging kunnen volgen en de jeugdrechter of jeugdrechtbank moet in de mogelijkheid zijn om de verschillende partijen tezelfdertijd te kunnen zien;
- 3) De minderjarige verdachte of delictpleger moet zonder technische belemmeringen kunnen worden gehoord;
- 4) De minderjarige verdachte of delictpleger moet daadwerkelijk en vertrouwelijk met zijn advocaat kunnen communiceren.

De omstandigheden waarin een videoconferentie plaatsvindt, moeten gelijkwaardig zijn aan een persoonlijke verschijning in eenzelfde ruimte. Een videoconferentie vereist dan ook een vrij ontwikkelde installatie die aan kwalitatieve normen moet beantwoorden.

Opmerking onder punt 15 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting beargumenteerd dat de beperking van de duur van de voorbereidende rechtspleging zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat deze slechts een marginale weerslag heeft op de federale bevoegdheid.

De voorbereidende rechtspleging en de maatregelen die tijdens deze fase van de procedure kunnen worden opgelegd, strekken ertoe om tijdens de rechtspleging – en in afwachting van een beslissing ten gronde – een voorlopige oplossing te treffen ten aanzien van een minderjarige verdachte.

Op vandaag is ook voorzien in een beperking van de voorlopige fase: deze is in principe beperkt tot zes maanden. Er worden echter geen gevolgen verbonden aan het overschrijden van deze termijn. De wijziging die de decreetgever doorvoert t.a.v. de bestaande regeling is tweërlei:

1. Er worden wel gevolgen verbonden aan de overschrijding van de termijn van zes maanden
2. Er wordt decretaal voorzien in afwijkingsmogelijkheden van de 'standaardduur'.

De wijzigingen (aanpassingen) aan de bestaande regeling zorgen er in concreto niet voor dat er afbreuk wordt gedaan aan de uniformiteit van de regelgeving. De algemene regeling blijft behouden, zijnde een voorbereidende rechtspleging van zes maanden.

De wijzigingen (aanpassingen) aan de bestaande regeling zorgen er in concreto niet voor dat de fundamentele regels m.b.t. het beperken van de duur van de voorbereidende rechtspleging niet gerespecteerd worden. Of anders gezegd, de wijzigingen (aanpassingen) zorgen er niet voor dat er een essentieel element wordt geraakt. Een in duur beperkte voorbereidende rechtspleging blijft behouden, enkel bij het bereiken van de maximale duur dient er te worden overgegaan naar de rechtspleging ten gronde: er kan niet

(herhaaldelijk) blijvend worden opgetreden binnen deze rechtspleging. Minderjarige verdachten hebben het recht om een uitspraak te krijgen over 'schuld of onschuld'. En het is de voorbereidende rechtspleging die de elementen moet aanreiken om hier een onderbouwd antwoord op te geven. Om deze reden is het ook te verantwoorden dat bij zeer zware, of gecompliceerde feiten (en daaraan gekoppelde langer durende onderzoeken), voorzien wordt in een afwijking op de algemene regel betreffende de duur van de voorbereidende rechtspleging.

Het trapsgewijs voorzien van een afwijking komt tegemoet aan de vereiste dat de aangenomen materie beperkt moet worden. In welbepaalde en welomschreven gevallen kan worden afgeweken van de 'basisregeling' en in nog meer uitzonderlijke gevallen kan er gedurende een nog langere termijn worden afgeweken om een antwoord te formuleren op de vraag van 'schuldig of onschuldig'. De dossiers van minderjarige verdachten die geen afwijking nodig hebben van de standaardduur, maakt de hoofdbrok uit. Het toepassingsgebied van de ingevoerde werkwijze is dus beperkt. Daarnaast worden er met het geïnstalleerde systeem van 'een basisduur van zes maanden mét welomschreven uitzonderingen', geen mogelijkheden ontnomen aan de jeugdrechters. Het kader wordt enkel duidelijker afgebakend. Tenslotte stellen we vast dat er op vandaag ook wordt afgeweken op de 'basisduur' van zes maanden: minderjarigen verlaten in vele gevallen de voorbereidende rechtspleging niet en gaan dus niet over naar de rechtspleging ten gronde. Deze praktische, pragmatische afwijking/uitzondering op de 'algemene regel', bepaald door de federale overheid, bestaat op vandaag ook.

De Raad van State stelt de vraag of de beperking van de voorbereidende rechtspleging verenigbaar is met het evenredigheidsbeginsel nu in geen geval, en derhalve ook niet op bijzonder gemotiveerde wijze in het raam van onderzoeken naar zeer zware en complexe misdrijven, de voorbereidende rechtspleging kan worden verlengd, noch maatregelen kunnen worden verlengd.

Vooreerst wordt opgemerkt dat in het voorontwerp van decreet voor bepaalde misdrijven, of wanneer het onderzoek naar de feiten nog niet is afgerond, er reeds een langere voorbereidende rechtspleging mogelijk is (langer dan de algemene regeling van zes maanden). Hetzelfde geldt voor bepaalde maatregelen (toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling) welke onder bepaalde voorwaarden eenmalig kunnen worden verlengd met twee maanden.

Zonder afbreuk te willen doen aan de rechtszekerheid waar minderjarige delictplegers recht op hebben, alsook aan de voorspelbaarheid en duidelijkheid van reacties, hebben we begrip voor de onevenredigheid (afwezigheid van het evenredigheidsbeginsel) die kan ontstaan wanneer de beperking van de voorbereidende rechtspleging een maatschappelijk antwoord op de zwaarste, maatschappelijk onaanvaardbare gedragingen of daden, in de weg staat. Om hieraan tegemoet te komen wordt artikel 19 aangepast.

Er wordt voorzien 'In de volgende gevallen kan van de duur, vermeld in artikel 18, §2, vijfde lid, worden afgeweken door de jeugdrechter:

- 1° het onderzoek naar de feiten is nog niet afgerond;
- 2° het jeugddelict betreft een feit als vermeld in artikel 137, 140, 141, 373, 375, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475 van het Strafwetboek, of een poging tot het plegen van een dergelijk jeugddelict.

In de gevallen, vermeld in het eerste lid, kan de duur van de voorbereidende rechtspleging telkens met zes maanden worden verlengd en dit tot een maximumduur van twee jaar. Verlenging door de jeugdrechter is enkel mogelijk mits een bijzondere motivering.'

Opmerking onder punt 16 van het advies

De suggestie van de Raad van State om het hoorrecht en de bijstand door een advocaat zoals ingeschreven bij het positief project in artikel 21, §1, van het ontwerp van decreet, wordt niet gevolgd. Zie antwoord bij de opmerking onder punt 14 (eerste alinea).

De Raad van State merkt ook op dat de verplichte oproeping van ouders of opvoedingsverantwoordelijken best wordt geëxpliciteerd in de memorie van toelichting, wanneer deze oproeping noodzakelijk wordt geacht voor het welslagen of het goede verloop van het positieve project. Gevolg gevend aan deze suggestie wordt in de memorie van toelichting opgenomen dat de verplichte oproeping noodzakelijk is vertrekkende vanuit de visie dat de minderjarige delictpleger verantwoordelijkheid mag en kan opnemen, maar dat dit ouders en opvoedingsverantwoordelijken niet ontslaat van hun verantwoordelijkheid. Het actief betrekken van deze personen maakt onderdeel uit van het ondersteunen van de minderjarige in het proces van groeien in verantwoordelijkheid, het kan er niet los van gezien worden. Het ontwerp van decreet hecht veel aandacht aan contextgericht werken en heeft als ambitie om effectief de context maximaal te betrekken en (samen) met hen aan de slag te gaan. Oog hebben voor het (gezins-)systeem als totaliteit, en ook hen de kans geven om zich te laten horen, zijn belangrijke elementen binnen de Vlaamse visie op jeugddelinquentie. Binnen een instrument als het positief project – dat bij uitstek hét instrument is van de minderjarige zelf – is het van belang om te weten hoe de context hiernaar kijkt en waar zij eventueel een 'partner' kunnen zijn voor de minderjarige. Of hen minstens de kans hiertoe te geven. Deze verplichte oproeping mag echter niet zo geïnterpreteerd worden dat er geen uitspraak bij verstek zou mogelijk zijn in die gevallen waar ouders of opvoedingsverantwoordelijken niet wensen of kunnen aanwezig zijn.

Opmerking onder punt 17 van het advies

De suggestie van de Raad van State om de bijstand door een advocaat zoals ingeschreven in artikel 24, §4, derde lid, van het ontwerp van decreet, wordt niet gevolgd. Zie antwoord bij de opmerking onder punt 14 (eerste alinea). Hetzelfde antwoord kan dienen voor de opmerking van de Raad van State onder punt 19.

Opmerking onder punt 18 van het advies

De Raad van State merkt op dat de decreetgever, als *lex specialis*, een eigen specifieke, in het raam van het jeugddelinquentierecht te plaatsen, interventie kan uitwerken voor geesteszieke minderjarige delictplegers. Wanneer men een systeem wenst op te zetten waarin de afhandeling binnen het jeugddelinquentierecht wordt gecombineerd met de toepassing van bepalingen van de wet van 26 juni 1990, zoals in het voorontwerp gebeurt, onder meer via de verwijzing naar artikel 43 van de wet van 8 april 1965, dient daaromtrent een samenwerkingsakkoord met de federale overheid te worden gesloten, tenzij men zich zou kunnen beroepen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 40 bijkomend een delegatie aan de Vlaamse Regering opgenomen waarin deze gemachtigd wordt om een samenwerkingsovereenkomst in dit kader met de federale overheid af te sluiten.

Opmerking onder punt 19 van het advies

Het advies van de Raad van State om in artikel 37, §3, eerste lid en §4, vierde lid, van het voorontwerp de woorden 'en in aanwezigheid van zijn advocaat,' te schrappen, wordt niet gevolgd.

Zie hiervoor ook de opmerking en het antwoord onder punt 14 van het advies.

Opmerking onder punt 20 van het advies

De Raad van State merkt op dat het niet de procureur des Konings, maar wel de jeugdrechter is, die maatschappelijke en persoonlijkheidsonderzoeken kan bevelen. Luidens de eerste zin van artikel 37, §5, eerste lid, van het voorontwerp kan de procureur des Konings 'de behandeling door de jeugdrechtbank' met toepassing van artikel 37 slechts vorderen nadat hij maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team, behoudens in de twee volgende leden bepaalde uitzonderingen. Normalerweise is het de jeugdrechter die maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken laat verrichten.

Gevolgd gevend aan het advies van de Raad van State wordt de bevoegdheid voor het geven van de opdrachten tot uitvoeren van maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken, bij de jeugdrechtbank gelegd in plaats van bij de procureur des Konings. In de verschillende leden van artikel 37, §5 wordt geschreven 'De jeugdrechtbank kan de sanctie, vermeld in paragraaf 1, opleggen nadat zij '.

Opmerking onder punt 21 van het advies

De Raad van State merkt op dat de paragrafen 4 en 6 van artikel 38 van het voorontwerp (uithandengeving) moeten worden weggelaten. Het betreffen procedureregels die op zichzelf kunnen bestaan - en niet dermate verbonden zijn met de inhoudelijk aspecten van de uithandengeving - die overigens reeds zijn opgenomen in artikel 57bis, §§3 en 6 van de wet van 8 april 1965.

De suggestie van de Raad van State wordt gevolgd. Met de Zesde Staatshervorming is 'het bepalen van de regels inzake uithandengeving' een Vlaamse bevoegdheid geworden. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap wordt ervoor gekozen om uithandengeving te behouden, mits enkele aanpassingen, en om dit maatschappelijk antwoord op delinquent gedrag van minderjarigen in te schrijven in het 'eerste, Vlaamse decreet betreffende jeugd delinquentie'. Uithandengeving wordt inhoudelijk ingeschreven in het Vlaamse decreet, maar wat betreft de procedure blijft de Jeugdwet van toepassing. Voor deze minderjarigen is een andere procedure van toepassing, op hun gedrag wordt op een andere manier gereageerd .

De paragrafen 4, 5 en 6 van artikel 38 van het voorontwerp worden geschrapt.

Opmerking onder punt 22 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 38, §2, zesde lid, van het voorontwerp de Vlaamse Regering 'nadere regels' kan opleggen aan de justitiehuisen 'of hun partners' voor de uitvoering van de straffen ten aanzien van uit handen gegeven minderjarigen of bepalen waar de gevangenisstraf wordt uitgevoerd tot de leeftijd van drieëntwintig jaar.

Krachtens artikel 5, § 1, II, 6°, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is de federale overheid bevoegd voor de 'uitvoering van de straffen uitgesproken ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd die uit handen zijn gegeven', behalve voor het beheer van de centra die bestemd zijn voor de opvang van deze jongeren tot de leeftijd van drieëntwintig jaar. Krachtens artikel 5, § 1, III, eerste lid, van diezelfde wet zijn de gemeenschappen weliswaar bevoegd voor onder meer de opdrachten van de justitiehuisen, maar daarop wordt een uitzondering gemaakt voor de opdrachten die de justitiehuisen uitoefenen in het raam van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen. De decreetgever kan derhalve geen regels aannemen of in verband ermee een delegatie aan de Vlaamse Regering verlenen betreffende de uitvoering van straffen ten aanzien van uit handen gegeven jongeren, en evenmin de toepasselijkheid van federale regelgeving inzake strafuitvoering op die jongeren bevestigen.

Daar de door de Raad van State genoemde bevoegdheid voor de opdrachten die de justitiehuisen uitoefenen in het raam van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen weliswaar toekomt aan de federale overheid, belet dit niet dat

de Vlaamse Gemeenschap opdrachten kan bepalen met betrekking tot de uitvoering van haar eigen bevoegdheden en deze kan toekennen aan de justitiehuisen. Justitiehuisen welke overigens deel uitmaken van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De suggestie van de Raad van State wordt niet gevolgd en artikel 38, §2, zesde lid, van het voorontwerp blijft behouden.

Opmerking onder punt 23 van het advies

De Raad van State merkt op dat de in artikel 41, vierde lid, voorziene delegatie aan de Vlaamse Regering, luidens dewelke de Vlaamse Regering de nadere regels bepaalt betreffende de organisatie, de werking en de opdrachten van de Vlaamse detentiecentra, deze bevoegdheidsconform moet worden geïnterpreteerd. Gevolg gevend aan deze suggestie wordt in de memorie van toelichting geëxpliciteerd dat deze delegatie enkel betrekking heeft op organisatorische of beheersmatige aspecten.

Opmerking onder punt 24 van het advies

De Raad van State merkt op dat het aanbeveling verdient om een samenwerkingsakkoord te sluiten met de andere gemeenschappen en met de Gemeenschappelijk Gemeenschapscommissie om tegemoet te komen aan de mogelijke problemen die zich kunnen stellen wanneer een minderjarige verhuist van het ene taalgebied naar het ander taalgebied. Op basis van de thans gekende voorontwerpen van decreet (Vlaams decreet en decreet van de Franse Gemeenschap) lijken een aantal reacties moeilijk met elkaar te vergelijken. Bv. andere voorwaarden voor de plaatsing in een gesloten instelling of de vervangende maatregelen en sancties die in de ene gemeenschap bestaan maar niet in de ander. De vraag zal dan ook rijzen of en in welke gevallen een jeugdrechtbank het jeugdrecht van de andere gemeenschap zal moeten toepassen en hoe de uitvoering van dergelijke maatregelen zal moeten gebeuren. De Raad van State zegt dat er best een gedetailleerd samenwerkingsakkoord tussen de diverse gemeenschappen van ons land zou moeten komen waarin bepaald wordt hoe een maatregel die beslist werd in de ene gemeenschap kan worden uitgevoerd in een andere gemeenschap, wie de kosten daarvoor draagt, hoe de rapportering van de uitvoering van de maatregelen dient te gebeuren enz.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State zullen gesprekken opgestart worden om de uitvoering van maatregelen in de hierboven beschreven gevallen te kunnen garanderen.

Opmerking onder punt 26 van het advies

De Raad van State merkt op dat het aanbeveling verdient om alle ingewonnen adviezen als bijlage bij het bij het Vlaams Parlement in te dienen ontwerp te voegen. Dit zou des te nuttiger zijn nu in de memorie van toelichting wordt uiteengezet welke wijzigingen aan het aanvankelijke voorontwerp werden aangebracht op basis van deze adviezen.

De volgende adviezen zullen als bijlage toegevoegd worden wanneer het voorontwerp van decreet wordt ingediend bij het Vlaams Parlement: Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin (SAR WGG), de SERV de Vlaamse Jeugdraad, Hoge Raad voor Justitie, College van procureurs-generaal, Kinderrechtencommissariaat en Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi);

Opmerking onder punt 27 van het advies

De Raad van State merkt op dat aan de vormvereiste van een Joker dient te worden voldaan, deze kan ingevoegd in het sjabloon van de reguleringsimpactanalyse (RIA).

Gelet op de expliciete keuze in het Vlaamse Regeerakkoord voor een eigen Vlaams decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, is de beleidsruimte eerder beperkt. Om deze reden werd geargumenteed om geen RIA op te maken.

Gelet op het belang van dit voorontwerp van decreet voor jongeren werd wel zeer expliciet de participatie van jongeren actief in gebracht.

We verwijzen naar het intensieve voortraject tot het voorontwerp van decreet, waarbij de stem van de jongeren zelf via o.a. vzw Cachet actief werd meegenomen. Verder verwijzen we naar de volgende adviezen op het voorontwerp van decreet die zijn bekomen en verwerkt in de ontwerp teksten: het advies van de Vlaamse Jeugd Raad (advies 1709 van 6 september 2017), het advies van het Kinderrechtencommissariaat (advies 2017/2018/02 van 10 november 2017) en het advies van het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) (advies 2017/1 van september 2017).

We geven gevolg aan de opmerkingen inzake vormvereiste van de Raad van State en verwerken dit als Joker binnen het RIA-sjabloon (cf. bijlage).

Opmerking onder punt 28 van het advies

De Raad van State vindt dat het aanbeveling verdient om het voorliggende ontwerp van decreet en de artikelen uit het voorontwerp van decreet 'houdende diverse wijzigings-opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht', waarover de Raad van State eveneens om advies is gevraagd, samen op te nemen in een enkel voorontwerp. Op zijn minst dient het hoofdstuk dat is opgenomen in de artikelen 87 tot 89 van het andere voorontwerp, te worden opgenomen in het voorliggende voorontwerp. De Raad van State merkt onder punt 276 van zijn advies op dat, de in het decreet 'houdende diverse wijzigings- opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht' opgenomen opheffingsbepalingen met betrekking tot de wet van 8 april 1965, moeten worden afgestemd op de inwerkingtreding van de bepalingen uit het voorliggende ontwerp van decreet.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt het voorontwerp van decreet 'houdende diverse wijzigings- opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht' geïntegreerd in het voorliggende voorontwerp van decreet, voor wat betreft de volgende onderdelen:

- Alle bepalingen uit hoofdstuk 1. Wijzigingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (artikel 1 tot en met 29) worden opgenomen in hoofdstuk 6, afdeling 1, van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.
- Artikel 30 uit hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp wordt deels opgenomen in hoofdstuk 6, afdeling 2 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.
- Een onderdeel van artikel 33 en het gehele artikel 46 uit hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp worden opgenomen in hoofdstuk 6, afdeling 3 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.
- Alle bepalingen uit hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht worden opgenomen in hoofdstuk 5 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht

De in het decreet 'houdende diverse wijzigings- opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht' opgenomen opheffingsbepalingen met betrekking tot de wet van 8 april 1965, worden afgestemd op de inwerkingtreding van de bepalingen uit het voorliggende ontwerp van decreet.

Opmerking onder punt 29 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 3 en 16 een aantal grondbeginselen en indicaties algemeen geformuleerd worden, terwijl deze enkel betrekking hebben op of eerder aansluiten bij de behandeling van de zaak ten gronde. De Raad van State vindt dat het aanbeveling verdient om rekening te houden met de onderscheiden fases van de maatschappelijke reactie op jeugddelinquentie.

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om rekening te houden met de onderscheiden fases voor wat de gehanteerde formuleringen in de artikelen 3 en 16 betreft. Alle vermelde beginselen of regels kunnen zowel worden gehanteerd in de voorbereidende rechtspleging als in de rechtspleging ten gronde, zij het vanuit een andere finaliteit en aanpak, maar wel vertrekkende vanuit hetzelfde uitgangspunt of principe.

Opmerking onder punt 30 van het advies

De Raad van State merkt algemeen op dat onduidelijkheid kan worden teruggevonden op het vlak van de reacties, waar het onderscheid tussen maatregelen en sancties niet steeds duidelijk is.

Er wordt niet ontkend dat het aanbod aan reacties in de voorbereidende rechtspleging en de rechtspleging ten gronde in grote mate gelijklopend is. De finaliteit van de verschillende fases verschilt echter en zo ook de inhoud van de reacties. De maatregelen welke kunnen worden opgelegd tijdens de voorbereidende rechtspleging (de onderzoeksfase) worden ook in hun inhoud gekoppeld aan deze onderzoeksfase en zijn derhalve te koppelen aan een meer 'oriënterende invulling en uitvoering'. Minderjarige verdachten worden – zonder hen als schuldig aan het plegen van een jeugddelict te bestempelen – uitgenodigd om zich bewust te worden van het (al dan niet) stellen van bepaald gedrag, van het (al dan niet) uitvoeren van bepaalde handelingen, het (al dan niet) maken van keuzes. De tijd zal genomen worden om te kijken hoe het best met hen aan de slag gegaan wordt. Wanneer zij in een gesloten begeleiding verblijven zal met hen gewerkt worden aan de redenen waarom werd ingeschat dat geslotenheid nodig was. In de rechtspleging ten gronde komen dezelfde thema's aan bod maar zal samen met de delictpleger gericht en meer gefocust op het eigen gedrag, het eigen handelen en de eigen keuzes worden ingegaan. De jongeren zullen hier ook meer uitgedaagd worden in het leren opnemen van verantwoordelijkheid en verschillende wijzen om te komen tot herstel.

Opmerking onder punt 31 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verantwoord waarom meerdere reactiewijzen aan het openbaar ministerie worden toebedeeld. Eveneens wordt in de memorie van toelichting toegevoegd op grond van welke criteria het openbaar ministerie deze verschillende reactiewijzen kan aanwenden.

Het openbaar ministerie staat in voor de handhaving en de verdediging van het algemeen belang. Daartoe geeft het openbaar ministerie aan elk vastgesteld misdrijf een proportioneel en maatschappelijk relevant antwoord binnen een maatschappelijk aanvaardbare termijn en houdt hierbij rekening met het belang van de slachtoffers. Het voorzien van een uitgebreide(re) bevoegdheid voor het openbaar ministerie heeft als voordeel dat het de mogelijkheid geeft om een snelle respons te geven op ongepast en ongewenst gedrag, zonder dat een rechterlijke tussenkomst noodzakelijk is. Dat meerdere reactiewijzen mogelijk zijn op niveau van het openbaar ministerie, geeft hen de mogelijkheid om 'gericht', 'op maat' en 'op niveau' van de betrokken minderjarige te reageren. Het openbaar ministerie kan zo proactief en repressief jeugdcriminaliteit mee beheersen en verminderen en bijdragen tot een leefbare en veilige samenleving. De decreetgever geeft hierbij het openbaar ministerie alle kansen om samen te werken met de betrokken actoren en herstelgericht te werken. Dit zonder aan het openbaar ministerie

vrij spel te geven: de bevoegdheden zijn exhaustief omschreven en rechtswaarborgen zijn voorzien. Het openbaar ministerie moet bovendien bij de uitoefening van zijn opdrachten optreden op een integere, objectieve, onpartijdige, menselijke en onafhankelijke wijze en dit met respect voor de wet en de fundamentele rechten en vrijheden.

Opmerking onder punt 33 van het advies

De Raad van State merkt op dat het ontwerp een aantal bepalingen bevat die problemen of vragen doen rijzen in het licht van het legaliteitsbeginsel. Zo zijn o.m. een aantal reacties onvoldoende (positief project) of zelfs niet omschreven (terbeschikkingstelling), staan ze op gespannen voet met het legaliteitsbeginsel omdat niet duidelijk is waaruit ze kunnen bestaan (ambulante maatregel of sanctie), of is een gegeven opsomming exemplatief en niet limitatief (voorwaarden).

Er dient benadrukt te worden dat dit ontwerp van decreet eerder te beschouwen is als een kaderdecreet. De terminologie die gehanteerd wordt is de vertaling van een visie, van de uitgangspunten en bouwstenen van een Vlaams beleid met betrekking tot jeugddelinquentie. Ruimte laten voor inbreng jongere, evoluties in de toekomst, ... In besluiten van de Vlaamse Regering wordt verder geconcretiseerd wat precies de draagwijdte is van een aantal van de door de Raad van State vernoemde termen of bepalingen. Uitvoeringsbesluiten moeten een verdere concrete normatieve inhoud geven aan sommige bepalingen van het ontwerp. Doel is om via de uitvoeringsbesluiten te komen tot een maximale realisatie van de doelstellingen van het decreet ten voordele van de minderjarige en zijn opvoedingsfiguren. De uitvoering gebeurt in de geest van wat de decreetgever bedoeld heeft. Sommige termen worden niet verder geconcretiseerd in uitvoeringsbesluiten maar worden verduidelijkt in de memorie van toelichting. In de memorie van toelichting is duidelijker terug te vinden wat er mee bedoeld wordt. Dit alles zonder daardoor ander, nieuw, toekomstig initiatief uit te sluiten wanneer dit voldoet aan de grondvereisten en doelstellingen zoals voorzien in het voorontwerp.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de terbeschikkingstelling geconcretiseerd en verder uitgewerkt. In artikel 37, van het voorontwerp wordt een nieuwe §8 toegevoegd.

§8. Het toevertrouwen van een minderjarige delictpleger aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, voor een gesloten begeleiding als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, wordt in voorkomend geval gecombineerd met een terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank van maximaal tien jaar, na het einde van de hier vermelde sanctie. De jeugdrechtbank legt de terbeschikkingstelling op en bepaalt de duur ervan uiterlijk op het moment van de uitspraak van de hier vermelde sanctie.

De terbeschikkingstelling kan enkel worden uitgesproken wanneer de volgende voorwaarden cumulatief voldaan zijn:

1° het jeugddelict dat voormelde minderjarige gepleegd heeft, is een feit als vermeld in de artikelen 137, 140, 141, 376, eerste lid, 393, 394, 395, 396, 397, 417ter, derde lid, 2°, en 428, §5, 474 en 475 van het Strafwetboek en de artikelen 136bis, 136ter, 136 quater en 136sexies van het Strafwetboek, voor zover deze strafbaar zijn met 20 jaar opsluiting of meer;

2° de minderjarige delictpleger is zich op het ogenblik van de feiten ten volle bewust van de ernst van de feiten en de gevolgen die zijn daad tot gevolg hebben, rekening houdend met zijn persoonlijkheid en maturiteit en zijn sociale context, onverminderd artikel 71 van het Strafwetboek;

3° een verdere opvolging is noodzakelijk na het aflopen van de sanctie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van voormelde minderjarige of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Aan de voorwaarden, als vermeld in het tweede lid, 1°, 2° en 3°, moet cumulatief voldaan zijn op het ogenblik van de beslissing van de jeugdrechtbank tot terbeschikkingstelling en

op het ogenblik van het verstrijken van de duur van de met toepassing van paragraaf 1, opgelegde sanctie. De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling alleen opleggen nadat zij een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team. Het medisch-psychologisch onderzoek is erop gericht de situatie te evalueren in functie van het verlenen van een advies over al dan niet voldoen aan de voorwaarden als vermeld in het tweede lid, 2° en 3°. Ten vroegste 3 maanden en uiterlijk één maand voor het verstrijken van de duur van de met toepassing van paragraaf 1, opgelegde sanctie, spreekt de jeugdrechtbank zich uit over het handhaven, het verminderen van de duur of het opheffen van de terbeschikkingstelling en de wijze waarop zij uitvoering geeft aan de terbeschikkingstelling. De jeugdrechtbank kan deze beslissing enkel nemen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand.

De terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank die ten aanzien van de minderjarige delictpleger is uitgesproken, neemt aanvang bij het verstrijken van de termijn van de met toepassing van paragraaf 1, opgelegde sanctie.

De jeugdrechtbank kan in de uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige delictpleger:

1° een ambulante begeleiding opleggen;

2° voorwaarden opleggen overeenkomstig artikel 34;

3° toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet.

De jeugdrechtbank kan mits bijzondere motivering ter ondersteuning aan de reactie als vermeld in het voorgaand lid, 1° en 2°, als modaliteit een elektronische monitoring of opvolging, als vermeld in artikel 29,§4, opleggen.

De jeugdrechtbank evalueert uiterlijk binnen de zes maanden na de aanvang van de terbeschikkingstelling en vervolgens elke zes maanden, de uitvoering van de terbeschikkingstelling, met het oog op de handhaving ervan, het wijzigen of het opheffen. De terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank neemt in elk geval een einde op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. Uiterlijk 3 maanden voor het bereiken van de leeftijd van vijftientig jaar, of in voorkomend geval onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank zoals bedoeld in het tweede lid, maakt de jeugdrechtbank het gerechtelijk dossier over aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling op grond van dit decreet uitgesproken en dit overeenkomstig Titel XIbis, Hoofdstuk 1, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De jeugdrechtbank kan deze beslissing enkel nemen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand.‘.

In het artikel met betrekking tot de inwerkingtredingsbepalingen wordt aan het tweede lid, volgende zin toegevoegd: ‘Artikel 37, §8, treedt in werking drie maanden na publicatie in het Belgisch Staatsblad van de laatste van de instemmingsdaden van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.‘.

In de memorie van toelichting wordt de volgende uitleg toegevoegd aan artikel 37: ‘De jeugdrechtbank kan onder strikte voorwaarden de sanctie van langdurige gesloten begeleiding combineren met een terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank voor een maximale duur van 10 jaar. Hiermee krijgt de jeugdrechtbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben- zoals bv. terroristische aanslagen door minderjarigen, schietpartijen op scholen - waarbij dodelijke slachtoffers worden betreurd. Aan de voorwaarden moet cumulatief voldaan zijn zowel op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis door de jeugdrechtbank, als op het ogenblik van het verstrijken van de duur van de opgelegde sanctie van langdurige begeleiding.

Vooreerst worden de strafrechtelijke kwalificaties limitatief opgesomd, het gaat over zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen die strafbaar zijn met 20 jaar opsluiting of meer. De minderjarige delictpleger moet zich op het ogenblik van de feiten ten volle bewust zijn van de ernst van de feiten, de gevolgen van zijn daden en dit rekening houdende met de persoonlijkheid en maturiteit van de delictpleger en de sociale context waarin hij zich bevindt. Tenslotte kan de bijkomende sanctie slechts opgelegd worden met het oog op de bescherming van de integriteit van de minderjarige delictpleger en/of derden en de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling enkel uitspreken op basis van een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek van een multidisciplinair team dat uitdrukkelijk advies geeft over de mate waarin de minderjarige delictpleger zich op het ogenblik van de feiten ten volle bewust was van de ernst van de feiten en de gevolgen van zijn daden rekening houdende met zijn persoonlijkheid en maturiteit en zijn sociale context en een risicotaxatie inhoudt.

De terbeschikkingstelling neemt aanvang op het ogenblik dat de termijn van de sanctie van langdurige gesloten begeleiding verstreken is.

De minderjarige wordt ter beschikking gesteld van de jeugdrechtbank en dit tot hij de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. De jeugdrechtbank kan in uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige delictpleger een ambulante begeleiding of voorwaarden opleggen of hem toevertrouwen aan een afdeling van de gemeenschapsinstelling voor jeugddelinquenten. De ambulante begeleiding en de voorwaarden kunnen ondersteund worden door elektronische monitoring welke steeds gepaard gaat met een begeleiding. Gelet op de zware impact van de terbeschikkingstelling evalueert de jeugdrechtbank elke zes maanden de uitvoering ervan. De uitvoering van de terbeschikkingstelling die werd opgelegd door de jeugdrechtbank neemt in elk geval een einde op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftientig jaar bereikt. Op dat ogenblik wordt de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling het best toevertrouwd aan de strafuitvoeringsrechtbank die in uitvoering hiervan een beroep kan doen op de uitvoeringsmodaliteiten van het gemeen strafrecht. De jeugdrechtbank kan een dossier van een terbeschikkingstelling enkel overdragen aan de strafuitvoeringsrechtbank op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand en waarin minstens opnieuw een advies wordt geformuleerd over de al dan niet aanwezigheid van de noodzaak aan een verdere opvolging van de betrokken minderjarige delictpleger met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van voormelde minderjarige of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt, is het de strafuitvoeringsrechtbank die bevoegd wordt voor de (verdere) uitvoering van de terbeschikkingstelling. De strafuitvoeringsrechtbank voert de terbeschikkingstelling uit conform de bepalingen in Titel XIbis, hoofdstuk 1 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

Om uitvoering te kunnen geven aan dit artikel dient een samenwerkingsovereenkomst gesloten te worden met de Federale Staat. Dit artikel zal dan ook maar in werking treden na de inwerkingtreding van de beoogde samenwerkingsovereenkomst. De invoering van de terbeschikkingstelling ten aanzien van minderjarige delictplegers dient afgestemd te worden op de toekomstige evoluties met betrekking tot de terbeschikkingstelling in het gemeen strafrecht.'

Eveneens onder punt 33 merkt de Raad van State ook algemeen op dat het ontwerp een aantal delegaties aan de Vlaamse Regering bevat welke te ruim zijn, voor zover erin vervat is, of ermee zou worden bedoeld, dat de Vlaamse Regering de inhoudelijke aspecten van de bedoelde voorwaarden, maatregelen, sancties of opvolging ervan ander mag bepalen en uitwerken. Dat laatste is volgens de Raad van State het geval met de artikelen 18, §2, laatste lid, 22, vierde lid, 24, §4, laatste lid, 25, §4, laatste lid, 26, derde lid en 29, §2, laatste lid.

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om de genoemde bepalingen te herwerken. Voorliggend ontwerp is te beschouwen als een kaderdecreet met een 'ruime' uitvoeringsbevoegdheid voor de Vlaamse Regering. Zoals hierboven vermeld dient de uitvoering te gebeuren in de geest van wat de decreetgever bedoeld heeft. Het komt dus niet toe aan de Vlaamse Regering om binnen de haar toegemeten delegaties inhoudelijk keuzes te maken in de uitvoering die strijdig zijn of niet verenigbaar zijn met de bepalingen uit het decreet. De Vlaamse Regering beschikt op grond van artikel 20 van de Bijzondere Wet van 8 augustus over 'algemene uitvoeringsbevoegdheid'. Omwille van het feit dat niet precies bepaald is hoe deze 'algemene uitvoeringsbevoegdheid' dient geïnterpreteerd te worden, lijkt het ons noodzakelijk om de delegaties te behouden zoals voorzien in de tekst van het ontwerp. We moeten er hierbij voor zorgen dat duidelijk is wat precies wordt gedelegeerd. Waar dit mogelijk is, is dit specifiek bepaald. In een aantal gevallen is het net de bedoeling om de Vlaamse Regering ruimte te geven om zo voldoende en flexibel te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven. In andere artikels is er een ruime delegatie omdat nog niet perfect kan worden afgelijnd wat de uitvoering binnen het opgelegde kader exact behelst (bv. artikel 25, §4, laatste lid en 26, derde lid)). Er wordt in deze wel verwezen naar de memorie van toelichting die voor de betreffende artikels de richting aangeeft voor de verdere uitvoering ervan. Het behoeft echter geen twijfel dat de delegaties die werden ingeschreven ten voordele van de Vlaamse Regering, zij er bij de uitoefening van deze bevoegdheden over moet waken dat dit beantwoordt aan de bepalingen en principes van dit voorontwerp. Dat de Vlaamse Regering haar bevoegdheden moet uitoefenen in de geest van wat de decreetgever bedoeld heeft. Daarnaast rust op de Vlaamse Regering de verplichting om de haar toegekende delegaties grondwetconform te interpreteren. De Vlaamse Regering mag geen essentiële aspecten van maatregelen en sancties regelen.

Opmerking onder punt 34 van het advies

In dit punt merkt de Raad van State op dat bepaalde delegaties grondwetconform dienen te worden geïnterpreteerd. Er wordt verwezen naar artikel 25, §4, laatste lid en 37, §5, laatste lid van het ontwerp.

Het is niet de intentie van de decreetgever om de Grondwet te schenden. Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt en geëxpliciteerd dat de Vlaamse Regering, binnen de haar toegewezen delegatie bij de betreffende artikelen, geen essentiële aspecten van de inhoud van de maatregelen kan regelen.

Opmerking onder punt 35 van het advies

De Raad van State merkt op dat in de artikelen 12 en 20 van het voorontwerp respectievelijk voor de procureur des Konings en de jeugdrechter (tijdens de voorbereidende fase van de rechtspleging) voorzien wordt in de mogelijkheid om een aanbod te formuleren om deel te nemen aan een bemiddeling (en wat de jeugdrechter betreft een aanbod tot herstelgericht groepsoverleg). Een van de voorwaarden hiertoe is dat de verdachte het jeugddelict niet ontkent (artikel 12, § 1, vijfde lid, 2°, en artikel 20, § 1, eerste lid, 2°, van het voorontwerp). In dit verband dient te worden herinnerd aan arrest nr. 50/2008 van het Grondwettelijk Hof van 13 maart 2008, waarin het volgende wordt geoordeeld:

“B.15.15. De vraag rijst eveneens of het met de in B.15.6 en B.15.7 in herinnering gebrachte beginselen verenigbaar is om van de minderjarige te eisen dat hij de feiten waarvan hij wordt verdacht ze te hebben gepleegd, uitdrukkelijk erkent.

...
B.15.17. Het is niet verenigbaar met de in B.15.6 in herinnering gebrachte bepalingen om voor te schrijven dat, terwijl de procedure kan worden hervat na een bemiddelings- of overlegakkoord, de minderjarige ertoe gehouden is vooraf te verklaren dat hij de hem verweten feiten erkent. Die erkenning kan een belangrijk element zijn dat het de minderjarige mogelijk zal maken de gevolgen van zijn handeling te beseffen en deel te nemen aan een responsabiliseringsproces. Maar zij kan worden gesitueerd in het kader van de bemiddeling of het overleg en blijft gedekt door de daaraan verbonden geheimhouding. Die vereiste opnemen in de wet en daarvan een voorwaarde maken voor het herstelrechtelijk aanbod is daarentegen niet evenredig met het nagestreefde doel”.

Op de vraag van de Raad van State of de genoemde voorwaarde niet dezelfde grondwettigheidskritiek oplevert als dewelke door het Grondwettelijk Hof is geformuleerd in zijn arrest nr. 50/2008 werd het volgende antwoord gegeven: *“De vernietiging van de voorwaarde van de ‘niet-ontkenning van de feiten’ door het Grondwettelijk Hof in haar arrest van 13 maart 2008 lijkt voornamelijk te zijn ingegeven door het feit dat de persoon die ervan verdacht wordt een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, verklaart zijn betrokkenheid bij het als misdrijf omschreven feit niet te ontkennen. Deze verklaring wordt niet gevraagd in het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.”*

De Raad van State merkt hierbij op dat het inderdaad zo is dat er een verschil is tussen een uitdrukkelijke verklaring van de minderjarige en de loutere vaststelling dat de minderjarige de feiten niet ontkent. Daaruit zou kunnen worden afgeleid dat de betrokken bepalingen thans geen probleem meer vormen, maar het eindoordeel hieromtrent komt het Grondwettelijk Hof toe. Een gelijkaardige opmerking geldt voor dezelfde voorwaarde inzake het aanbod van de procureur des Konings om een positief project uit te voeren (artikel 13, § 1, derde lid, 2°, van het voorontwerp).

Er wordt geen wijziging aangebracht aan de voorwaarde dat de verdachte het jeugddelict niet ontkent zoals bepaald in de artikelen 12, §1, vijfde lid, 2°, 13, §1, derde lid, 2° en 20, §1, eerste lid, 2°, van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 36 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State verduidelijkt wat met ‘verder onderzoek’ bedoeld wordt in artikel 3, §6, tweede lid, 20, §1, eerste lid, 1°, 21, §1, vierde lid, 1° en 24, §§2, 1° en 3, 1°. Er wordt geëxpliciteerd dat het gaat om verder onderzoek naar de feiten.

Opmerking onder punt 37 van het advies

De Raad van State merkt op dat uit het hanteren van het woord ‘maximumduur’ in artikel 18, §2, vijfde lid, en 29, §2, achtste lid, kan worden afgeleid dat de opgelegde maatregelen of sancties steeds vóór het bereiken van de maximumduur kunnen worden opgeheven, maar dat dit nergens uitdrukkelijk in het voorontwerp bepaald wordt en dat evenmin bepaald wordt dat de minderjarige hiertoe een verzoek kan indienen. Deze lacune dient te worden weggewerkt. Dit is des te noodzakelijker voor wat betreft de maatregel van plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden de artikelen 18, §2, vijfde lid, en 29, §2, achtste lid, aangepast. De gemeenschapsinstellingen zullen in de toekomst enkel nog toegankelijk zijn voor minderjarige verdachten of delictplegers. Hierop wordt hun aanbod uitgewerkt. Dit betreft een gemoduleerd aanbod, waarbij de modules zijn ontwikkeld en vastgesteld op grond van wetenschappelijke criteria en ervaringen. Op maat

van de individuele jongere werken, maakt dat het volledig uitvoeren en doorlopen van het programma van een module, kan variëren. Afhankelijk van de module worden hier ook partners bij betrokken. Deze komen vroeg of laat in beeld en werken samen met de gemeenschapsinstellingen. Het doorlopen van de module en het inschakelen van partners kan verschillen van minderjarige tot minderjarige, maar elke minderjarige doorloopt volledig de module welke hem werd opgelegd. Dit betekent echter niet dat de betrokken minderjarige de volledige duur van een module residentieel in een gemeenschapsinstelling dient te (ver)blijven. De opvolging van de opgelegde maatregel gebeurt steeds in nauwe samenwerking met de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening en een jeugdrechter/jeugdrechtbank kan ten allen tijde vragen om een minderjarige te zien, of hem bezoeken. Wanneer vanuit de gemeenschapsinstelling de inschatting wordt gemaakt dat er geen behoefte meer is aan gesloten begeleiding voor een bepaalde minderjarige, kan de maatregel of sanctie worden opgeheven. Dit kan ambtshalve door de jeugdrechter of jeugdrechtbank gebeuren, of op vordering van het openbaar ministerie. Het is de gemeenschapsinstelling die in functie hiervan een verslag opmaakt ten aanzien van de jeugdrechter, de jeugdrechtbank of het openbaar ministerie. Het is dan aan de jeugdrechter of aan de jeugdrechtbank om de inschatting van de gemeenschapsinstelling al dan niet te volgen en de minderjarige desgevallend te ontheffen van de maatregel of sanctie 'gesloten begeleiding'.

Opmerking onder punt 38 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State dat opheldering dient te worden verschaft over de (on)mogelijkheid of tijdens de periode voorafgaand aan de beslissing ten gronde, een maatregel kan worden vervangen door een andere maatregel, wordt de memorie van toelichting aangepast. Er wordt verduidelijkt dat een door de jeugdrechter opgelegde maatregel niet kan worden vervangen door een andere maatregel, tenzij wanneer er van bij aanvang voorzien is in een vervangende maatregel. Dit is het geval bij de maatregel waarbij aan de minderjarige voorwaarden worden opgelegd (artikel 23 van het ontwerp).

Opmerking onder punt 39 van het advies

De Raad van State merkt op of het niet beter zou zijn om in de artikelen 37 en 38 te werken met strafmaten, eerder dan te verwijzen naar artikelen uit het Strafwetboek, om het toepassingsgebied van respectievelijk de sanctie van toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling en de uithandengeving te bepalen. Dit om hiaten of toepassingsmogelijkheden te vermijden in geval het voornemen op federaal vlak om een nieuw Strafwetboek in te voeren, doorgang zou vinden.

Er wordt geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om te werken met strafmaten. Het betreft een beleidskeuze om te werken met categorieën van 'soorten misdrijven', los van strafmaten. Het betreft de keuze om op specifieke wijze te reageren en maatschappelijk te antwoorden op welbepaalde normovertredingen, eerder dan een generalistisch beleid te voeren ten aanzien van al het normovertredend gedrag. De decreetgever maakt de keuze om specifiek in te zetten op welbepaalde maatschappij versturende misdrijven.

Gevolg gevend aan de opmerking onder de punten 239, 240 en 259 worden alle van de in aanmerking komende artikelen uit het Strafwetboek expliciet vermeld. Ook wordt in de memorie van toelichting een verantwoording opgenomen van waarom de opgesomde misdrijven werden weerhouden. Het spreekt voor zich dat daarnaast een nauwgezette opvolging van de werkzaamheden op federaal vlak noodzakelijk is.

Opmerking onder punt 40 van het advies

De Raad van State merkt op dat dient te worden nagegaan of er een afdoende verantwoording bestaat waarom een rechter geen uitspraak kan doen over de toekenning van voorwaardelijke invrijheidsstelling of uitvoeringsmodaliteiten van de residentiële sancties.

Het is niet zo dat een minderjarige delictpleger de facto de ganse duur van zijn opgelegde sanctie enkel en alleen residentieel in een gemeenschapsinstelling verblijft. Het aanbod van de gemeenschapsinstellingen is binnen het jeugddelinquentierecht primair en in hoofdzaak te kwalificeren als een constructieve reactie van 'gesloten begeleiding' met een bepaalde duur. Doch, gesloten begeleiding binnen de gemeenschapsinstelling betreft een geïndividualiseerd, residentieel, forensisch traject voor een minderjarige verdachte of minderjarige delictpleger.

Op grond van de maatregel of sanctie 'gesloten begeleiding' verblijft de minderjarige verdachte of delictpleger in eerste instantie, en conform de opbouw van de module, in geslotenheid binnen een afdeling van een gemeenschapsinstelling. Na een bepaalde periode zal toegewerkt worden naar een 'opener regime'. Deze afbouw van de pure, residentiële geslotenheid zit vervat in het handelingsplan van de minderjarige en geeft hem de mogelijkheid om vanuit de geslotenheid te experimenteren met nieuwe rollen en uitdagingen in de maatschappij. O.m. de volgende vragen krijgen hierin een antwoord. Is het extern naar school gaan aan de orde? Wanneer kan er op weekend worden gegaan? Het verloop van een traject van een minderjarige wordt op geregelde tijdstippen beoordeeld door de jeugdrechtbank en dit in functie van de afspraken uit het handelingsplan. Het betreft hier een beoordeling van de uitvoering van het handelingsplan in functie van eventuele nieuwe perspectieven, nieuwe uitvoeringsmodaliteiten en desgevallend een herziening van de 'gesloten begeleiding' (zie voor dit laatste wat bepaald is bij de opmerking en het antwoord onder punt 39).

De modaliteiten en de wijze waarop de opdrachten van de gemeenschapsinstellingen worden uitgevoerd, worden opgenomen in de uitvoeringsbesluiten bij dit voorontwerp van decreet.

Opmerking onder punt 41 van het advies

Op suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verantwoord waarom de uithandengeving behouden wordt ondanks het gegeven dat voortaan ook voor minderjarigen wordt voorzien in (ingrijpende en mogelijk langdurende) sancties die kunnen worden vergeleken met 'straffen'.

Bij de uithandengeving gaat de decreetgever ervan uit dat bij bepaalde minderjarigen ouder dan 16 jaar, die reeds in een asociale gedragslijn zijn vastgeroest, het opleggen van een sanctie vanuit het jeugddelinquentierecht ontoereikend kan zijn. Om het aantal jongeren dat uit handen kan worden gegeven zo laag als mogelijk te houden, en zo maximaal mogelijk te reageren vanuit de uitgangspunten en principes van het voorliggende voorontwerp van decreet, worden de toepassingsvoorwaarden om over te kunnen gaan tot een uithandengeving aangepast.

Uithandengeving kan slechts worden opgelegd indien de jeugdrechtbank een andere sanctie niet geschikt acht en mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden betreffen het feit dat de minderjarige reeds een maatregel of sanctie van gesloten begeleiding opgelegd heeft gekregen **én** het gepleegde jeugddelict een feit betreft van de door de decreetgever welbepaalde weerhouden misdrijven. Enkel bij de – nieuw toegevoegde – 'terroristische misdrijven' geldt de voorwaarde van een voorafgaandelijke gesloten begeleiding niet.

Opmerking onder punt 43 van het advies

De vraag om aanpassing in het advies van de Raad van State met betrekking tot artikel 2,1°, van het ontwerp, wordt gevolgd. De zinssnede 'de minderjarige verdachte en de

minderjarige delictpleger' wordt vervangen door 'de minderjarige verdachte of de minderjarige delictpleger'.

Opmerking onder punt 44 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State worden de opvoedingsverantwoordelijken van het slachtoffer toegevoegd in de definitie van 'bemiddeling', vermeld in artikel 2, 1°, en van 'betrokken personen', vermeld in artikel 2, 2°.

Opmerking onder punt 45 van het advies

De fout die is opgemerkt door de Raad van State in artikel 2, 4°, wordt rechtgezet. Er dient in artikel 2, 4° geen verwijzing te worden opgenomen naar artikel 38, maar wel naar artikel 40.

Er wordt verder verwezen naar opmerking 115.

Opmerking onder punt 46 van het advies

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State wordt de gehanteerde terminologie van respectievelijk 'de voorlopige rechtsplegingsfase' en 'de voorlopige rechtspleging' vervangen door 'de voorbereidende rechtspleging' in alle bepalingen van het ontwerp waar hij voorkomt. Met name gebeurt dit in de artikelen 2, 8°, 2, 22°, 18, §2, zevende lid, 19, tweede lid en de titel van hoofdstuk 4, afdeling 2.

Opmerking onder punt 47 van het advies

De suggestie van de Raad van State om artikel 2, 14°, van het voorontwerp anders te formuleren, wordt gevolgd. Oriëntatievoorstel wordt gedefinieerd als 'het voorstel van het meest aangewezen *traject* voor een bepaalde jongere geformuleerd door het oriëntatiecentrum op grond van een multidisciplinaire screening en risicotaxatie. Dit om verwarring te vermijden met de andere betekenis die aan de term 'vervolgtraject' wordt gegeven in artikel 37, §§ 3 eerste lid, en 4, vierde lid van het ontwerp.

Opmerking onder punt 48 van het advies

De vraag om aanpassing in het advies van de Raad van State met betrekking tot artikel 2, 16°, van het ontwerp, wordt gevolgd. De verwijzing naar 'een dienst als vermeld in de artikelen 13, 21 en 32' wordt geschrapt en vervangen door een 'door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of erkende dienst'.

Opmerking onder punt 49 van het advies

Op suggestie van de Raad van State wordt het voorontwerp van decreet aangepast in functie van een consistent gebruik van de term 'reactie', als gedefinieerd in artikel 2, 17°, van het voorontwerp. Conform de opgenomen definitie van "reactie" wordt enkel gerefereerd aan maatregelen en sancties die door respectievelijk de jeugdrechter en de jeugdrechtbank worden opgelegd. Wanneer we echter ook de acties op het niveau van het openbaar ministerie bedoelen, wordt dit uitdrukkelijk vermeld. Het advies van de Raad van State om de definitie van reactie aan te passen, of het creëren van een begrip dat zowel de acties op het niveau van het openbaar ministerie omvat, als de maatregelen en sancties, wordt niet gevolgd. Er wordt dus gekozen om de afhandeling op het niveau van het openbaar ministerie waar nodig, expliciet apart op te nemen.

Opmerking onder punt 50 van het advies

Op de vraag van de Raad van State of de benaming van de Sociale Dienst voor Gerechtelijke Jeugdhulpverlening niet beter zou gewijzigd worden, gelet op de taken die deze dienst zal opnemen in het raam van het nieuwe jeugddelinquentierecht, wordt negatief geantwoord. De naam blijft (minstens in eerste instantie) behouden.

Opmerking onder punt 51 van het advies

De Raad van State stelt de vraag of artikel 3, § 1, van het voorontwerp betreffende de grondbeginselen inzake 'het optreden van de actoren die betrokken zullen zijn bij de uitvoering van [het aan te nemen] decreet', en artikel 3, § 3, betreffende de grondbeginselen inzake 'elk optreden', niet beter zouden worden versmolten, wat overigens zou toelaten overlappingsen te vermijden. De suggestie om beide paragrafen tot één te versmelten, wordt niet gevolgd daar ze elk hun eigen insteek hebben. Wel wordt de overlap weggewerkt tussen artikel 3, § 1, 5°, en artikel 3, § 3, 1°, alsook tussen artikel 3, § 1, 3°, en artikel 3, § 3, 4°.

Opmerking onder punt 52 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 3, §1, 1°, van het voorontwerp aangepast. Waar bepaald wordt dat het optreden van de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van het aan te nemen decreet tijdig en gepast 'de verantwoordelijkheid voor het gepleegde jeugddelict' beoogt, wordt vervangen door 'het vaststellen van het jeugddelict en het bepalen van de verantwoordelijkheid ervoor'.

Opmerking onder punt 53 en 54 van het advies

Op suggestie van de Raad van State wordt de inhoud van artikel 3, §2, eerste lid, van het voorontwerp verplaatst naar afdeling 2 van hoofdstuk 2. In artikel 3, §2, eerste lid, wordt ten aanzien van minderjarigen onder twaalf jaar een onweerlegbaar vermoeden van niet-verantwoordelijkheid ingesteld. Deze bepaling is meer op zijn plaats binnen de bepalingen met betrekking tot het toepassingsgebied van het voorliggende voorontwerp.

De Raad van State merkt onder punt 53 ook op dat het logischer zijn om afdeling 2 van hoofdstuk 2 als eerste afdeling van dat hoofdstuk 2 op te nemen. Dit wordt niet gevolgd. De huidige opmaak wordt behouden.

Met betrekking tot hetzelfde artikel (3, §2, eerste lid) wordt op advies van de Raad van State de bepaling dat de betrokkene 'op het ogenblik van de feiten nog geen twaalf jaar is', vervangen door 'de volle leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt'.

Opmerking onder punt 55 van het advies

Luidens artikel 3, §2, tweede lid, van het voorontwerp kunnen de daden, handelingen of nalatigheid waarvan de persoon, vermeld in het eerste lid, wordt verdacht, aanleiding geven tot doorverwijzing naar de jeugdhulpverlening conform het decreet van 12 juli 2013 'betreffende de integrale jeugdhulp'. De Raad van State merkt op dat het evenwel niet het als misdrijf omschreven feit op zich zal zijn dat de tussenkomst van de integrale jeugdhulp verantwoordt, maar wel de leefsituatie van de minderjarige. Voorts rijst de vraag wat wordt bedoeld met die 'doorverwijzing' nu het genoemde decreet uit zichzelf van toepassing is op de genoemde categorie minderjarigen. Zo de genoemde bepaling louter een herinnering inhoudt aan het bestaan van het decreet van 12 juli 2013, dient ze te worden weggelaten. Indien ze een eigen normatieve draagwijdte heeft, dient die draagwijdte te worden verduidelijkt.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt het tweede lid van artikel 3, §2, van het voorontwerp geschrapt.

Opmerking onder punt 56 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 3, §3, van het voorontwerp onder meer wordt bepaald dat elk optreden ernaar streeft jeugddelinquentie in de toekomst te vermijden door multidisciplinair en tijdig in te zetten op preventie. Hierbij geeft de Raad van State aan dat moet worden opgemerkt dat het woord "preventie" verschillende betekenissen kan hebben, zodat dient te worden verduidelijkt wat juist wordt bedoeld.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt dat het hier gaat om het ontwikkelen en inzetten van een preventieve aanpak: een geïntegreerde preventieve aanpak ter reductie of voorkomen van toekomstige delinquentie of criminaliteit. Verschillende actoren dienen desgevallend samen te werken of functionele relaties op te bouwen wanneer een minderjarige dreigt af te drijven richting delinquentie.

Opmerking onder punt 57 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens de eerste zin van artikel 3, §4, eerste lid, van het voorontwerp de minderjarige verdachte en de minderjarige delictpleger, naast de waarborgen die zijn vermeld in het aan te nemen decreet, genieten van de toepasselijke rechtswaarborgen die zijn opgenomen in het decreet van 7 mei 2004 'betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp'.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verduidelijking gegeven over de juiste draagwijdte van die bepaling. Er is in artikel 3, §4, eerste lid, van het voorliggende voorontwerp sprake van de 'toepasselijke' rechtswaarborgen, waaruit reeds kan worden afgeleid dat *niet alle* in het decreet rechtspositie opgenomen rechten van toepassing zullen zijn op minderjarige verdachten en delictplegers. In de memorie van toelichting wordt opgenomen 'Artikel 8 tot en met 10 van afdeling 3, hoofdstuk V, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp worden expliciet uitgesloten voor wat betreft de toepassing van dit decreet binnen het kader van het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Deze artikelen hebben immers betrekking op het buitengerechtelijke kader en alles wat binnen het kader van het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht wordt opgenomen is gerechtelijk.

Daarnaast zijn alle artikelen van toepassing voor de minderjarigen die onder het toepassingsgebied van het voorontwerp.

Het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp is niet van toepassing is op minderjarigen ten aanzien van wie een beslissing tot uithandengeving is genomen.'

Opmerking onder punt 58 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State om het woord 'tijdig' te expliciteren, wordt deze term in de memorie van toelichting verduidelijkt.

Het betreft een informatieplicht die rust op meerdere actoren die betrokken zijn op het traject van de minderjarige verdachte of delictpleger. Het betreft een actieve informatieplicht dus actoren moeten zelf het initiatief nemen om de minderjarige verdachten en delictplegers te informeren. Een actor kan reeds in het begin in beeld komen, anderen op een later tijdstip of eerder naar het einde toe. De verwachting is dat eenieder bij de uitoefening van zijn opdrachten in het kader van het voorliggende voorontwerp de minderjarige verdachten en delictplegers die zij begeleiden, ondersteunen, onder hun toezicht hebben, ... , op de hoogte brengen van hun rechten. In principe worden de minderjarigen dus op verschillende, regelmatige tijdstippen geïnformeerd door desgevallend meerdere actoren. Dit moet de minderjarige verdachte en delictpleger toelaten hun rechten te kunnen uitoefenen op het moment dat zij dit nodig achten. Het is om praktische redenen wellicht niet haalbaar dat één actor de minderjarige verdachte en delictpleger informeert over alle mogelijkheden of rechten. Wel dient elke actor – en liefst

bij aanvang van hun opdracht of zo snel als mogelijk ('tijdig') – de minderjarige verdachte en delictpleger te informeren over die zaken die van belang kunnen zijn binnen de opdracht die de desbetreffende actor opneemt. De toegelichte bepalingen kunnen dus verschillen naargelang de actor gezien de verschillende opdrachten/rollen.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in het voorontwerp bepaald wie de minderjarige van deze rechten op de hoogte moet brengen. De tweede zin van artikel 3, §4, eerste lid word gewijzigd in 'Op elke actor die betrokken is bij de uitvoering van dit decreet, rust de verplichting om de minderjarige verdachte en delictpleger van deze rechtswaarborgen op een door hem begrijpbare manier tijdig op de hoogte te brengen.

Opmerking onder punt 59 van het advies

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State dat het niet duidelijk is wat met de woorden 'als minderjarige' aan de draagwijdte van de bepaling wordt toegevoegd, worden deze woorden geschrapt in dit artikel van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 60 van het advies

Cfr. het antwoord bij de opmerking onder punt 29 wordt ook hier niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om artikel 3, §4, tweede lid, 2°, aan te passen opdat de doelstelling enkel van toepassing zou worden bij sancties. Ook tijdens de voorbereidende rechtspleging kan een minderjarige verdachte worden aangemoedigd om zich de maatschappelijke normen eigen te maken. Deze bepaling heeft tot doel minderjarigen bewust te maken van de maatschappij waarin zij leven en de normen die daarbinnen gelden. Dit kan in algemene termen worden geduid, of toegespitst op een individuele problematiek of (vermoedelijk) gepleegd jeugddelict door een bepaalde minderjarige. De wijze waarop, of de context waarbinnen dit gebeurt, kan mogelijks verschillen naargelang de fase, maar het realiseren van de doelstelling is mogelijk in beide fases.

Opmerking onder punt 61 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt artikel 3, §4, tweede lid, 3°, van het voorontwerp gewijzigd. De woorden 'buitengerechtelijke afhandeling' worden vervangen door de woorden 'afhandeling op niveau van het openbaar ministerie.

Opmerking onder punt 62 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting vermeld dat de toepasselijke artikelen uit het Verdrag inzake de rechten van het kind, de volgende artikelen betreffen: artikelen 3, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 24, 25, 28, 31, 34, 37 en 40. Een differentiatie naargelang het gaat om maatregelen of sancties is in deze niet opportuun.

Opmerking onder punt 63 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden in artikel 3, §6, tweede lid, van het voorontwerp de woorden 'het doel' vervangen door de zinssnede 'de reden waarom een reactie wordt opgelegd'.

Opmerking onder punt 64 van het advies

De Raad van State merkt op dat het aanbeveling verdient om artikel 6 aan te vullen met bepalingen omtrent de leeftijd of de leeftijden tot dewelke de reacties kunnen worden opgelegd. In het bijzonder moet duidelijkheid worden geschapen of de (ogenblikkelijke)

sancties vermeld in artikel 29, §2, 1° en 2°, van het voorontwerp ook maar kunnen worden opgelegd totdat de betrokkene de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt.

De Raad van State merkt onder hetzelfde punt op dat de huidige tekst van artikel 6 van het voorontwerp van decreet, geen betrekking kan hebben op de in artikel 29, §2, eerste lid, 2° bedoelde sanctie een onmiddellijk karakter heeft, zodat men in dat verband ermee niet kan bepalen dat ze een 'einde neemt' (wat een duurtijd veronderstelt).

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt dit aangepast. Hierbij wordt verondersteld dat de Raad van State dezelfde redenering hanteert voor artikel 29, §2, eerste lid, 1°.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de huidige tekst de verwijzing naar artikel 38 van het voorontwerp geschrapt nu de uithandengeving slechts het toepasselijke recht (het strafrecht) zal bepalen, maar zelf geen sanctie uitmaakt en overigens een ogenblikkelijk effect heeft.

Eveneens gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden in artikel 6, van het voorontwerp de sancties vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 1°, (de berisping) en 29, §2, eerste lid, 2°, (geen sanctie opleggen gelet op wat als maatregel is uitgevoerd of is doorlopen) opgenomen. Ze worden uitgesloten omwille van het feit dat het hier sancties betreft die een ogenblikkelijk karakter hebben, zodat men in verband ermee niet kan bepalen dat ze een 'einde nemen' (wat een duurtijd veronderstelt).

Ten slotte wordt ook gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State om in artikel 6 toe te voegen dat de sancties vermeld in artikel 29, §2, 1° en 2°, van het voorontwerp ook maar kunnen worden opgelegd totdat de betrokkene de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt. Hiertoe wordt een tweede lid toegevoegd aan artikel 6. 'De sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 1° en 2° kunnen worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt.'

Opmerking onder punt 65 van het advies

De Raad van State merkt op dat de in artikel 6 van het voorontwerp bepaalde maximumleeftijd slechts geldt voor de reacties vermeld in hoofdstuk 4 van het aan te nemen decreet (maatregelen opgelegd door de jeugdrechter en sancties opgelegd door de jeugdrechtbank). Er is derhalve geen maximumleeftijd bepaald voor de afhandeling op parketniveau.

In artikel 6 wordt de afhandeling op het niveau van het openbaar ministerie toegevoegd aangezien het niet de bedoeling is - en het bovendien moeilijk te verenigen valt met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie - dat die afhandelingsmogelijkheden, ook al zijn ze zelf in tijd beperkt, nog kunnen worden toegepast ongeacht de leeftijd die de betrokkene intussen bereikt heeft en derhalve totdat het als misdrijf omschreven feit is verjaard.

Opmerking onder punt 66 van het advies

De suggestie van de Raad van State met betrekking tot het opschrift van hoofdstuk 3 van het voorontwerp wordt gevolgd. De woorden 'De voorbereidende rechtspleging en' worden geschrapt.

Opmerking onder punt 67 van het advies

Het is niet de bedoeling om de in artikel 7, eerste lid, van het voorontwerp vermelde opdrachten enkel toe te bedelen of te laten uitvoeren door de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening. De memorie van toelichting wordt hierop aangepast.

Het tweede lid van dit artikel blijft behouden en er wordt aan toegevoegd dat de Vlaamse regering ook instaat voor de erkenning van de diensten die instaan voor de sociale onderzoeksopdrachten.

Opmerking onder punt 68 van het advies

Er wordt verwezen naar het antwoord bij de opmerking onder punt 8.

Opmerking onder punt 69 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt bijkomende toelichting omtrent de waarschuwingsbrief opgenomen in de memorie van toelichting. Onderstaande wordt toegevoegd:

'Dit betreft een loutere overname van artikel 45ter, eerste en tweede lid Jeugdwet die werd ingevoerd bij artikel 12 van de wet van 13 juni 2006.

De waarschuwingsbrief impliceert dat de procureur des Konings van oordeel is dat er voldoende ernstige aanwijzingen zijn ten laste van de minderjarige of de minderjarige de feiten erkend heeft.

Met de waarschuwingsbrief oordeelt de procureur des Konings dat de strafbare feiten die een minderjarige gepleegd heeft niet ernstig genoeg zijn om hem/haar voor de jeugdrechter te brengen, maar hij tegelijk toch een duidelijk signaal wil geven. Met deze waarschuwingsbrief geeft de procureur des Konings het signaal dat ook eenmalige of minder ernstige feiten niet zomaar gedoogd worden en nodigt hij de minderjarige en zijn ouders uit voor een gesprek waarbij de betrokkenen worden gewezen op de risico's en de gevolgen van delinquent gedrag.

De procureur des Konings komt tussen in het kader van het strafonderzoek. De procureurs des Konings neemt geen beslissing over het al dan niet bewezen zijn van de feiten, dit komt enkel toe aan de rechterlijke macht.

De waarschuwingsbrief heeft geen weerslag op burgerlijk vlak of in het kader van de wettelijke herhaling.'

Opmerking onder punt 70 van het advies

De Raad van State stelt dat de eerste zin van artikel 10 van het ontwerp van decreet geen probleem doet rijzen wanneer na het onderhoud een seponeringsbeslissing volgt.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt achteraan de eerste zin, ingevoegd ', waarna een beslissing tot seponering volgt'.

Opmerking onder punt 71 van het advies

De Raad van State stelt dat dient te worden nagegaan of het niet duidelijker zou zijn, en beter zou aansluiten bij de gehanteerde terminologie, indien het voorstel tot seponering onder voorwaarden (artikel 11) enkel uitgaat van het parket en het voorstel voor een positief project (artikel 13) enkel van de minderjarige.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State, en conformerend aan de geest van het decreet, wordt artikel 13 van het voorontwerp aangepast. Het positief project is binnen de Vlaamse visie op jeugddelinquentie, hét instrument bij uitstek voor en van de minderjarige zelf. Het geeft hem de mogelijkheid om verantwoordelijkheid te nemen wanneer hij van mening is dat dit nodig is, zonder dat hij daartoe gedwongen wordt, en dit onder de vorm dat hij gepast acht voor hemzelf. Een positief project is niet gebonden door een limitatieve opsomming van keuzemogelijkheden. Een jongere heeft hier de vrijheid om iets voor te stellen dat bij hem past, voor hem nuttig of noodzakelijk is en dat hij passend acht als antwoord op het jeugddelict waarop hij aangesproken wordt. Artikel 13 wordt op volgende wijze aangepast:

- §1, vierde lid: 'De procureur des Konings informeert de betrokkene' (de zinssnede 'biedt de minderjarige van het positief project' wordt geschrapt);
- §1, laatste lid, wordt geschrapt.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 11 op volgende wijze aangepast:

- de tweede zin van artikel 11, §1, derde lid, van het voorontwerp 'Hij biedt hen in eerste instantie de mogelijkheid om zelf voorstellen voor de voorwaarden te formuleren', wordt geschrapt;
- in de derde zin van artikel 11, §1, derde lid, van het voorontwerp wordt de zinssnede 'voorgesteld door de minderjarige of', geschrapt.

Opmerking onder punt 72 van het advies

De Raad van State merkt op dat het aanbeveling verdient om bij seponering onder voorwaarden op niveau van het openbaar ministerie (artikel 11) een maximale duur te voorzien (cfr. bij het positief project in artikel 13 – maximaal 30 uur), hetzij in de memorie uiteen te zetten waarom er daarvoor geen verdere tijdsvoorwaarden worden bepaald.

Artikel 11 van het voorontwerp wordt op de volgende wijze aangepast.

- In §1, derde lid, 3°, wordt het woord 'buitenschoolse' geschrapt;
- In §1, derde lid, wordt een nieuw punt 4° ingevoegd: 'het volgen van een leerproject voor ten hoogste dertig uur;';
- Vanaf §1, derde lid, 4°, worden de punten hernummerd;
- In §1, derde lid, 5°, wordt op het einde ingevoegd 'voor ten hoogste dertig uur'.

Opmerking onder punt 73 van het advies

De suggestie van de Raad van State om het eerste en het tweede lid van artikel 11, §1, van het voorontwerp, te versmelten tot één lid omwille van gedeeltelijke overlap tussen de vernoemde leden, wordt gevolgd.

Opmerking onder punt 74 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt met betrekking tot de in artikel 11 van het voorontwerp bedoelde diensten, toegevoegd dat de Vlaamse regering ook instaat voor de erkenning van de diensten die instaan voor de opvolging van de voorwaarden.

Opmerking onder punt 76 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 11, §1, derde lid, 4°, van het voorontwerp 'een centrum voor alcohol- en toxicomanie', vervangen door 'een centrum voor de behandeling van alcohol- of drugverslaving'.

Opmerking onder punt 77 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 11, §4, eerste lid, van het voorontwerp in strijd lijkt te zijn met artikel 7 van het voorontwerp. Luidens het eerstgenoemde artikel wordt het bewijs van de naleving van de voorwaarden op bepaalde tijdstippen geleverd door de diensten die de 'bevoegde overheden' daartoe hebben aangewezen. Op grond van artikel 7 is het de procureur des Konings die een dienst, die hij aanwijst, de opdracht kan geven om de naleving van de voorwaarden op te volgen.

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State wordt artikel 7 aangepast. Er wordt verduidelijkt dat de procureur des Konings een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of erkende dienst de opdracht kan geven om (o.m.) de naleving van de

voorwaarden op te volgen. Welke diensten hiervoor in aanmerking komen wordt bepaald door de Vlaamse Regering.

Opmerking onder punt 78 van het advies

De Raad van State vraagt of in artikel 11, §4, derde lid, van het voorontwerp niet moet verduidelijkt worden op welke wijze wordt vastgesteld dat de minderjarige verdachte alle voorwaarden heeft vervuld die aan de seponering zijn verbonden en waardoor de strafvordering vervalft.

Artikel 11, §4, derde lid, van het voorontwerp wordt geschrapt. Er wordt een nieuw tweede lid ingevoegd in artikel 11, §4, dat luidt als volgt: 'Als de procureur des Konings op het einde van de in paragraaf 1, eerste lid, bepaalde termijn vaststelt dat de opgelegde voorwaarden werden nageleefd, volgt een beslissing tot seponering. '

De beslissing tot seponering wordt door de procureur genomen op basis van het bewijs dat hem wordt aangeleverd door de hiertoe erkende diensten (cfr. artikel 11, §4, eerste en derde lid).

Opmerking onder punt 79 van het advies

Het is voor de Raad van State onduidelijk of het schriftelijk aanbod dat de procureur des Konings doet aan de betrokken personen om deel te nemen aan een bemiddeling conform artikel 12, §1, eerste lid, van het voorontwerp, in alle zaken moet gebeuren, dan wel of het een keuze is van de procureur des Konings, en wat in voorkomend geval de verhouding is met de andere mogelijkheden die aan het openbaar ministerie worden geboden (seponering, waarschuwingsbrief, waarschuwingsoproeping, seponering onder voorwaarden, positief project).

Zoals aangegeven in de memorie van toelichting gaat het om een verplichting. In alle gevallen waarin aan de gestelde voorwaarden is voldaan, dient een bemiddelingsaanbod te gebeuren door de procureur des Konings. Dit dient dus ook te gebeuren in de gevallen waarnaar de Raad van State refereert onder punt 79, zijnde wanneer de procureur des Konings beslist tot gewone seponering of indien hij dit niet opportuun acht wegens bijzondere omstandigheden, mede gelet op de aard van het misdrijf.

Er zijn meerdere redenen waarom er ook in die gevallen een bemiddelingsaanbod dient te gebeuren:

- Maximaal prioriteit geven aan een herstelrechtelijk aanbod, waarin betrokken partijen zelf de kans krijgen om naar een oplossing te zoeken, is een belangrijke keuze binnen dit jeugddelinquentierecht.
Door het voorzien in de garantie dat verdachte/delictpleger en slachtoffer steeds de kans krijgen om gebruik te maken van het aanbod van herstelbemiddeling of herstelgericht groepsoverleg, wordt een vorm van 'recht op herstel' geïnstalleerd. Binnen dit specifiek herstelrechtelijk aanbod staat de ondersteunde dialoog en ontmoeting van verdachte/delictpleger en slachtoffer met de focus op de door het jeugddelict aangerichte schade centraal.
- Het bieden van maximale kansen voor deze dialoog tussen (vermoedelijke) pleger en slachtoffer impliceert dat de uitkomst van dit proces tussen beide volledig losstaat van andere reacties op het jeugddelict. Het vooronderstelt bovendien volledige vrijwilligheid van betrokken (vermoedelijke) pleger en slachtoffer.
- Het inzetten op het systematisch garanderen van dit aanbod biedt een krachtig middel om te komen tot een maximale, constructieve betrokkenheid van het slachtoffer. De vrijwilligheid langs de kant van het slachtoffer moet hierbij wel behouden blijven;
- Met herstelgericht werken kunnen minderjarige verdachten en delictplegers laten zien dat ze fout waren, maar dat ze de schade willen herstellen en hun fout willen rechtzetten. Het consolideren en beter garanderen van een aanbod van

herstelbemiddeling in elke fase van de reactie op het jeugddelict, kan beschouwd worden als het inbouwen van een 'recht op herstel'.

Opmerking onder punt 80 van het advies

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State dat artikel 12, §1, tweede lid, van het voorontwerp dubbelop is met de in artikel 2, 1°, opgenomen definitie van bemiddeling, wordt de vermelde bepaling in artikel 12 geschrapt.

Opmerking onder punt 81 van het advies

De Raad van State stelt dat met betrekking tot artikel 12, §1, eerste lid, van het voorontwerp, de vraag rijst of de procureur des Konings steeds alle 'betrokken personen' zoals gedefinieerd in artikel 2, 2°, van het voorontwerp bij de bemiddeling dient te betrekken, dan wel of hij in het licht van de concrete situatie mag bepalen welke personen bij de bemiddeling betrokken worden. Zo dit laatste wordt bedoeld, dient dat te worden verduidelijkt.

Het betreft hier een aanbod dat dient te gebeuren aan alle personen die zijn vermeld in de definitie in artikel 2, 2°. Het eerste lid van artikel 12, §1, van het voorontwerp blijft behouden zoals het is opgemaakt.

Opmerking onder punt 82 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 12, §1, derde lid, van het voorontwerp geschreven 'de betrokken personen' in plaats van 'de voormelde betrokkenen' en in artikel 12, §1, zesde lid, 'de betrokken personen' in plaats van 'voormelde betrokken personen'.

Opmerking onder punt 83 van het advies

De Raad van State verwijst naar de opmerking onder punt 35 voor wat betreft de voorwaarde, opgenomen in artikel 12, §1, vijfde lid, 2°, van het voorontwerp.

Cfr. hetgeen wat werd opgenomen bij punt 35, wordt er geen wijziging aangebracht aan de voorwaarde dat de verdachte het jeugddelict niet ontkent zoals bepaald in artikel 12, §1, vijfde lid, 2°, van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 84 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 12, §1, zesde lid, van het voorontwerp dient te worden bepaald dat alle betrokkenen zich gedurende de gehele duur van de bemiddeling kunnen laten bijstaan door een advocaat. Thans is dat niet zo duidelijk bepaald voor de minderjarige verdachte en voor het eventuele slachtoffer dat jonger is dan achttien jaar, terwijl uit onderdeel 2° van die bepaling volgens de Raad van State zelfs zou kunnen worden afgeleid dat de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken en het slachtoffer (ouder dan achttien jaar) enkel voor de aanvang van de bemiddeling raad kunnen inwinnen bij een advocaat.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt er in artikel 12, §1, zesde lid, van het voorontwerp na punt 4° een nieuw punt 5° ingevoegd dat luidt als volgt: 'alle betrokken personen kunnen zich gedurende de gehele duur van de bemiddeling laten bijstaan door een advocaat'. Het oude punt 5° wordt hernummerd.

Opmerking onder punt 85 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 12, §1, achtste lid, van het voorontwerp de bemiddelingsdienst contact opneemt met de betrokken personen als die binnen acht

dagen vanaf de ontvangst van het schriftelijke aanbod van de procureur des Konings geen stappen hebben ondernomen bij die dienst. De vraag rijst hoe de bemiddelingsdienst ervan weet zal hebben wie, buiten de slachtoffers wier identiteit door de procureur des Konings wordt medegedeeld (artikel 12, §1, zevende lid, van het voorontwerp), de overige betrokkenen zijn.

Het is de bedoeling om in deze de huidige praktijk te behouden. Dit impliceert dat de identiteit van alle betrokken personen wordt overgemaakt aan de bevoegde dienst (cfr. artikel 6 van het huidige samenwerkingsakkoord betreffende de organisatie van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965).

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State dat, gelet op het – ten gevolge van de Zesde Staatshervorming – onduidelijke juridische statuut van het vermelde samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 'betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade' (dat wellicht zonder voorwerp is geworden) en de transparantie van de regelgeving, het aanbeveling verdient eenzelfde bepaling als het genoemde artikel 6 van dat samenwerkingsakkoord op te nemen in het voorontwerp, wordt artikel 12, §1, zevende lid, van het voorontwerp aangepast. Er wordt bepaald dat niet enkel de procureur des Konings niet enkel de identiteit van het slachtoffer meedeelt aan de bemiddelingsdienst, maar de identiteit van de betrokken personen (alle betrokken personen cfr. de definitie in artikel 2, 2°).

Opmerking onder punt 86 van het advies

De Raad van State stelt vast dat er een bedenktijd van vijftien werkdagen geldt om op het aanbod tot bemiddeling in te gaan (artikel 12, §1, zesde lid, 3°, van het voorontwerp), terwijl daarnaast is bepaald dat de bemiddelingsdienst reeds contact opneemt met de betrokkenen als deze geen stappen hebben ondernomen binnen acht dagen na ontvangst van het aanbod (artikel 12, §1, achtste lid, van het voorontwerp).

Het contact dat de bemiddelingsdienst opneemt met de betrokkenen, heeft enkel een louter informatief karakter.

Opmerking onder punt 87 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 12, § 1, negende lid, van het voorontwerp een bemiddeling alleen kan plaatsvinden als "alle personen die eraan deelnemen" er uitdrukkelijk en zonder voorbehoud mee instemmen.

Op de vraag of dit inhoudt dat bemiddeling mogelijk is, ook al gaat bijvoorbeeld een ouder niet akkoord met het opzetten ervan en hij er derhalve niet aan deelneemt, antwoordden wij reeds bevestigend.

We geven geen gevolg aan de aanbeveling van de Raad van State om in artikel 12, §1, van het voorontwerp te verduidelijken dat, behoudens de minderjarige en het slachtoffer, niet alle andere potentieel betrokkenen aan de bemiddeling dienen deel te nemen. Gezien herstelbemiddeling een aanbod betreft dat volledig in de vrijwilligheid te situeren is, en het geen zin heeft als niet (minstens) verdachte en slachtoffer deelnemen, impliceert dit dat een bemiddeling ook kan plaatsvinden wanneer enkel deze laatste twee genoemde categorieën van personen deelnemen. Aan alle andere betrokken personen moet het aanbod voor deelname aan een bemiddeling worden gedaan, maar hun deelname is geen noodzakelijke voorwaarde.

Opmerking onder punt 88 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 12, §1, negende lid, van het voorontwerp bepaald dat de eigenlijke instemming met de bemiddeling moet worden gegeven ten aanzien van de procureur des Konings.

Aan het advies van de Raad van State dat ook dient te worden bepaald hoe dit moet gebeuren, wordt geen gevolg gegeven. Er is voorzien dat dit uitdrukkelijk dient te gebeuren en dat lijkt voldoende.

Opmerking onder punt 89 van het advies

De Raad van State stelt de vraag of de rapportageverplichting zoals voorzien in artikel 12, §2, eerste lid, van het voorontwerp niet op gespannen voet staat met de eis van vrijwilligheid en vertrouwelijkheid, die als basiskennmerken van bemiddeling worden beschouwd. De rapportageverplichting in hoofde van de bemiddelingsdienst, bestaat uit een bondig verslag over de voortgang van de bemiddeling, waaruit de vrijwillige en positieve deelname van de betrokkenen bij de bemiddeling blijkt, alsook het vooruitzicht op een actieve medewerking aan de oplossing van de gevolgen van het jeugddelict.

Dat de bevoegde dienst moet rapporteren over de voortgang van de bemiddeling, inclusief de positieve deelname en het vooruitzicht op een actieve medewerking aan de oplossing van de gevolgen van het jeugddelict, staat noch de vrijwilligheid noch de vertrouwelijkheid van de bemiddeling in de weg. De bevoegde dienst heeft als opdracht zich gedurende de gehele bemiddeling te verzekeren van de uitdrukkelijke en onvoorwaardelijke instemming van de personen die eraan deelnemen en de procureur des Konings in te lichten wanneer blijkt dat de bemiddeling niet of niet langer mogelijk is. In dat geval richt de dienst een bondig verslag tot de procureur des Konings dat hiervan melding maakt. Ook binnen een vrijwillig kader van bemiddeling zal er een mate van bereidwilligheid moeten aanwezig zijn om een aantal zaken aan te pakken en op te nemen: men moet op een volwaardige manier deelnemen. Het betreft hier een beknopte rapportering door de dienst en zonder beoordeling. Alle andere informatie waarover de betrokken partijen akkoord zijn dat deze mag worden medegedeeld, kan ook worden aangeleverd aan de procureur.

Opmerking onder punt 90 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt artikel 12, §2, tweede en derde lid, en §§3 en 4, van het voorontwerp op verschillende plaatsen aangepast voor wat betreft de woorden 'de betrokken personen'. Met betrokken personen worden (enkel) die personen bedoeld die effectief deelnemen/deelnamen aan de bemiddeling. De 'betrokken personen' wordt vervangen door 'de bij de bemiddeling betrokken personen'.

Opmerking onder punt 91 van het advies

De Raad van State merkt op dat dient te worden nagegaan of de controle van de procureur des Konings vermeld in artikel 12, §3, tweede en derde lid, van het voorontwerp niet dient te worden uitgebreid met de elementen 'nagaan of het akkoord zorgvuldig tot stand is gekomen en of de betrokken personen in redelijkheid tot een vrije beslissing zijn gekomen'. Of met andere woorden de controle door de procureur des Konings niet dient te worden gelijkgesteld met de voorziene controle door de jeugdrechtbank. Dan wel of de controle door de jeugdrechtbank vermeld in artikel 12, §3, derde lid van het voorontwerp niet dient te worden beperkt tot het nagaan van de strijdigheid ervan met de openbare orde.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt de controle door de jeugdrechtbank vermeld in artikel 12, §3, derde lid, van het voorontwerp beperkt tot het nagaan van de strijdigheid ervan met de openbare orde. Hiermee is de controle gelijkgesteld aan de controle door de Procureur des Konings, alsook aan de controle door de jeugdrechtbank vermeld in artikel 20, §7, tweede lid van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 92 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in het eerste en het tweede lid van artikel 12, §3, van het voorontwerp de term 'voorstel' vervangen door 'akkoord'. De in het eerste en tweede lid opgenomen term refereert immers naar het na bemiddeling bereikte akkoord (derde lid).

Opmerking onder punt 93 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State dat het hier gaat om een definitieve beslissing zonder voorbereidend karakter die bij vonnis zal worden genomen, wordt deze bevoegdheid toevertrouwd aan de jeugdrechtbank en niet aan de jeugdrechter. Artikel 12, §3, van het voorontwerp wordt hieraan aangepast.

Opmerking onder punt 94 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 12, §3, tweede lid, van het voorontwerp de zinsnede 'Als een of meer van de betrokken personen verzoeken om het voorstel te laten homologeren,' vervangen door de woorden 'In dat geval'.

Opmerking onder punt 95 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 12, §3, derde lid, van het voorontwerp de jeugdrechtbank nagaat of het bereikte akkoord volgens de wet zorgvuldig tot stand is gekomen en of de betrokkenen in redelijkheid tot een vrije beslissing zijn gekomen. De aldus omschreven bevoegdheid spoort evenwel niet met de laatste zin van die bepaling, naar luid waarvan de jeugdrechtbank de homologatie van het akkoord enkel kan weigeren wanneer dit in strijd is met de openbare orde, wat een restrictievere omschrijving van de bevoegdheid van de jeugdrechtbank is.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt deze discordantie weggewerkt. De laatste zin van artikel 12, §3, derde lid, van het voorontwerp wordt als volgt aangepast: 'De jeugdrechtbank kan 'voor het overige' de homologatie alleen weigeren als het akkoord strijdig is met de openbare orde.

Opmerking onder punt 96 van het advies

De Raad van State mekt op dat luidens de tweede en de derde zin van artikel 12, §3, van het voorontwerp de jeugdrechtbank de personen die deelnamen aan de bemiddeling terug verwijst naar de procureur des Konings wanneer de homologatie van het akkoord dat na bemiddeling wordt bereikt, wordt geweigerd, waarna de procureur des Konings 'handelt conform dit artikel' en desgewenst een 'nieuwe procedure' wordt gestart, eventueel met een nieuwe bemiddelaar.

Er wordt geen gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State om een en ander duidelijker te bepalen in artikel 12, §3, vierde lid, van het voorontwerp. Wel wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de bedoeling van deze bepaling is dat de procureur des Konings een nieuw aanbod tot bemiddeling doet aan alle betrokken personen in de zin van artikel 2, 2°, van het voorontwerp en daarna, zo die personen ingaan op dat aanbod, dat een nieuwe bemiddeling wordt gestart, eventueel met een nieuwe bemiddelaar.

Opmerking onder punt 97 van het advies

De door de Raad van State voorgestelde aan passing van de tweede zin van artikel 12, §4, tweede lid, van het voorontwerp wordt gevolgd. Er wordt als tweede zin opgenomen wat volgt: 'De beslissing tot seponering doet de strafvordering vervallen.'

Opmerking onder punt 98 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt wat de draagwijdte is van het akkoord tussen de partijen in de bemiddeling, en of het de erkenning van de feiten door de minderjarige impliceert. In de memorie van toelichting wordt opgenomen: 'Een akkoord in het kader van een bemiddeling impliceert niet noodzakelijk de (uitdrukkelijke) erkenning van de feiten door de minderjarige verdachte. Een noodzakelijke randvoorwaarde om te kunnen overgaan tot een bemiddeling is dat de minderjarige verdachte het jeugddelict niet ontkent. De inhoud van het akkoord tussen de betrokken partijen behoort hen toe. Wanneer een expliciete erkenning voor hen geen onderdeel dient uit te maken van het bereikte akkoord, binnen het voor ogen hebbende herstel, dan hoeft dit niet. De betrokken partijen dienen er enkel toe te komen een akkoord te bereiken, waar ze zich allemaal achter zetten, over hoe zij willen overgaan tot herstel.'

Opmerking onder punt 99 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 12, §5, eerste lid, van het voorontwerp noch de erkenning van de feiten door de minderjarige, noch het verloop of het resultaat van de bemiddeling door de gerechtelijke overheden of door andere personen kan worden gebruikt in het nadeel van de minderjarige, als de bemiddeling geen resultaat oplevert. Daaruit mag niet worden afgeleid dat het akkoord dat uit de bemiddeling voortvloeit of gegevens inzake de bemiddelingsprocedure wanneer de bemiddeling is geslaagd, tegen de minderjarige kunnen worden gebruikt in een latere procedure, bijvoorbeeld wanneer de procureur des Konings toch besluit te vervolgen ondanks een geslaagde bemiddeling.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt dit in artikel 12, §5, eerste lid, van het voorontwerp expliciet opgenomen.

Opmerking onder punt 100 van het advies

Het advies van de Raad van State onder dit punt wordt gevolgd. Het laatste zinsdeel van de eerste zin van artikel 12, §5, tweede lid, van het voorontwerp ('behalve als de partijen ...') wordt vervangen door een afzonderlijke zin, luidend 'Zij kunnen slechts ter kennis worden gebracht van de gerechtelijke overheden mits instemming van de personen die deelnemen aan de bemiddeling.'

Opmerking onder punt en 101 en 102 van het advies

De Raad van State merkt op dat het misleidend is om in artikel 13, §1, eerste lid, van het voorontwerp te bepalen dat de procureur des Konings aan de minderjarige verdachte een aanbod kan doen om een positief project uit te voeren en in artikel 13, §1, vierde lid, ervan te bepalen dat de procureur des Konings de minderjarige de mogelijkheid kan bieden om zelf (de inhoud van) een positief project voor te stellen (wat, gelezen in samenhang met het eerste lid, de indruk doet ontstaan dat het voorstel ook door de procureur des Konings zelf kan worden uitgewerkt). Ook is het misleidend om in artikel 13, §1, laatste lid, van het voorontwerp nog gewag te maken van een ambtshalve optreden van de procureur des Konings.

Het positief project is bij uitstek het instrument voor en van de minderjarige zelf. Het geeft hem de mogelijkheid om verantwoordelijkheid te nemen wanneer hij van mening is dat dit nodig is, zonder dat hij hiertoe gedwongen wordt. Noch de procureur des Konings noch de jeugdrechter/jeugdrechtbank, kan een inhoudelijk voorstel formuleren voor een positief

project. Bij de procureur des Konings hebben we enkel de mogelijkheid voor ogen om in voorkomend geval ambtshalve aan de minderjarige verdachte voor te stellen om een positief project uit te werken. Dit betreft geen voorstel over de (mogelijke inhoud) van het positief project.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State dat er misvatting mogelijk is over de inhoud en draagwijdte van deze bepalingen wordt artikel 13 aangepast.

- In artikel 13, §1, eerste lid, van het voorontwerp wordt geschreven dat de procureur des Konings aan de minderjarige een voorstel kan doen om een positief project uit te werken;
- De eerste zin van artikel 13, §1, derde lid, en van artikel 13, §1, laatste lid, wordt weggelaten.

Eveneens gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting het volgende opgenomen: 'Een expliciete erkenning van een fout is niet vereist: niet ontkennen van het jeugddelict is de wettelijke vereiste. Het decreet voert geen onweerlegbaar vermoeden van erkenning van schuld in. Het al dan niet voorstellen en uitvoeren heeft weerslag op burgerlijk gebied. Het voorstellen om herstel van de schade te benaarstigen of de schade te herstellen, kan wel een onderdeel uitmaken van het positief project.'

Opmerking onder punt 103 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 13, §2, van het voorontwerp geschrapt. Het 'tussentijds' leveren van bewijs omtrent de uitvoering van het positief project, welk op niveau van het openbaar ministerie een engagement inhoudt van maximum dertig uur, is overbodig.

Opmerking onder punt 104 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 14 van het voorontwerp dient te worden omschreven wat het voorwerp is van de erin bedoelde vorderingen (in algemene zin bedoeld) van het openbaar ministerie.

Aan deze suggestie wordt geen gevolg gegeven.

Opmerking onder punt 105 van het advies

De Raad van State merkt op dat wat is bepaald in artikel 16, eerste lid, van het voorontwerp, geheel overbodig is (en bovendien, letterlijk genomen, wat misleidend), daar die reacties, alsmede de voorwaarden waaronder ze kunnen worden opgelegd, verderop (limitatief) in het voorontwerp worden omschreven. De Raad van State doet de suggestie om deze bepaling weg te laten. Het daaropvolgende lid dient dan aan te vangen met 'Om de beslissing tot het opleggen van een reactie te nemen, ...' (voorts zoals in het voorontwerp).

De suggestie van de Raad van State wordt gevolgd. Artikel 16, eerste lid, van het voorontwerp wordt geschrapt en het tweede lid wordt aangepast cfr. de suggestie van de Raad van State.

Opmerking onder punt 106 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 16, tweede lid, van het voorontwerp zes criteria worden bepaald die, in de volgorde waarin ze worden opgesomd, in acht moeten worden genomen wanneer de jeugdrechter of de jeugdrechtbank ten aanzien van minderjarige verdachten of minderjarige delictplegers een reactie (maatregel of sanctie) oplegt. Ze verwijst hierbij ook naar de opmerking die ze maakte onder punt 29 in fine.

Voorts wijst de Raad van State op artikel 3, lid 1, van het Verdrag inzake de rechten van het kind, waarbij wordt vereist dat bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind de eerste overweging vormen. De Raad van State stelt de vraag of dit criterium ook niet als zodanig moet worden opgenomen, en of het aanvaardbaar is dat de opgesomde volgorde moet worden gevolgd, vermits in ieder geval de criteria die het belang van het kind betreffen, niet als eerste vermeld staan.

Cfr. aan wat werd opgenomen bij opmerking 29 wordt ook hier niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om rekening te houden met de onderscheiden fases voor wat de gehanteerde formuleringen in artikel 16 betreft. Alle vermelde criteria kunnen zowel worden gehanteerd in de voorbereidende rechtspleging als in de rechtspleging ten gronde. Mogelijks vanuit een andere finaliteit en aanpak, maar wel vertrekkende vanuit hetzelfde uitgangspunt.

Wat de opmerking met betrekking tot artikel 3, lid 1, van het Verdrag inzake de rechten van het kind, betreft: In artikel 16 is voorzien dat de jeugdrechter of jeugdrechtbank elke reactie kan opleggen die ze gepast achten. Inherent aan het beslissen over een 'gepaste' reactie, is het belang van het kind. De gepastheid van een reactie is niet los te koppelen van het belang van het kind. Het belang van het kind krijgt niet alleen zijn plaats bij het beslissen over en opleggen van een gepaste reactie. Het krijgt ook absoluut zijn plaats in de invulling van de opgelegde reactie (maatregel of sanctie): in de uitvoering. In deze kan ook worden gerefereerd naar wat bepaald is in artikel 3, §4, tweede lid, van het voorontwerp. Daar is opgenomen dat de minderjarige verdachte en de minderjarige delictpleger genieten van specifieke rechten die hen worden toegekend door de Grondwet en internationale verdragsteksten, inzonderheid de rechten die in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind zijn omschreven. Dit is inclusief artikel 3. Bij het contact met, en de behandeling van de zaken van, minderjarige verdachten en minderjarige delictplegers wordt ten allen tijde verwacht dat handelen in het belang van het kind aanwezig is en dat er in de praktijk uitvoering wordt gegeven aan dit recht.

Gezien deze 'algemene opdracht' om binnen dit decreet te handelen in het belang van het kind wordt dit niet nog eens expliciet opgenomen in artikel 16 en wordt er geen wijziging aangebracht aan de volgorde zoals nu bepaald.

De volgorde zoals ze nu is voorzien in het decreet is aanvaardbaar gezien de materie waarvoor we een regelgevend kader uitwerken. De voorziene volgorde in artikel 16 gaat niet zo ver dat jeugdrechters/jeugdrechtbanken beslissingen zullen kunnen nemen waarbij de in punt 1° voorziene factor 'ernst van de feiten, de schade en de gevolgen voor het slachtoffer', diametraal ingaat tegen wat voorzien is in punt 6° 'de veiligheid van de betrokken minderjarige'. Net omwille van de overkoepelende gedachte en visie m.b.t. het belang van het kind, zijn dergelijke zaken niet mogelijk.

Opmerking onder punt 107 van het advies

De Raad van State merkt op dat de in onderafdeling 1 van afdeling 2 van hoofdstuk 4 van het voorontwerp gehanteerde terminologie niet geheel consistent is. De reacties die in de voorbereidende fase van de rechtspleging kunnen worden genomen, worden in het opschrift van die onderafdeling en in artikel 17, tweede lid, van het voorontwerp in het algemeen als 'maatregelen' betiteld, terwijl in artikel 18, § 2, voor een subcategorie ervan nogmaals de term 'maatregelen' wordt gehanteerd, waaronder dan – terecht – het herstelrechtelijk aanbod niet is begrepen. Om verwarring te vermijden wordt beter, om in het algemeen de mogelijkheden van de jeugdrechter te viseren, gewag gemaakt van 'reacties tijdens de voorbereidende fase', terwijl de benaming 'maatregelen' dan kan worden voorbehouden voor de reacties vermeld in artikel 18, §2, van het voorontwerp.

De door de Raad van State voorgestelde suggestie om als algemene term 'reacties tijdens de voorbereidende fase' te hanteren om zowel het herstelrechtelijk aanbod als de maatregelen te vatten, wordt niet gevolgd. Reacties wordt in het voorontwerp van decreet

gebruikt als overkoepelende term wanneer we zowel maatregelen (voorbereidende rechtspleging) en sancties (rechtspleging ten gronde) bedoelen.

We volgen de Raad van State wanneer zij erop wijst dat de huidige gehanteerde terminologie niet geheel consistent is.

Gevolg gevend hieraan vervangen we het opschrift van die onderafdeling 1 van afdeling 2 van hoofdstuk 4 van het voorontwerp in 'Het herstelrechtelijk aanbod en maatregelen ten aanzien van minderjarige verdachten'. Hierdoor kan de term 'maatregelen' zuiver behouden blijven voor de mogelijkheden waarover de jeugdrechter beschikt, naast het herstelrechtelijk aanbod. Om dezelfde reden vervangen we het opschrift van onderafdeling 1 van afdeling 3 van hoofdstuk 4 van het voorontwerp in 'Het herstelrechtelijk aanbod en sancties ten aanzien van minderjarige delictplegers'.

Opmerking onder punt 108 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 17, tweede lid, van het voorontwerp dient te worden gelezen in samenhang met artikel 6 van het voorontwerp.

Er wordt verwezen naar de opmerking en het antwoord onder opmerking 64. Door het samen lezen van artikel 6 en artikel 17, tweede lid, van het voorontwerp wordt duidelijk dat reacties, alsook de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie, uiterlijk een einde nemen als de minderjarige verdachte of de minderjarige delictpleger de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt, maar ook dat de onmiddellijke sancties (berisping en dat wat als maatregel uitgevoerd of doorlopen werd, volstaat) slechts kunnen worden opgelegd tot de betrokken minderjarige de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt.

Opmerking onder punt 109 van het advies

Luidens artikel 18, §1, eerste lid, van het voorontwerp kan de jeugdrechter de minderjarige verdachte een herstelrechtelijk aanbod doen van bemiddeling en herstelgericht groepsoverleg. Hoewel het verschil tussen beide vormen voor een deel kan worden afgeleid uit de definities van die begrippen (artikel 2, 1° en 5°, van het voorontwerp), verdient het toch aanbeveling om in de memorie van toelichting nader in te gaan op het verschil tussen beide vormen van herstelrechtelijk aanbod.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt het verschil tussen bemiddeling en herstelgericht groepsoverleg in de memorie van toelichting nader toegelicht.

- *Bemiddeling*

Herstelbemiddeling wordt aangeboden door de jeugdrechter, aan de minderjarige verdachte/delictpleger, zijn ouders en aan het slachtoffer van een jeugddelict. Samen met een neutrale bemiddelaar wordt gezocht naar een mogelijke vorm van herstel en/of wordt er gecommuniceerd omtrent de feiten en de gevolgen ervan. Herstelbemiddeling is een vertrouwelijk proces tussen de partijen waaraan ze vrijwillig deelnemen. Bemiddeling geeft alle betrokkenen de kans om een actieve rol op te nemen. Beide partijen kunnen hun verhaal brengen en eventuele verwachtingen uiten. Er wordt eveneens gezocht naar een manier om met de gevolgen van de feiten om te gaan.

- *Herstelgericht groepsoverleg (HERGO)*

Wanneer een minderjarige een jeugddelict heeft gepleegd, kan de jeugdrechter een herstelgericht groepsoverleg (HERGO) voorstellen. Dat is een bijeenkomst waarbij de minderjarige verdachte/delictpleger en het slachtoffer, elk met hun achterban, op zoek gaan naar een constructieve oplossing voor de gevolgen van het delict. Bij een HERGO kan het slachtoffer duidelijk maken wat de feiten betekend hebben en/of wat de eventuele verdere gevolgen hiervan zijn (geweest). Door een ontmoeting met de verdachte/delictpleger komt hij meer te weten over de jongere en zijn achtergrond en kan hij antwoorden krijgen op zijn vragen. Het slachtoffer wordt actief betrokken in het zoeken naar een vorm van herstel. De verdachte/delictpleger krijgt de kans om te begrijpen wat

de gevolgen zijn van zijn daden en gaat zelf op zoek naar een oplossing om zijn fout zo goed mogelijk te herstellen. Zo kan hij verantwoordelijkheid opnemen voor de feiten en een voorstel doen om in de toekomst een herhaling ervan te vermijden. Nadat zowel slachtoffer als verdachte/delictpleger zijn verhaal heeft gedaan, zondert de minderjarige verdachte/delictpleger zich met zijn achterban af om een intentieverklaring op te stellen. Hierin staan de stappen die hij zal ondernemen om de materiële en/of morele schade te herstellen aan het slachtoffer en aan de maatschappij en om toekomstige feiten te vermijden. Het voorstel wordt met het slachtoffer en de moderator besproken. Als zij akkoord gaan, wordt de intentieverklaring overgemaakt aan de jeugdrechter, het openbaar ministerie, de advocaat van de minderjarige en de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening. Als de minderjarige verdachte/delictpleger zijn afspraken goed nakomt, kan de jeugdrechter zijn dossier sluiten.

Opmerking onder punt 110 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden het tweede lid van artikel 18, §1, van het voorontwerp en het derde lid van artikel 18, §2, van het voorontwerp geïntegreerd. Tevens wordt hier geschreven "motiveert hij daaromtrent specifiek zijn beslissing", nu ook andere beslissingen inzake maatregelen gemotiveerd zullen dienen te zijn.

Opmerking onder de punten 111, 112 en 113 van het advies

De Raad van State merkt op dat de jeugdrechter luidens de inleidende zin van artikel 18, §2, van het voorontwerp, in voorkomend geval op cumulatieve wijze, de in die bepaling opgesomde maatregelen kan nemen. Die bepaling dient te worden genuanceerd, nu de toepassing van een bepaalde maatregel de toepassing van een andere maatregel kan uitsluiten. Zo is een ambulante maatregel per definitie niet-residentieel (luidens de definitie in artikel 22, tweede lid, van het voorontwerp) en dus in de regel onverenigbaar met een residentiële maatregel: in dit geval zou het enkel kunnen gaan om maatregelen die consecutief kunnen worden toegepast. Zo het de bedoeling is dat bij eenzelfde beschikking maatregelen ook achtereenvolgens kunnen worden opgelegd, wordt dat het best verduidelijkt.

Er wordt voorzien dat de jeugdrechter meer dan één maatregel kan opleggen aan een minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd. De cumulatie van maatregelen is mogelijk, rekening houdend met de toepassing van het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel. Met het voorzien van deze cumulatiemogelijkheid wordt het mogelijk om maatregelen gelijktijdig, dan wel achtereenvolgend, in te zetten. In het al dan niet gelijktijdig toepassen van maatregelen kunnen ook redenen van praktische aard meespelen. Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt deze verduidelijking toegevoegd in de memorie van toelichting.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in dezelfde inleidende zin van artikel 18, §2, van het voorontwerp de komma na 'in voorkomend geval' verwijderd: die woorden slaan immers op de woorden 'op cumulatieve wijze'.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt nog in die zin bepaald dat de jeugdrechter, *in opgaande graad van het ingrijpende karakter van de maatregelen*, de daarna opgesomde maatregelen kan nemen. Nu wordt er gewag gemaakt van de 'ernst' van de maatregelen. Gezien we ons bevinden binnen de voorbereidende rechtspleging lijkt dit gepaster, daar het begrip 'ernst' eerder refereert aan een karakteristiek van een sanctie.

Opmerking onder punt 114 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 18, §2, eerste lid, 1°, van het voorontwerp wordt bepaald dat de jeugdrechter een positief project kan 'leveren', wat lijkt in te houden dat de jeugdrechter zelf een positief project kan omschrijven en dat kan voorstellen aan de minderjarige. Dat spoort evenwel niet met wat in de memorie van toelichting omtrent het positief project wordt uiteengezet en met de uitwerking van dat positief project in artikel 21 van het voorontwerp. Uit dat laatste artikel blijkt dat de jeugdrechter over het project informatie verschaft en een aanbod aan de minderjarige kan doen, maar dat de minderjarige zelf het voorstel van positief project moet formuleren, waarna dit al dan niet door de jeugdrechter wordt goedgekeurd (zonder dat deze het kan wijzigen). Het verdient daarom aanbeveling het positief project, zoals het herstelrechtelijk aanbod, af te zonderen van de maatregelen. In ieder geval dient de formulering van artikel 18, §2, eerste lid, 1°, van het voorontwerp te worden aangepast.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de formulering van artikel 18, §2, eerste lid, 1°, van het voorontwerp aangepast. De term 'leveren' wordt vervangen door de woorden 'uit te werken'.

De aanbeveling om het positief project, zoals het herstelrechtelijk aanbod, af te zonderen van de maatregelen, wordt niet gevolgd.

Opmerking onder de punten 115 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 18, §2, eerste lid, 4° en 5°, van het voorontwerp het zinsdeel ', ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet' kan worden weggelaten, gelet op de definitie van 'gemeenschapsinstelling' in artikel 2, 4°, van het voorontwerp.

Eenzelfde opmerking geldt voor de artikelen 29, §2, eerste lid, 6°, 7° en 8°, 36, eerste lid, en 37, §1, van het voorontwerp.

Er wordt geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om het genoemde zinsdeel in de betreffende artikelen te laten wegvallen. De expliciete verwijzing is nodig om het onderscheid te maken tussen minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van het decreet betreffende de integrale jeugdhulpverlening, en minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van voorliggend voorontwerp. De gemeenschapsinstelling organiseert zich op dit onderscheid door verschillende afdelingen in te richten, met elk hun eigen aanbod, maar ook om contact tussen beide groepen van minderjarigen uit te sluiten. De definitie van een gemeenschapsinstelling als bepaald in artikel 2, 4°, van het voorontwerp, wordt aangepast. Als definitie wordt opgenomen 'een door de overheid ingerichte instelling met een gesloten aanbod;'

Opmerking onder punt 116 van het advies

De Raad van State merkt op dat in de artikelen 18, §2, eerste lid, 4° en 5°, en 29, §2, 6° en 7°, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van 'een maand' en 'drie, zes of negen maanden'. Omdat nergens in het voorontwerp een gelijkaardige bepaling voorkomt als artikel 25, laatste lid, van het Strafwetboek, naar luid waarvan de duur van een maand gevangenisstraf dertig dagen is, zal de duur van de gesloten oriëntatie of de gesloten begeleiding kunnen variëren naargelang de maanden die in de opgelegde periode vallen. Om dat te vermijden zou een gelijkaardige bepaling als artikel 25, laatste lid, van het Strafwetboek in het voorontwerp dienen te worden opgenomen.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 18, §2, van het voorontwerp na het eerste lid, een nieuw tweede lid ingevoegd, dat luidt 'De duur van een maand, vermeld in het eerste lid, 4° en 5°, is dertig dagen'. In artikel 29, §2, wordt na het tweede lid, een nieuw derde lid ingevoegd dat luidt 'De duur van een maand, vermeld in het eerste lid, 6° en 7°, is dertig dagen'.

Opmerking onder punt 117 van het advies

De Raad van State merkt op dat het omwille van de duidelijkheid aanbeveling verdient om de huidige paragraaf 2 van artikel 18 van het voorontwerp op te delen in twee paragrafen.

De suggestie van de Raad van State om de huidige paragraaf 2 van artikel 18 van het voorontwerp op te splitsen; wordt gevolgd. De door de Raad van State concreet voorgestelde indeling wordt niet gevolgd.

Opmerking onder punt 118 van het advies

Luidens artikel 18, §2, tweede lid, van het voorontwerp kunnen de maatregelen vermeld in artikel 18, §2, eerste lid, 4° en 5°, enkel in 'uitzonderlijke omstandigheden' worden opgelegd aan personen die jonger zijn dan veertien jaar op het ogenblik van het plegen van het jeugddelict. Omwille van de rechtszekerheid en ter naleving van het op dit vlak geldende legaliteitsbeginsel (zie opmerking 33) zou nader dienen te worden bepaald wat moet worden verstaan onder die 'uitzonderlijke omstandigheden', temeer nu het gaat om vrijheidsberovende maatregelen.

Deze uitzonderlijke omstandigheden zijn opgenomen in de artikelen 24 en 25 alwaar de maatregelen vermeld in artikel 18, §2, eerste lid, 4° en 5°, concreet worden uitgewerkt. Het gaat hierbij om de gepleegde feiten die voor minderjarigen onder de veertien jaar in aanmerking kunnen genomen worden voor toeleiding naar een afdeling van een gemeenschapsinstelling die is ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van voorliggend voorontwerp.

Om reden dat dit geconcretiseerd wordt in de artikelen 24 en 25 wordt artikel 18, §2, tweede lid, van het voorontwerp geschrapt. De desbetreffende bepalingen worden ook opgenomen in de artikelen 35, 36 en 37 van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 119 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 18, §2, derde lid, van het voorontwerp 'het herstelrechtelijk aanbod de voorkeur verdient'. Met deze bepaling wordt de indruk gewekt dat het herstelrechtelijk aanbod een eigenlijke maatregel is die een plaats vindt in de hiërarchie der maatregelen, terwijl uit andere bepalingen blijkt dat het gaat om een reactiewijze die staat naast de maatregelen opgesomd in artikel 18, §2, van het voorontwerp (zie artikel 20, §11, van het voorontwerp). Hieromtrent dient verduidelijking te worden verschaft.

In de memorie van toelichting (artikelsgewijze bespreking) is het volgende opgenomen met betrekking tot het herstelrechtelijk aanbod. 'De herstelrechtelijke reactie op het jeugddelict betreft de herstelbemiddeling en het herstelgericht groepsoverleg. Maximaal prioriteit geven aan een herstelrechtelijk aanbod, waarin betrokken partijen zelf de kans krijgen om naar een oplossing te zoeken, is een belangrijke keuze binnen dit jeugddelinquentierecht. Door het voorzien in de garantie dat verdachte en slachtoffer steeds de kans krijgen om gebruik te maken van het aanbod van herstelbemiddeling of herstelgericht groepsoverleg, wordt een vorm van 'recht op herstel' geïnstalleerd. Binnen dit specifiek herstelrechtelijk aanbod staat de ondersteunde dialoog en ontmoeting van verdachte en slachtoffer met de focus op de door het jeugddelict aangerichte schade centraal. Het bieden van maximale kansen voor deze dialoog tussen verdachte en slachtoffer impliceert dat de uitkomst van dit proces tussen beide volledig losstaat van andere reacties op het jeugddelict. Het vooronderstelt bovendien volledige vrijwilligheid van betrokken (vermoedelijke) pleger en slachtoffer'.

De voorlaatste zin geeft de verhouding weer tussen het herstelrechtelijk aanbod en de maatregelen die kunnen worden opgelegd door de jeugdrechter.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt het woord 'andere' geschrapt in deze voorlaatste zin om zo nog meer te expliciteren dat het herstelrechtelijk aanbod een

onderscheiden spoor betreft ten aanzien van de op te leggen reacties. Verder beoogt deze bepaling geen verduidelijking.

Opmerking onder punt 120 van het advies

De Raad van State merkt op dat het niet duidelijk is wat de draagwijdte is van artikel 18, §2, zesde lid, van het voorontwerp waarin is bepaald dat 'alle maatregelen op een actieve wijze de ouders of de opvoedingsverantwoordelijken en andere relevante personen uit de leefomgeving van de minderjarige verdachte betrekken'. In ieder geval kan de bepaling ten aanzien van de genoemde personen geen dwingende gevolgen hebben, aangezien dat onverenigbaar zou zijn met het beginsel van de persoonlijke vrijheid, zeker waar het gaat om 'andere relevante personen uit de leefomgeving' die zelfs geen partij zijn in jeugdzaken. Wel is een 'contextgerichte werking' mogelijk die op vrijwillige basis de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken of relevante personen bij de uitvoering van de maatregel betreft.

Een gelijkaardige opmerking geldt ten aanzien van artikel 29, §2, negende lid, van het voorontwerp.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de genoemde bepaling niet verder strekt dan tot datgene de Raad van State hierboven verduidelijkt.

Opmerking onder punt 122 van het advies

De Raad van State merkt op dat het niet duidelijk is of de in artikel 18, §2, zevende en achtste lid, van het voorontwerp al dan niet vervaltermijnen zijn. Zo dat het geval zou zijn, rijst de vraag of die termijnen realistisch zijn wanneer het gaat om zeer zware en complexe dossiers, bijvoorbeeld terrorismedossiers met internationale vertakkingen. Voorts moet worden nagegaan of deze termijnen niet moeten kunnen worden geschorst (zoals thans in geval van hoger beroep).

De termijn zoals voorzien in artikel 18, §2, zevende en achtste lid betreffen vervaltermijnen. We wensen geen schorsende werking te installeren binnen deze termijn(en).

In artikel 19 van het voorontwerp is bepaald onder welke voorwaarden kan worden afgeweken van de in artikel 18, §2, zevende lid, bepaalde duur van de voorbereidende rechtspleging (lees onder welke omstandigheden deze duur kan worden verlengd). Zie hier de opmerking en het antwoord onder punt 124.

Opmerking onder punt 123 van het advies

De Raad van State merkt op dat het luidens artikel 18, §2, achtste lid, van het voorontwerp niet meer mogelijk is een maatregel op te leggen na de periode van zes maanden waartoe de voorbereidende rechtspleging in de regel beperkt is. Die regel geldt wellicht niet voor de gevallen waarin de duur van de voorbereidende rechtspleging kan worden verlengd, wat dan evenwel uitdrukkelijk zou moeten worden bepaald. De vraag rijst ook of niet dient te worden voorzien in de mogelijkheid tot verlenging, na afsluiting van de voorbereidende rechtspleging, van bepaalde maatregelen totdat een beslissing ten gronde is genomen.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 18, §2, achtste lid, van het voorontwerp op het einde van de zin toegevoegd 'behoudens voor de gevallen als vermeld in artikel 19'.

Opmerking onder punt 124 van het advies

De Raad van State merkt op dat dient te worden verduidelijkt of de in artikel 19, eerste lid, van het voorontwerp opgenomen voorwaarden, al dan niet cumulatief zijn.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State onder opmerking 122 en hierbij verwijzend ook naar de tegemoetkoming aan de bezorgdheden die ons bereiken vanuit de praktijk, wordt voorzien in een verlenging van de maximum duur van de voorbereidende rechtspleging. Artikel 19 van het voorontwerp wordt aangepast. Naast de verlenging tot maximaal 1 jaar wordt bijkomend voorzien in een verlenging tot maximaal 2 jaar wanneer 1) het onderzoek naar de feiten nog niet is afgerond **en** 2) de feiten waarvan de minderjarige verdacht wordt, een jeugddelict betreffen zoals limitatief voorzien in artikel 19, 2°. In het geval dat cumulatief voldaan wordt aan beide voorwaarden, kan de reeds tot maximaal 1 jaar verlengde duur, bijkomend gemotiveerd verlengd worden per zes maanden, en dit tot een maximumduur van twee jaar. Het betreft hier dus bovenop de verlenging tot maximaal 1 jaar, de mogelijkheid om nog 2 maal te verlengen voor telkens zes maanden, mits bijzondere motivering.

Voor de verlenging tot maximaal 1 jaar is geen cumul vereist van de voorwaarden vermeld in artikel 19, punten 1° en 2° van het voorontwerp.

Artikel 19 van het voorontwerp wordt aangepast als volgt:

‘In de volgende gevallen kan van de duur, vermeld in artikel 18, §3, eerste lid, worden afgeweken door de jeugdrechter:

- 1° het onderzoek naar de feiten is nog niet afgerond;
- 2° het jeugddelict betreft een feit als vermeld in de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417ter, 417quater, 428, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475 van het Strafwetboek, of een poging tot het plegen van een dergelijk jeugddelict.

In het geval een voorwaarde, vermeld in het eerste lid, 1° of 2°, zich voordoet, is de maximumduur van de voorbereidende rechtspleging twaalf maanden.

De duur van de voorbereidende rechtspleging, vermeld in het voorgaande lid, kan verlengd worden tot een maximumduur van twee jaar in het geval de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, 1° en 2° cumulatief vervuld zijn. Verlenging door de jeugdrechter is mogelijk per zes maanden en mits een bijzondere motivering.’

Opmerking onder punt 125 van het advies

De door de Raad van State voorgestelde suggestie om in artikel 19, eerste lid, 1°, van het voorontwerp beter te schrijven ‘het onderzoek naar de feiten’ in plaats van ‘het strafrechtelijk onderzoek’, wordt gevolgd.

Opmerking onder punt 126 van het advies

Hier wordt verwezen naar de opmerking van de Raad van State en het antwoord ‘onder punt 35’.

Opmerking onder punt 127 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 20 van het voorontwerp op diverse plaatsen gewag wordt gemaakt van ‘de personen die [aan de bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg] deelnemen’ of van ‘de personen vermeld in het eerste lid’ of ‘in paragraaf 2’. De stellers van het voorontwerp dienen na te gaan of niet moet worden omschreven over welke personen het eventueel kan gaan.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt artikel 20 van het voorontwerp op dit vlak aangepast.

- Het tweede lid van artikel 20, §2, van het voorontwerp wordt verplaatst naar artikel 20, §1, tweede lid **en** voor het woord ‘personen’ wordt het woord ‘betrokken’ ingevoegd. Hiermee wordt het duidelijk dat de jeugdrechter zich bij het voorstel

voor deelname aan een bemiddeling of hertelgericht groepsoverleg moet richten tot alle personen die vermeld zijn in de definitie van artikel 2, 2°, van het voorontwerp.

- In het eerste lid van artikel 20, §3, van het voorontwerp wordt voor het woord 'personen' het woord 'betrokken' ingevoegd. Hiermee wordt het duidelijk dat de jeugdrechter alle personen die vermeld zijn in de definitie van artikel 2, 2°, van het voorontwerp op de hoogte moet brengen van datgene dat bepaald is in deze paragraaf.

Opmerking onder punt 128 van het advies

Hier wordt verwezen naar de opmerking van de Raad van State en ons antwoord 'onder punt 84'.

Opmerking onder punt 129 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 20, §2, eerste lid, van het voorontwerp deels dubbelop is, en wat betreft het herstelgericht groepsoverleg overigens niet geheel spoort, met de in artikel 2, 1° en 5°, opgenomen definities van respectievelijk 'bemiddeling' en 'herstelgericht groepsoverleg'. Die overlapping dient te worden weggewerkt.

Artikel 20, §2, eerste lid, van het voorontwerp wordt geschrapt.

Opmerking onder punt 130 van het advies

De Raad van State merkt op dat er een inconsistentie bestaat tussen het tweede lid van artikel 20, §2, van het voorontwerp en het eerste lid van die bepaling.

Op grond van de opmerking van de Raad van State en het antwoord onder 'punt 129' wordt deze inconsistentie weggewerkt.

Opmerking onder punt 131 van het advies

Op suggestie van de Raad van State wordt de foute verwijzing in artikel 20, §4, eerste lid, van het voorontwerp naar paragraaf 1, tweede lid, geschrapt. Deze wordt vervangen door een verwijzing naar artikel 12, §1, derde en vierde lid. Het huidige tweede lid van artikel 20, §4, wordt geschrapt.

Opmerking onder punt 132 van het advies

De Raad van State doet de vraag rijzen of in artikel 20 van het voorontwerp geen gelijkaardige bepaling aan artikel 12, §1, negende lid, van het voorontwerp dient te worden opgenomen. Artikel 12, §1, negende lid voorziet dat een bemiddeling die is voorgesteld door het openbaar ministerie alleen kan plaatsvinden als 'alle personen die eraan deelnemen' er uitdrukkelijk en zonder voorbehoud mee instemmen.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 20, als laatste in §2 het volgende opgenomen: 'Een bemiddeling kan alleen plaatsvinden als alle personen die eraan deelnemen, er uitdrukkelijk en zonder voorbehoud ten aanzien van de jeugdrechter mee instemmen en dat blijven doen zolang de bemiddeling loopt.'

Opmerking onder punt 133 van het advies

Hier wordt verwezen naar de opmerking van de Raad van State en het antwoord 'onder punt 86'.

Opmerking onder punt 134 van het advies

Hier wordt verwezen naar de opmerking van de Raad van State en ons antwoord 'onder punt 99'.

In artikel 20, §8, eerste lid, van het voorontwerp wordt achteraan de zin toegevoegd 'Evenmin kunnen het akkoord dat uit de bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg voortvloeit, of gegevens inzake de bemiddelingsprocedure of de procedure inzake het herstelgericht groepsoverleg, wanneer de bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg geslaagd is, tegen de minderjarige worden gebruikt in een latere procedure.'

In de memorie van toelichting wordt de volgende bijkomende uitleg opgenomen met betrekking tot het feit of een akkoord, al dan niet impliceert, dat de minderjarige de feiten erkent: 'Mocht een verdachte overgaan tot een erkenning tijdens het verloop van de bemiddeling, dan mag dit niet tegen hem gebruikt worden. En een erkenning door een verdachte hoeft ook niet per se in het bereikte akkoord te worden opgenomen wanneer dit niet door alle partijen gewenst wordt/niet alle partijen dit noodzakelijk achten om te komen tot herstel. De bemiddeling is te situeren binnen een herstelrechtelijk – parallel aan het gerechtelijk onderzoek lopend – kader. Opzet van de bemiddeling is werken aan herstel, maar verder gaand dan enkel, of anders kijkend naar feit – schade – oorzakelijk verband.'

Opmerking onder punt 135 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt over de draagwijdte van de in artikel 20, §7, tweede lid, van het voorontwerp bedoelde homologatie van het akkoord dat uit de bemiddeling of het herstelgerichte groepsoverleg voortvloeit, volgende verduidelijking opgenomen in de memorie van toelichting: 'De in artikel 20 voorziene homologatie door de jeugdrechter is een overname van het huidige artikel 37quater van de Jeugdwet. Deze homologatie betekent geenszins dat de jeugdrechter er in principe/per definitie van uitgaat/van moet uitgaan dat bij een uitvoering van het bereikte akkoord geen andere maatregelen nodig zullen zijn. De bemiddeling is te situeren binnen een herstelrechtelijk – parallel aan het gerechtelijk onderzoek lopend – kader. Opzet van de bemiddeling is werken aan herstel, maar verder gaand dan enkel, of anders kijkend naar feit – schade – oorzakelijk verband. De jeugdrechter houdt rekening met de uitkomst van dit parallel spoor, maar het behoort tot zijn soevereine beoordelingsvrijheid om te beslissen of er daarnaast, daarna nog een reactie nodig is. De bemiddeling waarvan sprake in artikel 20 vindt plaats tijdens de voorbereidende rechtspleging. Indien de homologatie van het akkoord voorgelegd is, en het akkoord is uitgevoerd voor er bij beschikking een maatregel werd opgelegd, kan de jeugdrechter oordelen dat er geen andere maatregelen (tijdens de voorbereidende rechtspleging) moet worden opgelegd. Het behoort tot de bevoegdheid van de procureur des Konings of hij al dan niet zal overgaan tot dagvaarding ten gronde.'

Opmerking onder punt 136 van het advies

De Raad van State merkt op dat in tegenstelling tot de ruimere controle die de jeugdrechtbank uitoefent op het akkoord na bemiddeling op initiatief van het openbaar ministerie, waar zij ook kan nagaan of het bereikte akkoord volgens de wet zorgvuldig tot stand is gekomen en de betrokkenen in redelijkheid tot een vrije beslissing zijn gekomen (artikel 12, §3, derde lid, van het voorontwerp), de jeugdrechtbank op grond van artikel 20, §7, tweede lid, van het voorontwerp enkel kan weigeren het akkoord (dat uit de bemiddeling voortvloeit) te homologeren als het akkoord strijdig is met de openbare orde.

Conform hetgeen werd geantwoord bij de opmerking onder punt 91 blijft in artikel 20, §7, tweede lid, van het voorontwerp de beperkte controle behouden en wordt de uitgebreidere controle vermeld in artikel 12, §3, derde lid, van het voorontwerp hieraan aangepast (beperkt tot nagaan strijdigheid met de openbare orde).

Opmerking onder punt 137 van het advies

Luidens de tweede zin van artikel 20, §8, tweede lid, van het voorontwerp wordt het verslag dat de begeleidings- en ondersteuningsdienst opstelt 'ter advies' voorgelegd aan

de personen, vermeld in paragraaf 2 (lees: de personen die aan de bemiddeling of aan het herstelgericht groepsoverleg deelnemen). Er dient te worden verduidelijkt wat juist met 'ter advies' wordt bedoeld.

Het 'ter advies voorleggen' dekt niet helemaal de lading van wat de decreetgever hier voor ogen heeft. Het doel hier is informeren. Hieraan wordt echter niet verbonden dat men kan vragen zaken aan te passen, dat men het verslag dient goed te keuren, dat men akkoord moet gaan met het verslag. Men moet wel op de hoogte worden gesteld van de inhoud van het verslag.

De tweede zin van artikel 20, §8, tweede lid, van het voorontwerp wordt herschreven. 'Dat verslag wordt ter kennis gebracht van alle personen die aan de bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg deelnemen.'. Hiermee wordt ook meteen duidelijker gemaakt welke personen in kennis dienen gesteld te worden van het verslag.

Opmerking onder punt 138 van het advies

De Raad van State stelt dat de derde zin van artikel 20, §8, van het voorontwerp niet te verenigen is met de eerste zin van artikel 20, §9. Luidens de eerste bepaling wordt het bondig verslag over het verloop en het resultaat van de bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg (Hergo) bij het dossier van de procedure gevoegd, waar volgens artikel 20, §9, van het voorontwerp de documenten die worden opgemaakt en de mededelingen die worden gedaan in het raam van de tussenkomst van de begeleidings-, en ondersteuningsdienst, vertrouwelijk zijn en slechts met instemming van de bij de bemiddeling/Hergo betrokken personen ter kennis van de gerechtelijke overheden kunnen worden gebracht. Ook kan deze laatste bepaling op gespannen voet staan met de vrijwilligheid, die als basiskenmerk van de bemiddeling wordt beschouwd en met de in artikel 20, §8, eerste lid, van het voorontwerp opgenomen regel dat een niet-akkoord nooit in het nadeel mag spelen van de minderjarige.

Gevolg gevend aan de bemerking van de Raad van State wordt de derde zin van artikel 20, §8, tweede lid, van het voorontwerp geschrapt.

Opmerking onder punt 139 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt het laatste zinsdeel van de eerste zin van artikel 20, §9, van het voorontwerp ', met uitzondering van...' vervangen door een afzonderlijke zin, luidend 'Zij kunnen slechts ter kennis worden gebracht van de gerechtelijke overheden mits instemming van de personen die deelnemen aan de bemiddeling.' Zoals de Raad van State opmerkt is het immers niet omdat de in die bepaling bedoelde documenten en mededelingen ter kennis worden gebracht van de gerechtelijke autoriteiten, ze hun vertrouwelijk karakter verliezen.

Opmerking onder punt 140 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt duidelijkheidshalve in artikel 20, §11, van het voorontwerp 'beschikking' vervangen door 'de beschikking waarbij een maatregel wordt opgelegd'.

Opmerking onder punt 141 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt artikel 20, §11, tweede lid, van het voorontwerp vervangen door 'Als het akkoord volgens de regels die erin bepaald zijn, uitgevoerd wordt na de uitspraak van de beschikking waarbij een maatregel is opgelegd, kan de zaak bij de jeugdrechter aanhangig worden gemaakt om de bevolen maatregel ten opzichte van de minderjarige verdachte te verlichten.'.

Met verlichten wordt bedoeld dat een minder zware maatregel kan worden opgelegd, maar ook een versoepeling van een reeds opgelegde maatregel (wat betreft de duur of de inhoud

ervan). De twee hypothesen worden bedoeld en zijn mogelijk. Dit wordt geëxpliciteerd in de memorie van toelichting.

De Raad van State merkt voorts op dat er op het eerste gezicht in de federale regelgeving geen sluitende procedureregels voorhanden lijken te zijn, of te zullen bestaan, op grond waarvan alle betrokkenen (die overigens dienen te worden bepaald) de zaak bij de jeugdrechter aanhangig zouden kunnen maken met het oog op zo een herziening. Zo dit effectief niet zo is, dienen in het voorontwerp de nodige bepalingen te worden opgenomen, wat mogelijk zou zijn op grond van de impliciete bevoegdheden als bedoeld bij artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 20, §11, tweede lid, van het voorontwerp toegevoegd hoe de personen die deelnemen aan de bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg de zaak bij de jeugdrechter aanhangig kunnen maken met het oog op de beoogde 'verlichting' van de ondertussen reeds opgelegde maatregel. Na de eerste zin van artikel 20, §11, tweede lid, van het voorontwerp wordt opgenomen: 'De ouders, opvoedingsverantwoordelijken en de minderjarige verdachte kunnen zich met dat doel bij verzoekschrift tot de jeugdrechter wenden. De griffie bezorgt het openbaar ministerie onverwijld een afschrift van het verzoekschrift. De jeugdrechter hoort de minderjarige verdachte, zijn ouders, zijn wettelijke vertegenwoordigers, alsmede het openbaar ministerie ingeval het erom verzoekt.'

Opmerking onder punt 142 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt artikel 21, §1, eerste zin, deels vervangen. Er wordt bepaald: 'De jeugdrechter kan de minderjarige verdachte voorstellen om een positief project te formuleren ..., waarvan de invulling door de minderjarige zelf gebeurt.'

Hierdoor komt ook in de bepaling op niveau van de jeugdrechter explicieter tot uiting dat de invulling van het positief project enkel door de minderjarige zelf kan gebeuren. Het positief project is bij uitstek het instrument voor en van de minderjarige zelf. Zie ook de opmerking en antwoord onder punt 71.

Opmerking onder punt 143 van het advies

Hier wordt verwezen naar de opmerking van de Raad van State en het antwoord 'onder punt 35'.

Opmerking onder punt 144 van het advies

In artikel 21, §1, vijfde lid, van het voorontwerp wordt 'paragraaf 1' vervangen door '§1'.

Opmerking onder punt 145 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 21, §1, zesde lid, 4°, van het voorontwerp 'schriftelijke bevestiging' vervangen door 'de in het volgende lid bedoelde goedkeuring'. Er wordt hiermee immers verwezen naar de beschikking waarbij de jeugdrechter het positief project goedkeurt.

In het zevende en het achtste lid van artikel 21, §1, van het voorontwerp worden de termen 'bevestigen' en 'goedkeuren' (of afgeleiden daarvan) door elkaar gehanteerd. Op de plaatsen waar één van deze termen voorkomt in de vermelde bepalingen, wordt deze vervangen door 'goedkeuren' (of een afgeleide daarvan).

Opmerking onder punt 146 van het advies

Luidens artikel 21, §2, van het voorontwerp moet de begeleidings- en ondersteuningsdienst 'op bepaalde tijdstippen' verslag uitbrengen over het verloop en de

uitvoering van het positief project. Er dient te worden verduidelijkt welke die tijdstippen zijn of wie ze bepaalt. Daarenboven kan men zich afvragen of in alle gevallen tussentijdse verslagen dienen te worden uitgebracht, erop gelet dat het project een engagement van maximum zestig uur inhoudt.

In artikel 13, §1, vijfde lid, van het voorontwerp is een delegatie ingeschreven waarin o.m. is opgenomen 'De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de organisatie, de samenstelling *en de werking*' van de diensten die instaan voor de begeleiding en ondersteuning van het positief'. De diensten waarvan melding gemaakt wordt in artikel 21, §2, van het voorontwerp zijn dezelfde. De opdracht van rapportering, en het bepalen van de frequentie hiervan, is vervat in de vermelde delegatie. Welke de tijdstippen zijn, wie ze bepaalt en of in alle gevallen tussentijdse verslagen dienen te worden uitgebracht, krijgt zijn antwoord in de uitvoeringsbesluiten die worden opgemaakt in het kader van het voorliggende decreet.

Opmerking onder punt 147 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 21, §3, tweede en derde lid, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van een beslissing die genomen wordt door de jeugdrechter nadat het positief project respectievelijk geheel (tweede lid) of gedeeltelijk (derde lid) is uitgevoerd. Er dient te worden verduidelijkt wat de juiste inhoud en de draagwijdte is van deze beslissing, ermee rekening houdende dat aangezien het positief project in artikel 18, §2, eerste lid van het voorontwerp als een maatregel wordt vermeld, er reeds een beslissing van de jeugdrechter zal zijn waarbij de minderjarige het aanbod wordt gedaan om een positief project te formuleren en een beslissing waarin het voorgestelde project wordt goedgekeurd.

De Raad van State merkt terecht op dat het positief project een maatregel uitmaakt. Aangezien er bij het positief project niet van bij aanvang voorzien wordt in een vervangende maatregel voor die gevallen waarbij de minderjarige verdachte het positief project niet of niet volledig uitvoert, dient hier een antwoord op te komen tijdens de rechtspleging ten gronde, waarbij dan aan de betrokken minderjarige een sanctie kan worden opgelegd.

Hiertoe worden artikel 21, §3, tweede en derde lid, van het voorontwerp aangepast.

'Als de minderjarige, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, het positief project heeft uitgevoerd overeenkomstig wat schriftelijk werd vastgelegd, neemt de jeugdrechtbank dat op in de motivering van *haar* beslissing *tijdens de rechtspleging ten gronde*.

Als de minderjarige het positief project *niet of niet volledig* heeft uitgevoerd, neemt de *jeugdrechtbank* dat op in de motivering van *haar* beslissing en houdt *zij* daarmee rekening bij de beslissing om de betrokkene in voorkomend geval een *sanctie* op te leggen conform artikel 29, §2.'

Opmerking onder punt 148 van het advies

De Raad van State merkt op dat bij artikel 22, van het voorontwerp een maximumduur (in het algemeen) bepaald dient te worden. Ook dient de inhoud van de ambulante maatregel in het artikel nog verder te worden uitgewerkt.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt vóór de in artikel 22 opgenomen delegatie aan de Vlaamse Regering een nieuw lid ingevoegd. 'De maximale duur voor de uitvoering van een ambulante maatregel, bedraagt een jaar. De jeugdrechter bepaalt de duur in zijn beschikking'.

Er wordt geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om de inhoud van de ambulante maatregel verder uit te werken. We verwijzen hierbij naar de opmerking en het antwoord onder punt 33.

Opmerking onder punt 149 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 22, derde lid, van het voorontwerp de jeugdrechter erin kan toestemmen dat de minderjarige verdachte een lopende behandeling of begeleiding voortzet.

Het is nooit de bedoeling geweest van de decreetgever om afbreuk te doen aan de vrije keuze van een minderjarige verdachte voor een bepaalde behandeling of begeleiding, zonder dat daarvoor een toestemming van de jeugdrechter noodzakelijk is. Gezien de bepaling voor interpretatie vatbaar is volgens het advies van de Raad van State, en de decreetgever geen afbreuk wenst te doen aan de vrije keuze van een minderjarige verdachte, zoals hierboven gesteld, wordt deze bepaling geschrapt.

Opmerking onder punt 150 van het advies

De Raad van State vraagt wat kan worden beslist wanneer de ambulante maatregel niet wordt uitgevoerd. In tegenstelling tot wat voor de ambulante sanctie het geval is, wordt met betrekking tot de ambulante maatregel niet voorzien in een vervangende reactie voor het geval de minderjarige zich aan de uitvoering van de maatregel onttrekt. Er dient te worden nagegaan of artikel 22 van het voorontwerp op dat vlak geen aanvulling behoeft.

Bij de ambulante maatregel wordt, in tegenstelling tot bij de ambulante sanctie, niet voorzien in een vervangende maatregel. De decreetgever wenst dit niet te voorzien tijdens de voorbereidende rechtspleging. Wanneer een minderjarige verdachte de ambulante maatregel niet uitvoert, zal er desgevallend gereageerd moeten worden tijdens de rechtspleging ten gronde.

Opmerking onder punt 151 van het advies

De Raad van State merkt op dat verduidelijkt dient te worden welke maatregelen kunnen worden opgelegd als 'vervangende maatregel' voor wat betreft het bepaalde in artikel 23, §1, derde lid, van het voorontwerp. Luidens dit artikel voorziet de jeugdrechter, wanneer hij voorwaarden oplegt, in een vervangende maatregel voor het geval de minderjarige de voorwaarden niet naleeft. Wanneer ook een andere voorwaarde kan worden opgelegd, moet dat uitdrukkelijk worden bepaald. Zo het gaat om plaatsing in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling, is het niet duidelijk of dat altijd impliceert dat het steeds eerst gaat om een gesloten oriëntatie, en dan pas om een gesloten begeleiding.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 23, §1, derde lid, van het voorontwerp expliciet opgenomen dat 'de in artikel 18, §2, 2°, 3°, 4° en 5°, vermelde maatregelen als vervangende maatregel kunnen worden opgelegd'.

In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat wanneer een gesloten oriëntatie wordt opgelegd, deze met toepassing van artikel 23, §9, van het aan te nemen decreet kan worden gevolgd door een gesloten begeleiding. Het is niet mogelijk voor de jeugdrechter die laatste maatregel (gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden) ook onmiddellijk op te leggen (zonder dat hij wordt voorafgegaan door een gesloten oriëntatie).

Zie ook het antwoord op de opmerking onder punt 162.

Opmerking onder punt 152 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 23, §2, van het voorontwerp duidelijker gesteld wat bedoeld wordt met 'de duur waarin' voorwaarden kunnen worden opgelegd'. Deze zinssnede wordt vervangen door 'de maximale periode waarbinnen de betrokken voorwaarden dienen te worden nageleefd'.

De Raad van State merkt bij artikel 23, §2, van het voorontwerp op dat de vraag rijst hoe deze bepaling wordt gecombineerd met de regel dat de voorbereidende rechtspleging, behoudens uitzonderingen, ten hoogste zes maanden bedraagt. Er dient weliswaar rekening mee te worden gehouden dat er tussen het ogenblik van het einde van de voorbereidende rechtspleging en het moment dat de beslissing ten gronde in kracht van gewijsde treedt, nog een tijd kan verlopen, en uiteraard vervallen de maatregelen wanneer het vonnis of het arrest waarbij een sanctie wordt opgelegd in kracht van gewijsde is gegaan, maar dan nog is het ongerijmd dat de maatregel van gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling, naargelang de aanvankelijke duur ervan, zelfs na verlenging (met twee maanden) hoogstens vijf, acht of elf maanden kan bedragen, terwijl de voorwaarden een jaar kunnen duren.

Het is niet hoogstens vijf, acht of elf maanden doch zes, negen of twaalf maanden. Een maatregel waarbij een minderjarige wordt toevertrouwd aan een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding wordt immers voorafgegaan door een maatregel van gesloten oriëntatie (waarvan de duur één maand bedraagt). Hiermee komt de langste periode van gesloten begeleiding overeen met de maximale periode waarbinnen een minderjarige verdachte voorwaarden dient na te leven.

Opmerking onder punt 153 van het advies

De Raad van State merkt op dat de vraag rijst in hoeverre het opleggen van bepaalde in artikel 23, §3, van het voorontwerp bedoelde maatregelen, zoals het uitvoeren van een gemeenschapsdienst, nog kan worden gekoppeld aan de voorbereidende rechtspleging en niet eerder in feite dienen te worden beschouwd als beslissingen ten gronde, of minstens niet moeten worden ingeperkt opdat ze hun karakter van maatregel in het raam van de voorlopige rechtspleging niet zouden verliezen.

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State wordt voor de voorwaarden vermeld in artikel 23, §3, 3° en 4°, van het voorontwerp een maximale duur ingeschreven. Deze bedraagt 60 uur.

Er wordt bepaald 'De volgende voorwaarden kunnen onder meer worden vastgelegd:
... 3° het volgen van een leerproject voor ten hoogste 60 uur; 4° het uitvoeren van een gemeenschapsdienst voor ten hoogste 60 uur; ...'

Opmerking onder punt 154 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens de eerste zin van artikel 23, §3, van het voorontwerp de jeugdrechter de minderjarige de mogelijkheid kan bieden om samen met zijn advocaat zelf voorstellen te doen voor de invulling van de voorwaarden. Hier rijst voor de Raad van State de vraag wat dan nog het onderscheid is met de mogelijkheid om een positief project voor te stellen.

Conformerend aan de geest van het decreet, wordt artikel 23, §3 van het voorontwerp aangepast. De eerste zin van artikel 23, §3, van het voorontwerp wordt geschrapt. Hierin was bepaald dat de jeugdrechter de minderjarige verdachte de mogelijkheid kan bieden om samen met zijn advocaat voorstellen te doen voor de invulling van de voorwaarden. Door tegelijk bij het positief project te voorzien dat dit enkel mogelijk is 'op voorstel' van de minderjarige zelf, blijft de decreetgever veel zuiverder bij de geest van het decreet en specifiek bij het idee dat het positief project gedachte dat binnen de Vlaamse visie op jeugddelinquentie, hét instrument bij uitstek is voor en van de minderjarige zelf.

Opmerking onder punt 155 van het advies

De Raad van State merkt op dat gelet op het legaliteitsbeginsel, de in artikel 23, §3, van het voorontwerp opgenomen opsomming van de voorwaarden die de jeugdrechter kan opleggen, limitatief en niet enuntiatief dienen omschreven te worden.

De suggestie van de Raad van State wordt niet gevolgd.

Opmerking onder punt 156 van het advies

Luidens artikel 23, §3, 6°, van het voorontwerp kan de jeugdrechter aan de minderjarige als voorwaarde opleggen dat hij zich onderwerpt aan de richtlijnen van een ambulante centrum voor geestelijke gezondheidszorg of voor seksuele opvoeding of van een centrum voor de behandeling van alcohol- of drugverslaving. In zoverre deze voorwaarde het opleggen van het volgen van een verplichte medische behandeling inhoudt, kan worden verwezen naar arrest nr. 49/2008 van het Grondwettelijk Hof.

De decreetgever heeft met het voorzien van deze voorwaarde geen 'verplichte (medische) behandeling' voor ogen. Wanneer een minderjarige verdachte niet, of niet langer voldoet aan de voorwaarden, zal de van bij aanvang voorziene vervangende maatregel worden opgelegd.

Opmerking onder punt 157 en 160 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 23, §3, 6°, van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van 'het aanmelden bij de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde diensten voor jeugdhulpverlening'. Uit artikel 23, §6, eerste lid, van het voorontwerp blijkt evenwel dat het opleggen van voorwaarden ook impliceert dat een begeleiding moet worden gevolgd die wordt verstrekt door een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde dienst. Indien in beide bepalingen wordt gerefereerd aan dezelfde diensten, sporen beide bepalingen niet, wat dan dient te worden verholpen. Zo dat niet het geval is, wordt verwezen naar opmerking 160. Onder dit punt merkt de Raad Van State op dat dient te worden bepaald wat de in artikel 23, §6, eerste lid, van het voorontwerp bedoelde begeleiding juist inhoudt. Voorts wordt erop gewezen dat verschillende van de voorwaarden die kunnen worden opgelegd, reeds een begeleiding inhouden (inzonderheid deze vermeld in 3°, 5° en (wellicht) 6° van artikel 23, §3, van het voorontwerp). Het is dan allicht niet de bedoeling dat er naast deze begeleiding nog een tweede begeleiding wordt ingericht, maar dan zou uit de tekst van artikel 23, §6, van het voorontwerp moeten blijken dat die bepaling niet van toepassing is op bepaalde voorwaarden.

Het klopt wat de Raad van State opmerkt, namelijk dat de decreetgever hier geen verschillende diensten voor ogen heeft. De Raad van State merkt daarnaast terecht op dat verschillende van de voorwaarden die kunnen worden opgelegd, reeds een begeleiding inhouden waarbij het inderdaad opnieuw niet de bedoeling is van de decreetgever om naast deze begeleiding nog een tweede begeleiding in te richten. Om deze onduidelijkheden weg te werken wordt artikel 23, §6, eerste lid, van het voorontwerp geschrapt.

Opmerking onder punt 158 van het advies

De Raad van State merkt op dat duidelijkheid dient te worden gecreëerd of dat bij combinatie van de voorwaarden vermeld in artikel 23, §3, 3° en 4°, van het voorontwerp (het uitvoeren van een gemeenschapsdienst en het volgen van een leerproject), zestig uur de absolute maximumgrens is die ook bij combinatie geldt, dan wel of de maximumgrens tweemaal zestig uur bedraagt.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 23, §4, eerste lid, van het voorontwerp achteraan een zin toegevoegd die luidt: 'In het geval de vermelde maatregelen gecumuleerd worden, kan dit voor ten hoogste 60 uur.'

Opmerking onder punt 159 van het advies

De Raad van State merkt op dat met betrekking tot artikel 23, §5, van het voorontwerp dient te worden nagegaan of er geen bijkomende specifieke bepalingen moeten worden ingevoerd betreffende de controle op de naleving van de voorwaarde 'huisarrest'.

Er worden geen bijkomende bepalingen ingevoegd.

Opmerking onder punt 161 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 23, §8, eerste lid, van het voorontwerp de opgelegde voorwaarden ambtshalve door de jeugdrechter bij gemotiveerde beslissing nader kunnen worden omschreven of aangepast aan de omstandigheden, waarbij wordt bepaald dat de voorwaarden niet kunnen worden verscherpt of strenger gemaakt. Deze laatste beperking komt niet voor in artikel 23, §8, derde lid, van het voorontwerp, waarin aan de minderjarige, zijn ouders, de opvoedingsverantwoordelijken of het openbaar ministerie het recht wordt verleend om een aanpassing te vragen van de voorwaarden. De Raad van State doet de suggestie om deze beperking ook te vermelden in artikel 23, §8, derde lid, van het voorontwerp.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 23, §8, derde lid, van het voorontwerp een tweede zin toegevoegd: 'De voorwaarden kunnen evenwel niet worden verscherpt of verstrengd.'

Opmerking onder punt 162 van het advies

De Raad van State merkt op dat de vraag rijst hoe de in artikel 23, §9, derde lid, van het voorontwerp voorziene combinatie tussen de maatregelen vermeld in artikel 18, § 2, 4° en 5°, mogelijk is. Bijkomend rijst de vraag of dit enkel mogelijk is wanneer de jeugdrechter daarin uitdrukkelijk voorziet in de beschikking waarbij aanvankelijk de voorwaarden worden opgelegd, dan wel of automatisch toepassing kan worden gemaakt van artikel 24, §4, van het aan te nemen decreet, en of beide maatregelen ook los van elkaar kunnen worden bevolen.

Het zal hierbij steeds om een opeenvolgende toepassing gaan wat de uitvoering betreft. Als de jeugdrechter als vervangende maatregel de gesloten oriëntatie voorzag, en het oriëntatievoorstel zou een advies inhouden voor gesloten begeleiding, dan kan de jeugdrechter wanneer hij dit advies volgt, alsnog gesloten begeleiding opleggen. De maatregel van gesloten oriëntatie kan dus worden gevolgd door de maatregel van gesloten begeleiding.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State zal dit zo worden bepaald in artikel 23, §9, derde lid, van het voorontwerp. Aan deze bepaling wordt een derde zin toegevoegd: 'De jeugdrechter neemt deze beslissing met toepassing van artikel 25, §2.'

Conform hetgeen is opgenomen onder opmerking 151 is het niet mogelijk voor de jeugdrechter om een gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden onmiddellijk op te leggen zonder dat hij wordt voorafgegaan door een gesloten oriëntatie.

Opmerking onder punt 163 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State dat artikel 23, §9, vierde lid, van het voorontwerp grammaticaal niet correct is, wordt deze bepaling aangepast. Het woord 'zodanig' wordt vervangen door 'grondig'.

Opmerking onder punt 164 van het advies

De Raad van State merkt op dat de in artikel 23, §9, vijfde lid, van het voorontwerp voorziene mogelijkheid, waarbij de jeugdrechter, wanneer hij de opgelegde voorwaarde herroept omdat de minderjarige verdacht wordt van het plegen van een nieuw jeugddelict, een nieuwe maatregel kan opleggen conform artikel 18, §2, deze bepaling zo dient te

worden opgevat dat ze enkel een bijkomende mogelijkheid bevat om een maatregel op te leggen, maar niet dat ze eraan in de weg staat dat het openbaar ministerie een nieuwe vordering tot het opleggen van een maatregel instelt op grond van artikel 45, 2, a), van de wet van 8 april 1965.

Deze verduidelijking wordt opgenomen in de memorie van toelichting.

Opmerking onder punt 165 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de tweede zin van artikel 23, §9, eerste lid, van het voorontwerp het woord 'erg' vervangen door het woord 'ernstig'.

Opmerking onder punt 166 van het advies

In artikel 24, §1, van het voorontwerp dient de zinsnede ', ingericht voor minderjarigen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet,' te vervallen, gelet op de definitie van 'gemeenschapsinstelling' die is opgenomen in artikel 2, 4°, van het voorontwerp.

Conform hetgeen wordt geantwoord bij de opmerking onder punt 115 wordt er geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om het genoemde zinsdeel in het artikel 24, §1, van het voorontwerp te laten wegvallen. De expliciete verwijzing is nodig om het onderscheid te maken tussen minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van het decreet betreffende de integrale jeugdhulpverlening, en minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van voorliggend voorontwerp. De gemeenschapsinstelling organiseert zich op dit onderscheid door verschillende afdelingen in te richten, met elk hun eigen aanbod, maar ook om contact tussen beide groepen van minderjarigen uit te sluiten. De definitie van een gemeenschapsinstelling als bepaald in artikel 2, 4°, van het voorontwerp, wordt aangepast. Als definitie wordt opgenomen 'een door de overheid ingerichte instelling met een gesloten aanbod;'.

Opmerking onder punt 167 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de inleidende zin van artikel 24, §2, van het voorontwerp het woord 'personen' vervangen door het woord 'minderjarigen' en schrijven we 'een afdeling van een gemeenschapsinstelling' in plaats van 'een gemeenschapsinstelling'.

Opmerking onder punt 168 van het advies

De schrijffout in artikel 24, §2, 2°, van het voorontwerp wordt rechtgezet. We schrijven 'Strafwetboek' in plaats van 'Stafwetboek'.

Opmerking onder punt 169 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 24, §2, eerste lid, 3° en §3, eerste lid, 4°, van het voorontwerp 'een gesloten begeleiding' vervangen door 'een gesloten oriëntatie'. Dat een gesloten begeleiding noodzakelijk is, zal immers slechts blijken uit het oriëntatievoorstel.

Opmerking onder punt 170 van het advies

De Raad van State merkt op dat het haar ontgaat wat in de inleidende zin van artikel 24, §3, eerste lid, van het voorontwerp de draagwijdte is van de zinsnede 'Met behoud van de toepassing van paragraaf 2', nu die bepaling, wat betreft de erin bedoelde minderjarigen, parallel loopt met de vorige paragraaf.

De zinssnede 'Met behoud van de toepassing van paragraaf 2' wordt geschrapt.

Opmerking onder punt 171 van het advies

De Raad van State merkt op dat in de inleidende zin van artikel 24, §3, eerste lid, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van 'een plaatsing in een gemeenschapsinstelling' zonder meer, terwijl uit de context blijkt dat het gaat om een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor gesloten oriëntatie. Dat zou uitdrukkelijk moeten blijken uit die bepaling. Bovendien dient het woord 'persoon' te worden vervangen door het woord 'minderjarige'.

Gevolg gevend aan de suggesties van de Raad van State wordt de inleidende zin herschreven als volgt: 'De jeugdrechter kan een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling bevelen ten aanzien van een minderjarige ...'.

Opmerking onder punt 172 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 24, §3, eerste lid, 3°, van het voorontwerp ten aanzien van minderjarigen die op het ogenblik van de feiten tussen twaalf en veertien jaar oud zijn, als voorwaarde, om de maatregel van gesloten oriëntatie te kunnen opleggen, wordt gesteld dat 'dringende, ernstige en uitzonderlijke omstandigheden die betrekking hebben op de vereisten van bescherming van openbare veiligheid' voorhanden zijn. Deze voorwaarde wordt niet gesteld ten aanzien van minderjarigen die veertien jaar of ouder zijn op het ogenblik van de feiten.

In tegenstelling tot het advies van de Raad van State om in de memorie van toelichting aan te geven waarom die voorwaarde niet wordt gesteld ten aanzien van minderjarigen die veertien jaar of ouder zijn op het ogenblik van de feiten, wordt in artikel 24, §2, een nieuw punt 3° ingevoegd 'er bestaan dringende, ernstige en uitzonderlijke omstandigheden die betrekking hebben op de vereisten van bescherming van openbare veiligheid;'. Het huidige punt 3° wordt henummerd als punt 4°.

Opmerking onder punt 173 van het advies

De Raad van State merkt op dat er een contradictie is tussen het tweede en het derde lid van artikel 24, §3, van het voorontwerp: in het tweede lid wordt gewag gemaakt van een voorbehouden capaciteit om de maatregel van plaatsing uit te voeren van de personen vermeld in het eerste lid (dit zijn personen die tussen twaalf en veertien jaar oud zijn en voldoen aan de voorwaarden om, als maatregel, te kunnen worden geplaatst in een afdeling van gemeenschapsinstelling voor gesloten oriëntatie), terwijl in de definitie van 'voorbehouden capaciteit' bedoeld 'in het tweede lid' enerzijds nogmaals wordt verwezen naar die categorie, en anderzijds naar andere categorieën van minderjarigen die als sanctie aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling kunnen worden toevertrouwd.

De Raad van State merkt bijkomend op dat een bepaling betreffende de capaciteit van de afdelingen van de gemeenschapsinstellingen niet thuishoort in een bepaling betreffende de toepassingsvoorwaarden, de inhoud en de gevolgen van een maatregel.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de ongerijmdheid tussen het tweede en derde lid van artikel 24, §3, van het voorontwerp rechtgezet. In artikel 24, §3, tweede lid, wordt hiertoe de zinssnede 'om de plaatsing van de personen, vermeld in het eerste lid, uit te voeren' geschrapt.

Eveneens gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de resterende bepaling van artikel 24, §3, tweede lid en artikel 24, §3, derde lid, van het voorontwerp verplaatst naar artikel 40, waarin reeds gewag wordt gemaakt van de maximumcapaciteit van (afdelingen van) de gemeenschapsinstellingen. Er wordt in artikel 40 een '§3' ingevoegd die luidt als volgt:

§3. Er wordt een voorbehouden capaciteit georganiseerd binnen de gemeenschapsinstellingen om de plaatsing van de personen, vermeld in het eerste lid, uit te voeren.

Onder voorbehouden capaciteit wordt verstaan: een gereserveerde capaciteit binnen de gemeenschapsinstellingen voor minderjarigen die op het ogenblik van de feiten tussen de twaalf en veertien jaar zijn en die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 24, paragraaf 3, artikel 36, tweede lid en artikel 37, paragraaf 4, eerste en tweede lid.'

Opmerking onder punt 174 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 24, § 4, tweede lid, van het voorontwerp beter wordt geschreven 'het betrokken centrum of de betrokken dienst' in plaats van 'de uitvoerder van de opdracht'.

Deze opmerking is voor de decreetgever verwarrend. In de door de Raad van State vermelde bepaling komen de woorden 'de uitvoerder van de opdracht' niet voor. Deze komen wel voor in artikel 23, §4, tweede lid, van het voorontwerp. In deze laatst genoemde bepaling zullen de woorden 'de uitvoerder van de opdracht' vervangen worden door de woorden 'het betrokken centrum of de betrokken dienst'.

Opmerking onder punt 175 van het advies

In artikel 24, §4, tweede, derde en vierde lid, van het voorontwerp wordt op advies van de Raad van State het woord 'verdere' voor de woorden '(behoefte aan) gesloten begeleiding' geschrapt. Aangezien een maatregel van gesloten oriëntatie is opgelegd, kan er nog geen gewag worden gemaakt van een 'verdere' gesloten begeleiding, wat een andere maatregel uitmaakt.

Opmerking onder punt 176 van het advies

De Raad van State merkt op dat dient te worden nagegaan of de in artikel 24, §4, derde en vierde lid, van het voorontwerp bedoelde termijn van achtenveertig uren in de praktijk realistisch is.

Er kan tussen de betrokken partijen in de praktijk afgestemd worden over het tijdig informeren, waardoor anticiperend kan gehandeld worden i.f.v. van het uitvoeren van de hoorplicht (in geval van artikel 24, §4, derde lid) en het hoorrecht (in geval van artikel 24, §3, vierde lid). Zoals blijkt uit de vernoemde artikelen bestaat er enkel een verplichting tot het horen van de minderjarige indien na de risicotaxatie (10 dagen) een advies wordt afgeleverd dat stelt dat gesloten begeleiding niet nodig is. Er zou in deze een beroep gedaan kunnen worden op de videoconferentie wanneer dit praktisch tot de mogelijkheden behoort. Op dit punt besluit de decreetgever om op heden geen wijziging aan te brengen aan de voorziene termijn van achtenveertig uren.

Opmerking onder punt 177 van het advies

In de memorie van toelichting zal bij artikel 24, §4, vierde lid, van het voorontwerp duiding worden gegeven waarom enkel wordt voorzien in een mogelijkheid om de minderjarige te horen, in tegenstelling tot het vorige lid, waarin daartoe in een verplichting is voorzien. Het volgende wordt opgenomen:

'De maatregel van gesloten oriëntatie wordt genomen voor een maand.

In principe wordt een minderjarige verdachte voor de duur van een maand toevertrouwd aan een gemeenschapsinstelling (maximaal een maand: de opgenomen duur in de beschikking van de jeugdrechter zal in principe een maand zijn). Dat is de geest van dit artikel.

Uiterlijk op de tiende dag na de aanvang van de gesloten oriëntatie wordt op basis van een risicotaxatie een advies bezorgd aan de jeugdrechter over het aan- of afwezig zijn de behoefte aan een verdere gesloten begeleiding.

In het geval het advies bepaalt dat verdere geslotenheid niet nodig is, wordt de minderjarige gehoord. De minderjarige 'verschijnt' dan voor de jeugdrechter omdat dan, wanneer de jeugdrechter het advies volgt, een nieuwe beschikking moet worden opgemaakt, minstens om de betrokken jongere vrij te stellen uit de gemeenschapsinstelling. Desgevallend een andere maatregel op te leggen.

Volgt de jeugdrechter het advies niet, dan blijft de initiële beschikking doorlopen maar dan heeft de minderjarige recht op zijn wederwoord/ recht om gehoord te worden.

In het geval het advies bepaalt dat verdere geslotenheid nodig is, en de jeugdrechter dit advies volgt, is er in principe geen nieuwe beschikking nodig want de initiële beschikking is reeds genomen voor de duur van een maand.

Om geen ongelijkheid te creëren, voorzien we hier de mogelijkheid dat in dergelijk geval men kan vragen om te worden gehoord'.

Op dit punt besluit de decreetgever om op heden geen wijziging aan te brengen. De hoorplicht in de ene hypothese en het hoorrecht in de andere, blijft behouden.

Opmerking onder punt 178 van het advies

De Raad van State merkt op dat uit artikel 24, §4, van het voorontwerp voort lijkt te vloeien dat het opleggen van de maatregel van plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor gesloten oriëntatie, steeds impliceert dat moet worden beslist over een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor gesloten begeleiding. Gelet op die koppeling en daargelaten de vraag naar de finaliteit van de maatregelen, rijst de vraag of de eerstgenoemde maatregel wel als een afzonderlijke maatregel dient te worden opgevat dan wel of hij, eventueel facultatief, moet worden gekoppeld aan de maatregel van gesloten begeleiding.

Het is niet zo dat het opleggen van de maatregel van plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor gesloten oriëntatie, steeds impliceert dat moet worden beslist over een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor gesloten begeleiding. In de gevallen waar het advies luidt dat gesloten begeleiding niet nodig is (na 10 dagen of na een maand) en de jeugdrechter dit advies volgt, dient er geen beslissing te worden genomen (te volgen) met betrekking tot plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor gesloten begeleiding.

Omgekeerd is het niet mogelijk dat een beslissing tot gesloten begeleiding wordt genomen zonder dat er eerst een gesloten oriëntatie heeft plaatsgevonden.

Opmerking onder punt 179 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 24, §4, vierde lid, van het voorontwerp duidelijk en uitdrukkelijk moet worden bepaald wat de jeugdrechter kan beslissen na de ontvangst van het advies waarin de behoefte aan gesloten begeleiding wordt vooropgesteld.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt op het einde van artikel 24, §4, vierde lid de zin toegevoegd 'De jeugdrechter kan beslissen tot een gesloten begeleiding conform hetgeen bepaald is in artikel 25, §2, tweede lid.'

Opmerking onder punt 180 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt het laatste lid van artikel 24, §4, van het voorontwerp, ingedeeld als een nieuwe paragraaf en wordt de tekst aangepast daar de woordcombinatie 'de samenstelling van de gesloten oriëntatie' niet loopt.

De nieuwe paragraaf luidt '§5. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de organisatie, de samenstelling en de werking van de gesloten oriëntatieafdeling, alsook de wijze waarop de werking en kwaliteit van de dienstverlening worden geëvalueerd.'

Opmerking onder punt 181 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 25 van het voorontwerp als maatregel voorzien wordt in een gesloten begeleiding in een afdeling van een gemeenschapsinstelling. De vraag rijst wat de finaliteit van deze maatregel is en wat, gelet op de finaliteit van de voorbereidende rechtspleging, het juiste verschil is met de sanctie van plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding (artikelen 36 en 37 van het voorontwerp). In dit verband dient ook te worden uitgeklaard of de maatregel kan worden opgelegd in gelijkaardige omstandigheden als bepaald in artikel 16, § 1, van de wet van 20 juli 1990 'betreffende de voorlopige hechtenis'.

De finaliteit van de maatregel 'gesloten begeleiding in een afdeling van een gemeenschapsinstelling' tijdens de voorbereidende rechtspleging is gelinkt aan de noodzakelijkheid van een geslotenheid omwille van het lopende onderzoek naar de feiten, aan de noodzakelijkheid van een geslotenheid omwille van de bescherming van de maatschappij, of aan de noodzakelijkheid gelinkt aan de persoon van de minderjarige verdachte. Tijdens de rechtspleging ten gronde is de sanctie 'gesloten begeleiding' gericht op het re-integratie-traject van de jongere waarbij de noodzaak tot een geleidelijke overgang van gesloten naar open de plaatsing in een gesloten begeleiding verantwoordt.

Opmerking onder punt 182 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 25, §2, van het voorontwerp beter de terminologie gebruikt wordt die in artikel 18, §2, 5°, van het voorontwerp wordt gehanteerd om de betrokken afdeling aan te duiden, in plaats van te verwijzen naar artikel 24, §§ 2 en 3.

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State. De verwijzing refereert naar de procedure voor toewijzing aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling, niet naar de 'maatregel' an sich.

Opmerking onder punt 183 van het advies

Uit het tweede lid van paragraaf 2 van artikel 25 van het voorontwerp, dat beter zou worden versmolten met het vorige lid en met paragraaf 1 van dat artikel, blijkt dat een minderjarige enkel kan worden toevertrouwd aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden nadat eerder de maatregel van gesloten oriëntatie in een afdeling van een gemeenschapsinstelling is bevolen. Het 'oriëntatievoorstel' vermeld in artikel 24, §4, lid 4 dat moet voorhanden zijn opdat de maatregel zou kunnen worden genomen, veronderstelt immers noodzakelijkerwijze dat die laatste maatregel is opgelegd. Onder voorbehoud van opmerking 181, zou dit evenwel duidelijker moeten worden bepaald en reeds moeten blijken uit de artikelen 18, §2, 24, §4, vierde lid (zie opmerking 178), en 25, §1, van het voorontwerp.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt het tweede lid van paragraaf 2 van artikel 25 van het voorontwerp, versmolten met het eerste lid als volgt: '§2. De jeugdrechter kan de minderjarige, vermeld in paragraaf 1, toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 24, paragraaf 2 en 3. De jeugdrechter kan de minderjarige pas toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding nadat hij het oriëntatievoorstel, vermeld in artikel 24, §4, vierde lid, heeft ontvangen. De jeugdrechter bepaalt de duur van de gesloten begeleiding in zijn beschikking. Er is één keer een verlenging van de duur op

grond van hetzelfde jeugddelict mogelijk. De maximale duur van de verlenging is twee maanden.’.

De Raad van State merkt op dat dient te worden uitgeklaard of ook een oriëntatievoorstel dat werd opgesteld in het raam van gesloten oriëntatie, die in het raam van vroegere procedure werd bevolen, in aanmerking kan komen. Hiertoe wordt een nieuw tweede lid ingevoegd in artikel 25, §2, van het voorontwerp ‘De jeugdrechter kan desgevallend elementen uit een vorig oriëntatievoorstel in overweging nemen.’.

Opmerking onder punt 184 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens de tweede zin van artikel 25, §2, tweede lid, van het voorontwerp de jeugdrechter de duur van de gesloten begeleiding bepaalt in zijn beschikking (wat evenwel een evidentie is gelet op de drie mogelijke duurtijden vermeld in artikel 25, § 1, van het voorontwerp) en motiveert hij zijn beslissing ‘op voldoende wijze’. Voor zover met dat laatste een bijzondere motiveringsverplichting wordt beoogd (zo niet, is de bepaling overbodig), dient de draagwijdte ervan te worden omschreven.

Met de motiveringsplicht wordt geen bijzondere motiveringsplicht beoogd waardoor de bepaling conform het advies van de Raad van State overbodig is.

Artikel 25, §2, van het voorontwerp wordt in het licht van het advies van de Raad van State herschreven, waarbij het eerste en tweede lid worden geïntegreerd. Als nieuwe bepaling wordt opgenomen ‘§2. De jeugdrechter kan de minderjarige, vermeld in paragraaf 1, toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 24, §§2 en 3. De jeugdrechter kan de minderjarige pas toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding nadat hij het oriëntatievoorstel, vermeld in artikel 24, §4, vierde lid, heeft ontvangen. De jeugdrechter bepaalt de duur van de gesloten begeleiding in zijn beschikking. Er is één keer een verlenging van de duur op grond van hetzelfde jeugddelict mogelijk. De maximale duur van de verlenging is twee maanden.’

Opmerking onder punt 185 van het advies

De Raad van State merkt op dat de regels als bepaald in het eerste lid van artikel 25, §3, van het voorontwerp dubbelop zijn met wat reeds in artikel 3, §6, eerste en tweede lid, van het voorontwerp is bepaald en kunnen derhalve beter vervallen.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 25, §3, geschrapt. De volgende paragrafen worden hernummerd.

Opmerking onder punt 186 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 25, §1, eerste lid, van het voorontwerp het woord ‘ze’ telkens dient te worden vervangen door het woord ‘hij’.

Deze opmerking is voor de decreetgever verwarrend. In de door de Raad van State vermelde bepaling komt het woord ‘ze’ niet voor. Dit komt wel voor in artikel 25, §4, eerste lid van het voorontwerp. In deze bepaling wordt het woord ‘ze’ telkens vervangen door ‘hij’.

Opmerking onder punt 187

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden in artikel 25, §4, derde lid, van het voorontwerp de woorden ‘of onderzoeksrechter’ geschrapt.

Opmerking onder de punten 188, 195 en van het advies

De Raad van State merkt op dat het aanbeveling verdient om de in de artikelen 25, §4, laatste lid, en 27, §2, tweede lid, van het voorontwerp bedoelde 'programma's voor specifieke doelgroepen' nader te omschrijven of hierover duidelijkheid te verschaffen.

Gevolg gevend aan de aanbeveling van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting opgenomen dat de gemeenschapsinstellingen - door middel van een gedeelde trajectwerking - een modulair aanbod ontwikkelen vanuit een duidelijk forensisch kader. Met externe partners worden gedeelde trajecten opgezet. Reeds tijdens als na het verblijf van de jongere in de gemeenschapsinstelling wordt een duidelijke taakverdeling afgesproken. De gemeenschapsinstellingen focussen in deze trajecten op hervalpreventie en welzijnsbevordering en passen hun modulair aanbod hierop aan. Zo werd al - in samenwerking met private aanbieders - het ambulante nazorgprogramma 'Nieuwe Perspectieven bij Terugkeer' (NPT) voor jongeren met een gemiddeld tot hoog recidiverisico ontwikkeld. Ook werd er voor meisjes die normoverschrijdend gedrag stellen onder invloed van een delinquente vriendenkring (o.a. tienerpooierproblematiek), binnen de gemeenschapsinstellingen een ideaaltypisch hulptraject uitgetekend in nauw overleg met de intersectorale toegangspoort (ITP), verwijzers en private voorzieningen. Het vertaalt zo de principes van een gedeeld (hulp)traject in de praktijk in de gemeenschapsinstelling. Dit koppelen we aan een module kortdurende intensieve contextbegeleiding (aangeboden door private voorzieningen) waarbij hulpcontinuïteit voorop staat.

Opmerking onder punt 189 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 26, eerste lid, van het voorontwerp '§2' geschreven in plaats van 'paragraaf 2'.

Opmerking onder punt 190 van het advies

De Raad van State wijst er op dat in het eerste en tweede lid van artikel 26 van het voorontwerp, gelet op het vermoeden van onschuld, telkens de woorden 'of de minderjarige delictpleger' dienen te worden geschrapt nu het er enkel gaat om maatregelen.

Er wordt geen gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State om de woorden 'de minderjarige delictpleger' te schrappen in de vermelde bepalingen. Het is wel degelijk de bedoeling dat artikel 26 van toepassing is zowel tijdens de voorbereidende rechtspleging als tijdens de rechtspleging ten gronde. Om dit te verduidelijken en legistiek in orde te maken, wordt deze bepaling verplaatst naar 'Hoofdstuk 4. De afhandeling op niveau van de jeugdrechter en jeugdrechtbank'. Concreet zal de bepaling opgenomen worden na artikel 16, van het voorontwerp en vóór de titel 'afdeling 2. De voorlopige rechtspleging'.

Opmerking onder punt 191 van het advies

De Raad van State merkt op dat de in artikel 26, tweede lid, van het voorontwerp, bedoelde opvolging van de maatregel van gesloten begeleiding na beëindiging ervan, welke ook een vaardigheidstraining inhoudt voor de ouders of opvoedingsverantwoordelijken, dit laatste niet meer kan inhouden dan een aanbod aan deze personen, dat ze vrijwillig opnemen. Zo het een maatregel zou uitmaken die dwingend wordt opgelegd, is een verdere uitwerking en omkadering ervan noodzakelijk. Ook zou dan moeten worden aangegeven waarin het verschil schuilt met de in artikel 27 van het voorontwerp opgenomen maatregel.

De decreetgever heeft met het inschrijven van deze vaardigheidstraining geen dwingende maatregel of sanctie ten aanzien van ouders of opvoedingsverantwoordelijken voor ogen. Het voorzien van dit aanbod is te situeren in de 'contextgerichte werking' welke ook als basisvisie wordt gehanteerd in de setting van de gemeenschapsinstellingen: het zo

maximaal mogelijk betrekken van personen of instanties die van betekenis zijn in het leven van de minderjarige verdachte of minderjarige delictpleger. Ouders of andere opvoedingsverantwoordelijken worden ondersteund en begeleid in functie van het voorkomen van verder normoverschrijdend gedrag van de jongere en waar mogelijk wordt met hen samengewerkt bij het in kaart brengen en aanpakken van criminogene factoren en het versterken van beschermende factoren. Het contextgericht werken focust zich op aanklappend (samen)werken en het participatief betrekken en motiveren van de context. Wanneer blijkt dat meer gespecialiseerder ondersteuning in de context wenselijk is, kan er doelgericht doorverwezen en voorbereid worden in samenspraak met de betrokkenen. Binnen deze contextgerichte werking kan met andere partners die ook betrokken zijn op de uitvoering van de maatregel of sanctie worden samengewerkt en afgestemd. Desgevallend kan ook worden overgeschakeld op contextbegeleiding, aangeboden door een private partner, welke kan worden ingezet via de 'derde vorderingsgrond'. De term vaardigheidstraining wordt vervangen door 'een ondersteuning en begeleiding voor ouders of opvoedingsverantwoordelijken'.

Opmerking onder punt 192 van het advies

De Raad van State merkt op of het juridisch wel mogelijk is de delictgerichte werking met de ouders of de opvoedingsverantwoordelijken op te leggen tijdens de voorbereidende fase van de rechtspleging, dan wel of het opleggen ervan eerder thuishoort in het raam van de berechting ten gronde.

De decreetgever beoogt dat de delictgerichte werking met de ouders of de opvoedingsverantwoordelijken (artikel 26 van het voorontwerp) zowel tijdens de voorbereidende rechtspleging als tijdens de rechtspleging ten gronde kan worden toegepast. Hiertoe wordt het verplaatst naar 'Hoofdstuk 4. De afhandeling op niveau van de jeugdrechter en jeugdrechtbank'. Concreet zal de bepaling opgenomen worden na de onder opmerking 190 ingevoegde bepaling.

Opmerking onder punt 193 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 27, §1, derde lid, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van een 'onpartijdige tussenpersoon'.

In de memorie van toelichting wordt geëxpliciteerd dat die tussenpersoon 'een persoon is die staat tussen de ouders en de minderjarige en die deel uitmaakt van de in artikel 27, §2, van het voorontwerp vermelde dienst die door de Vlaamse Gemeenschap wordt georganiseerd of erkend'.

Opmerking onder punt 194 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de in het tweede lid van artikel 27, §2, van het voorontwerp voorziene delegatieregeling opgenomen in een afzonderlijke paragraaf. Het wordt een nieuwe paragraaf 5.

Opmerking onder punt 196 van het advies

Artikel 28 tweede lid, van het voorontwerp wordt herschreven conform de suggestie van de Raad van State. Als een zaak van een persoon die voor de leeftijd van achttien jaar een jeugddelict heeft gepleegd bij de jeugdrechtbank aanhangig is, kan deze een sanctie opleggen, zelfs als de vordering van het openbaar ministerie wordt ingesteld nadat die persoon de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. Hieraan wordt toegevoegd 'of wanneer die persoon de genoemde leeftijd tijdens de rechtspleging overschrijdt.'

Er wordt een derde lid ingevoegd 'Er kan geen sanctie meer worden opgelegd wanneer de persoon de leeftijdsgrenzen als bepaald in artikel 6, bereikt heeft.'

Opmerking onder punt 197 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 29, §2, van het voorontwerp, dat twaalf leden telt, opgedeeld in paragrafen. Er worden vijf paragrafen aangemaakt.

Opmerking onder punt 198 van het advies

De Raad van State merkt op dat de inleidende zin van artikel 29, §2, van het voorontwerp dient te worden genuanceerd, nu de toepassing van een bepaalde sanctie de toepassing van een andere sanctie kan uitsluiten. De Raad van State stelt ook de vraag hoe cumulatie verzoenbaar is met het in de inleidende zin uitgedrukte beginsel dat het gaat om een opsomming van sancties in opgaande graad van ernst.

Deze bepaling geeft de jeugdrechtbank de mogelijkheid om verschillende sancties te cumuleren in haar beslissing. Acht de jeugdrechtbank slechts één sanctie nodig, dan neemt zij in haar beslissing slechts één sanctie op. Vindt de jeugdrechtbank het aan de andere kant belangrijk dat verschillende sancties hun toepassing moeten kunnen vinden, dan kan zij in haar beslissing meerdere sancties opnemen.

De jeugdrechtbank heeft dus de mogelijkheid om meerdere sancties in haar beslissing op te nemen, om ze te cumuleren. Deze mogelijkheid bestaat niet enkel op het niveau van de beslissing van de jeugdrechtbank, maar ook op het niveau van de uitvoering ervan. Dit uiteraard voor zover dit praktisch mogelijk is.

Wanneer de jeugdrechtbank een berisping voldoende acht als sanctie, is het evident dat deze sanctie niet gecombineerd kan worden met een andere sanctie gelet op de aard en het aflopende karakter ervan. Wanneer de jeugdrechtbank een minderjarige toevertrouwd aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding, kan deze bijvoorbeeld gelijktijdig gecombineerd worden met een ambulante reactie. Hierbij kan gedacht worden aan het volgen van een ambulante behandeling, een opleiding, ...

Opmerking onder punt 199 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 29, §2, 2°, van het voorontwerp 'geen sanctie opleggen gelet op wat als maatregel is uitgevoerd of is doorlopen' vervangen door 'vaststellen dat, wat als maatregel is uitgevoerd, als sanctie volstaat'. Het is immers ongerijmd te bepalen dat een maatregel als sanctie volstaat gelet op de fundamenteel andere aard van deze reacties.

Opmerking onder punt 200 van het advies

De Raad van State merkt op dat dient te worden nagegaan of het positief project (artikel 29, §2, eerste lid, 3°, van het voorontwerp), gelet op de kenmerken en de uitwerking ervan, niet zoals het herstelrechtelijk aanbod moet worden afgescheiden van de eigenlijke sancties.

Conform hetgeen werd geantwoord bij de opmerking onder punt 114, wordt de aanbeveling om het positief project, zoals het herstelrechtelijk aanbod, af te zonderen van de maatregelen, niet gevolgd.

Opmerking onder punt 201 van het advies

De Raad van State merkt op dat de in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, van het voorontwerp vermelde 'ambulante sanctie' inhoudelijk zou moeten worden omschreven. Thans is, behoudens de vermelding dat artikel 22 van overeenkomstige toepassing is, noch in die bepaling, noch in artikel 33 van het voorontwerp daarover iets te vinden.

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State. De decreetgever wil dit net breed (open) houden en alle kansen geven en toekomstig initiatief hier niet beknotten. We verwijzen hierbij naar de opmerking en het antwoord onder punt 33.

Opmerking onder punt 202 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 29, §2, eerste lid, 8°, van het voorontwerp enkel gewag wordt gemaakt van het toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding van maximaal zeven jaar, terwijl in artikel 37, §4, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van zo een sanctie met een maximale duur van respectievelijk twee (tweede lid) of vijf jaar (derde lid).

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de eerstgenoemde bepaling hierop aangevuld. Er wordt opgenomen 'voormelde minderjarige toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, voor een gesloten begeleiding van maximaal 'twee, vijf of' zeven jaar.

Opmerking onder punt 203 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 29, §2, eerste lid, 9°, van het voorontwerp de jeugdrechtbank de minderjarige kan uit handen geven. De uithandengeving is evenwel geen sanctie, maar heeft enkel de toepasselijkheid van het volwassenenstrafrecht als gevolg, in het raam waarvan eventueel (maar niet noodzakelijkerwijze) een straf zal worden opgelegd.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt onderdeel 9° uit de opsomming van sancties in artikel 29, §2, eerste lid, van het voorontwerp geschrapt. De mogelijkheid tot uithandengeving wordt in een afzonderlijke afdeling opgenomen. Deze afdeling wordt ingevoegd als nieuwe 'afdeling 4. Uithandengeving en toevertrouwen aan een jeugdpsychiatrische dienst'. Binnen deze nieuwe afdeling vormt uithandengeving 'Onderafdeling 1.'.

Opmerking onder punt 204 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 29, §2, eerste lid, 10°, van het voorontwerp, dat betrekking heeft op het toevertrouwen van de minderjarige aan een open of gesloten afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst, grotendeels overlapt met artikel 39 ervan.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 29, §2, eerste lid, 10°, van het voorontwerp louter melding gemaakt van het toevertrouwen van de minderjarige aan een open of een gesloten afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst. De verdere uitwerking ervan wordt geregeld in artikel 39 van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 205 van het advies

Het tweede lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp wordt typografisch beter afgescheiden van het vorige lid.

Opmerking onder punt 206 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 29, §2, tweede lid, van het voorontwerp bepaald wordt dat de sancties 'altijd in combinatie met een ondertoezichtstelling door de sociale dienst' worden opgelegd. Dat kan moeilijk het geval zijn met de berisping of met 'de vaststelling dat wat als maatregel is uitgevoerd, als sanctie volstaat' nu dat ogenblikkelijke, onmiddellijk aflopende sancties zijn.

Gevolgvend aan het advies van de Raad van State worden de twee genoemde sancties uitgesloten van de ondertoezichtstelling door de sociale dienst. Eveneens de referentie aan de uithandengeving wordt geschrapt uit deze bepaling, dit gezien de opmerking onder punt 203 van het advies.

Artikel 29, §2, tweede lid, van het voorontwerp wordt aangepast naar 'Behoudens de sancties, vermeld in het eerste lid, 1° en 2°, gaan alle sancties gepaard met een ondertoezichtstelling door de sociale dienst'.

Opmerking onder punt 207 van het advies

Gevolgvend aan het advies van de Raad van State worden het derde tot het vijfde lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp geschrapt wegens 'overbodig'. De in deze leden vermelde leeftijdsgrenzen en 'uitzonderlijke omstandigheden' worden opgenomen of omschreven in de verdere uitwerking van de betrokken sancties.

Opmerking onder punt 208 van het advies

De Raad van State merkt op dat in het zevende lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp de woorden 'ingericht voor minderjarigen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet', dienen te vervallen, gelet op de in artikel 2, 4° van het voorontwerp opgenomen definitie van 'gemeenschapsinstelling'.

Er wordt geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om het genoemde zinsdeel te laten wegvallen. De expliciete verwijzing is nodig om het onderscheid te maken tussen minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van het decreet betreffende de integrale jeugdhulpverlening, en minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van voorliggend voorontwerp. De gemeenschapsinstelling organiseert zich op dit onderscheid door verschillende afdelingen in te richten, met elk hun eigen aanbod, maar ook om contact tussen beide groepen van minderjarigen uit te sluiten. De definitie van een gemeenschapsinstelling als bepaald in artikel 2, 4°, van het voorontwerp, wordt aangepast. Als definitie wordt opgenomen 'een door de overheid ingerichte instelling met een gesloten aanbod;'.

Opmerking onder punt 209 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens het achtste lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp, de jeugdrechtbank, wanneer zij een sanctie bedoeld in het eerste lid 3° tot 8° en 10° oplegt, zij de maximumduur van de sanctie bepaalt, die niet kan verlengd worden. Uit het gegeven dat het gaat om een maximumduur vloeit allicht voort dat de sancties ook kunnen worden opgeheven voor ze hun einddatum bereiken, maar dat dient uitdrukkelijk te worden bepaald en uitgewerkt.

Gevolgvend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 29, §2, achtste lid, van het voorontwerp verder uitgewerkt. Er wordt voorzien dat bepaalde sancties kunnen worden opgeheven voor ze hun einddatum bereiken, meer bepaald de sancties 'gesloten begeleiding in een afdeling van een gemeenschapsinstelling'. In concreto gaat het om de gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden en de gesloten begeleiding van twee, vijf of zeven jaar. Deze sancties kunnen worden opgeheven, hetzij ambtshalve door de jeugdrechtbank, hetzij op vordering van het openbaar ministerie. Artikel 29, §2, achtste lid, van het voorontwerp wordt herschreven als volgt: 'Als de jeugdrechtbank een sanctie als vermeld in het eerste lid, 3° tot en met 8° en of 10°, oplegt, bepaalt ze de maximumduur ervan. Die duur kan niet worden verlengd. De sancties als vermeld in het eerste lid, 7° en 8°, kunnen worden opgeheven voor ze hun einddatum bereiken wanneer blijkt dat er voor de betrokken minderjarige geen behoefte aan gesloten begeleiding meer aanwezig is. De jeugdrechtbank kan ambtshalve, of op vordering van het openbaar ministerie, de opgelegde sanctie opheffen.'

Zie ook de opmerkingen en antwoorden onder de punten 40 en 246.

Opmerking onder punt 210 van het advies

Conform wat werd geantwoord bij de opmerking onder punt 120 wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de genoemde bepaling niet verder strekt dan tot datgene de Raad van State verduidelijkt, zijnde dat de bepaling ten aanzien van de genoemde personen geen dwingende gevolgen kan hebben, aangezien dat onverenigbaar zou zijn met het beginsel van de persoonlijke vrijheid, zeker waar het gaat om 'andere relevante personen uit de leefomgeving' die zelfs geen partij zijn in jeugdzaken. Wel is een 'contextgerichte werking' mogelijk die op vrijwillige basis de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken of relevante personen bij de uitvoering van de maatregel betreft.

Opmerking onder punt 211 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 29, §2, tiende lid, van het voorontwerp een aantal vragen doet rijzen. In dit artikel wordt bepaald dat de jeugdrechtbank mits een bijzondere motivering of in de gevallen waar een sanctie vermeld in het eerste lid, 6°, 7° of 8°, wordt overwogen, een elektronische monitoring of opvolging gecombineerd met begeleiding, als modaliteit of ter ondersteuning van een sanctie als vermeld in het eerste lid, 3° tot en met 5°, kan opleggen.

- Vooreerst rijst de vraag of de elektronische monitoring of opvolging, gelet op hun ingrijpende karakter en de in de opsomming van de sancties ingebouwde en in de inleidende zin van artikel 29, §2, eerste lid, van het voorontwerp uitgedrukte hiërarchie, eerder dan als een accessorium van een andere sanctie, niet als een afzonderlijke sanctie dient te worden opgevat.

- In de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat de elektronische monitoring of opvolging bedoeld is als een alternatief om een gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling te vermijden. Het woord 'of' tussen de woorden 'mits bijzondere motivering' en 'in de gevallen' dient dan te vervallen.

- In het tiende lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van 'elektronische monitoring of opvolging', terwijl in het elfde lid van die bepaling nog enkel gewag wordt gemaakt van 'elektronische monitoring'. De vraag rijst in dit verband of er een verschil is tussen 'monitoring' en 'opvolging'. In voorkomend geval dient dit verschil, minstens in de memorie van toelichting, te worden uitgeklaard. In ieder geval dient de terminologie die in de genoemde leden wordt gehanteerd, te worden geüniformeerd.

De elektronische monitoring of opvolging kan nooit als autonome sanctie worden opgelegd. Er wordt uitdrukkelijk voorzien om deze mogelijkheid enkel te voorzien als modaliteit of ter ondersteuning van welbepaalde sancties. In de memorie van toelichting zal worden aangepast en verduidelijkt wanneer elektronische monitoring of opvolging in beeld kan komen. In eerste instantie komt deze vorm van monitoring en opvolging vanop afstand in beeld om een gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling te vermijden. Ze kan echter ook worden opgelegd door de jeugdrechter om een andere reden, maar dan dient dit bijzonder gemotiveerd te worden. Het zal dan niet volstaan om louter vast te stellen dat de wettelijke voorwaarden vervuld zijn. De jeugdrechtbank zal hier expliciet de redenen moeten vermelden waarom ze het nodig acht de elektronische monitoring of opvolging bijkomend op te leggen.

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om het woord 'of' tussen de woorden 'mits bijzondere motivering' en 'in de gevallen' te laten vervallen. Dit wordt immers niet alleen beoogd conform wat hierboven wordt uiteengezet.

Er wordt gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State om in het tiende en het elfde lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp zowel 'elektronische monitoring' als 'opvolging' te gebruiken.

Opmerking onder punt 212 van het advies

De Raad van State merkt bij artikel 29, §2, tiende lid, van het voorontwerp ook op dat in dat lid gewag wordt gemaakt van een 'begeleiding' waarmee de elektronische monitoring of opvolging gepaard dient te gaan. Er dient te worden verduidelijkt wat die begeleiding juist inhoudt en in welke verhouding ze staat tot de begeleiding die de maatregelen waarmee de monitoring of de opvolging gepaard gaat, inhouden of kunnen inhouden, alsmede tot het toezicht van de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening die krachtens artikel 29, §2, van het voorontwerp aan elke sanctie is verbonden.

Er kan geen gevolg worden gegeven aan de suggestie van de Raad van State om te verduidelijken wat de voorziene begeleiding juist inhoudt. De mogelijkheid van elektronische monitoring of opvolging betreft een nieuwigheid welke zijn concrete invulling nog dient te krijgen. Met dit voorontwerp van decreet wensen we te voorzien in de mogelijkheid en om concreet (toekomstig) initiatief hieromtrent mogelijk te maken.

Er wordt een delegatie aan de Vlaamse regering ingeschreven om de nadere regels voor de begeleiding te bepalen.

Aan het laatste lid van artikel 29, §2, van het voorontwerp wordt de zin toegevoegd 'De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de modaliteiten van de elektronische monitoring en opvolging, alsook de nadere regels voor de begeleiding waarmee de elektronische monitoring of opvolging gecombineerd moet worden.'

Daar nog niet (geheel) duidelijk is wat de inhoud dient te zijn van de beoogde begeleiding, en het aan de Vlaamse regering wordt overgelaten om dit in te vullen en te concretiseren, kan er ook niet worden aangegeven in welke (concrete) verhouding ze staat tot de begeleiding die de maatregelen, waarmee de monitoring of de opvolging gepaard gaat, inhouden of kunnen inhouden, alsmede tot het toezicht van de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening die krachtens artikel 29, §2, van het voorontwerp aan elke sanctie is verbonden. Hierover zal de nodige afstemming dienen bereikt te worden.

Opmerking onder punt 213 van het advies

Luidens artikel 29, § 2, twaalfde lid, van het voorontwerp bepaalt de Vlaamse Regering de 'nadere regels en modaliteiten' waaraan de voorwaarden en de sancties, vermeld in het eerste en het achtste lid moeten voldoen.

Hier wordt verwezen naar de opmerking en het antwoord onder punt 33.

Opmerking onder punt 214 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in het opschrift van hoofdstuk 4, afdeling 3, onderafdeling 2, van het voorontwerp gewag gemaakt van het 'herstelrechtelijk aanbod', wat de overkoepelende term is voor de bemiddeling en het herstelgericht groepsoverleg.

Opmerking onder punt 215 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 30, eerste lid, van het voorontwerp het woord 'van' vervangen door het woord 'doen'.

Opmerking onder punt 216 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 30, tweede lid, van het voorontwerp de procedure vermeld in artikel 20, §§2 tot 11, van toepassing is. Uit het van toepassing verklaren van paragraaf 11 vloeit voort dat de jeugdrechtbank nog voor het einde van de bemiddeling of het herstelgerichte groepsoverleg een sanctie ten gronde kan opleggen, die dan vatbaar is voor herziening bij een bemiddeling of een groepsoverleg die worden afgesloten met een akkoord. De vraag rijst of dat wel de bedoeling is: de beslissing ten

gronde zal immers worden opgelegd zonder dat de jeugdrechtbank over alle relevante elementen beschikt. Zo niet, zal artikel 30, tweede lid, van het voorontwerp dienen te worden aangepast.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 30, tweede lid, van het voorontwerp aangepast. Niet de gehele paragraaf 11 van artikel 20 is van toepassing. Enkel het eerste lid van §11.

Artikel 30, tweede lid, van het voorontwerp wordt herschreven naar 'De bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 20, §§2 tot 11, eerste lid, zijn van toepassing.'

Opmerking onder punt 218 van het advies

De Raad van State merkt op dat uit het derde en het vierde lid van artikel 21, §1, van het voorontwerp, dat op grond van artikel 32, tweede lid, van toepassing is, blijkt dat de jeugdrechtbank aan de minderjarige een aanbod doet om een positief project te formuleren waarvan de invulling door de minderjarige zelf gebeurt. Duidelijkheidshalve zou dit ook in het eerste lid van die bepaling tot uiting dienen te komen.

Ook met betrekking tot het positief project tijdens de fase ten gronde rijst voor de Raad van State de vraag of het gelet op zijn aard niet beter samen met het herstelrechtelijk aanbod in artikel 29, §1, van het voorontwerp zou worden geregeld

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt artikel 32, eerste zin, deels vervangen. Er wordt bepaald 'De jeugdrechtbank kan de minderjarige delictpleger voorstellen om een positief project te formuleren ..., waarvan de invulling door de minderjarige zelf gebeurt'.

Hierdoor komt ook in de bepaling op niveau van de jeugdrechtbank explicieter tot uiting dat de invulling van het positief project enkel door de minderjarige zelf kan gebeuren. Het positief project is bij uitstek het instrument voor en van de minderjarige zelf.

De aanbeveling om het positief project, zoals het herstelrechtelijk aanbod, af te zonderen van de sancties, wordt niet gevolgd (zie ook de opmerking en het antwoord onder punt 114).

Opmerking onder punt 219 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 32, tweede en derde lid, van het voorontwerp de procedure bedoeld in artikel 21 mits twee afwijkingen van toepassing is wanneer de jeugdrechtbank beoogt een positief project te laten uitvoeren. Niet alle bepalingen van dat laatste artikel passen evenwel binnen de procedure ten gronde waarbinnen het positief project wordt opgelegd, terwijl andere bepalingen ervan doelloos zijn ten gevolge van de procedureregels die gelden wat betreft die procedure ten gronde.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 32, tweede en derde lid, van het voorontwerp gewijzigd.

- De verwijzing naar artikel 21, in de eerste zin van het tweede lid van artikel 32 wordt aangepast als volgt: 'De bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 21, §1, lid 2, 3, 5, 6, 7 en 8, en §§2 en 3, zijn van toepassing.'

- De verwijzing naar artikel 21, in het derde lid van artikel 32 wordt aangepast als volgt: 'In afwijking van artikel 21 voorziet de jeugdrechtbank tegelijk in een vervangende sanctie voor het geval dat de minderjarige delictpleger het positief project niet, of niet conform het voorstel bedoeld in artikel 21, §1, derde lid, uitvoert.'

Opmerking onder punt 220 van het advies

De Raad van State merkt op dat dient te worden bepaald welke sancties kunnen worden opgelegd als vervangende sanctie, wanneer de minderjarige delictpleger het positief project niet of niet conform het voorstel uitvoert. Hierbij dient rekening te worden

gehouden dat de vervangende sanctie in een proportionele verhouding dient te staan tot de sanctie waarvoor ze in de plaats komt. Tevens rijst de vraag of niet moet worden bepaald dat de jeugdrechtbank de bevoegdheid heeft om de vervangende sanctie aan te passen wanneer de minderjarige wel een deel van het voorstel heeft uitgevoerd.

Bijkomend merkt de Raad van State op dat in specifieke bepalingen zal moeten worden voorzien opdat de jeugdrechtbank van de zaak kennis zou kunnen nemen wanneer er indicaties zijn dat de minderjarige het positief project niet of niet conform het voorstel uitvoert.

Er wordt in artikel 32, tweede lid, van het voorontwerp voorzien dat de bepalingen omtrent de procedure, als vermeld in artikel 21, §1, lid 2, 3, 5, 6, 7 en 8, en §§2 en 3, van het voorontwerp van toepassing zijn (zie de opmerking en het antwoord onder punt 219). Hieruit blijkt dat het bewijs van het verloop en de uitvoering van het positief project aan de jeugdrechtbank moet geleverd worden door de dienst die instaat voor de begeleiding en ondersteuning van het positief project. De opdracht van rapportering, en het bepalen van de frequentie hiervan, is te bepalen door de Vlaamse Regering cfr. de delegatie voorzien in artikel 13, §1, vijfde lid, van het voorontwerp. Welke de tijdstippen zijn, wie ze bepaalt en of in alle gevallen tussentijdse verslagen dienen te worden uitgebracht, krijgt zijn antwoord in de uitvoeringsbesluiten die worden opgemaakt in het kader van het voorliggende decreet. Wanneer uit de rapportering blijkt dat de minderjarige delictpleger het positief project niet of niet conform het voorstel uitvoert, kan de jeugdrechtbank ambtshalve optreden om de vervangende sanctie in werking te laten treden. Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt hiertoe artikel 32, derde lid, van het voorontwerp aangepast. Er wordt na de laatste zin toegevoegd 'In het geval het positief project niet, of niet conform het voormelde voorstel wordt uitgevoerd, kan de jeugdrechter ambtshalve de voorziene vervangende sanctie opleggen. Hij kan desgevallend rekening houden met een deels uitgevoerd positief project om de vervangende sanctie aan te passen.'

Er wordt geen gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State om te bepalen welke sancties kunnen worden opgelegd als vervangende sanctie, wanneer de minderjarige delictpleger het positief project niet of niet conform het voorstel uitvoert. Het wordt overgelaten aan de betrokken jeugdrechtbank om hierover te beslissen, alle voorziene criteria in acht genomen en aangepast aan de betrokken minderjarige. Het spreekt voor zich dat het opleggen van een sanctie als 'vervangende sanctie' enkel mogelijk is wanneer voldaan is aan de voorwaarden om een welbepaalde sanctie te kunnen opleggen.

Opmerking onder punt 221 van het advies

De vermelding '§ 1.' na de artikelaanduiding wordt geschrapt aangezien artikel 33 van het voorontwerp niet is ingedeeld in paragrafen.

Opmerking onder punt 222 van het advies (cfr. opm. 148)

De Raad van State merkt op dat in artikel 33, van het voorontwerp in het algemeen dient bepaald te worden wat de maximale duur van de ambulante sanctie kan zijn.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden achteraan artikel 33, tweede lid, van het voorontwerp een zin toegevoegd 'Eveneens in afwijking van artikel 22 bedraagt de maximale duur voor de uitvoering van de ambulante sanctie twee jaar.'

Opmerking onder punt 223 van het advies

Op het einde van het tweede lid van artikel 33 worden de woorden 'of niet volledig' toegevoegd tussen het woord 'niet' en het woord 'uitvoert'.

Opmerking onder punt 224 van het advies

In artikel 33, tweede lid, van het voorontwerp wordt geschreven 'de minderjarige delictpleger' in plaats van 'de persoon vermeld in het eerste lid'.

Opmerking onder punt 225 van het advies

De Raad merkt op dat luidens de tweede zin van artikel 34, §1, tweede lid, van het voorontwerp de jeugdrechtbank de duur van de voorwaarden in haar vonnis bepaalt en dat ze 'op voldoende wijze' haar beslissing motiveert.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de tweede zin van artikel 34, §1, tweede lid, het voorschrijft 'op voldoende wijze' geschrapt aangezien de decreetgever hier geen bijzondere motiveringsverplichting beoogd.

Opmerking onder punt 226 van het advies

De Raad van State merkt op dat opmerking 151 mutatis mutandis van toepassing is met betrekking tot de vervangende sanctie bedoeld in artikel 34, §1, derde lid, van het voorontwerp.

Conform hetgeen werd opgenomen als antwoord onder opmerking 151 en 162 wordt in artikel 34, §1, derde lid, van het voorontwerp expliciet opgenomen dat 'de in artikel 29, §2, 4° en 5°, 6° en 7° vermelde sancties als vervangende sanctie kunnen worden opgelegd'.

Opmerking onder punt 227 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens de eerste zin van artikel 34, §2, van het voorontwerp de procedure vermeld in artikel 23 van toepassing is . Artikel 23 van het voorontwerp bevat evenwel niet alleen, en zelfs niet in de eerste plaats, procedureregels, maar ook inhoudelijke regels betreffende de erin bedoelde reactiewijze. De meeste van die regels zullen ook toepassing dienen te vinden, terwijl niet alle procedurebepalingen van dat laatste artikel passen binnen de procedure ten gronde in het raam waarvan de voorwaarden worden opgelegd, terwijl andere doelloos zijn ten gevolge van de procedureregels die gelden wat betreft die procedure ten gronde.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 34, §2, aangepast. Er zal verwezen worden naar artikel 23, §§3 tot 5, en §§7 tot 9.

Opmerking onder punt 228 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 34, §2, van het voorontwerp in de tweede zin wellicht dient te worden geschreven 'de maximale duur waarbinnen de voorwaarden gelden of de maximale periode waarbinnen de betrokken voorwaarde moet worden uitgevoerd' in plaats van 'de maximale duur waarin de voorwaarden kunnen worden opgelegd'.

Dit advies wordt gevolgd.

We voeren deze tekstsuggestie niet in in artikel 34, §2, tweede zin, van het voorontwerp maar wel als tweede zin in artikel 34, §1.

Opmerking onder punt 229 van het advies (cfr. opm. 158)

De Raad van State merkt op dat in artikel 34, §2, van het voorontwerp duidelijkheid dient te worden verschaft omtrent de maximale duur wanneer een leerproject en een gemeenschapsdienst worden gecombineerd.

De maximumgrens in het geval een leerproject en een gemeenschapsdienst worden gecombineerd, bedraagt 220 uur, uit te voeren binnen de maximaal voorziene duur van 2 jaar. Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 34, §2, van het voorontwerp achteraan een zin toegevoegd die luidt: 'In het geval de voormelde sancties gecumuleerd worden, kan dit voor ten hoogste 220 uur.'

Opmerking onder punt 230 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 34, §2, van het voorontwerp 'artikel 23, §2,' geschreven in plaats van 'artikel 23, paragraaf 2,' en 'artikel 23, §4,' in plaats van 'artikel 23, paragraaf 4,'.

Opmerking onder de punten 231 en 232 van het advies

De Raad van State merkt op dat er vragen kunnen worden gesteld bij de opname van de gesloten oriëntatie als een van de sancties die de jeugdrechtbank kan opleggen: aangezien het gaat om een oriëntatie, lijkt het eerder te gaan om een maatregel dan om een sanctie.

In ondergeschikte orde merkt de Raad van State bij artikel 35 op dat luidens artikel 35, tweede lid, van het voorontwerp de procedure, vermeld in artikel 24, van toepassing is op de sanctie van gesloten oriëntatie in een afdeling van een gemeenschapsinstelling. Artikel 24 van het voorontwerp bevat evenwel niet alleen, en zelfs niet in de eerste plaats, procedureregels, maar ook inhoudelijke regels betreffende de reactiewijze. Sommige van die regels (maar niet allemaal) zullen ook toepassing dienen te vinden, terwijl niet alle procedurebepalingen van dat laatste artikel passen binnen de procedure ten gronde in het raam waarvan de oriëntatie wordt opgelegd, en nog andere doelloos zijn ten gevolge van de procedureregels die gelden wat betreft die procedure ten gronde.

Voorts dient erop te worden gewezen dat uit de verwijzing naar artikel 24 volgt dat er in ieder geval een herziening van de sanctie zal dienen plaats te vinden wanneer uit de oriëntatie blijkt dat gesloten begeleiding noodzakelijk is. Dat zou evenwel duidelijker dienen te worden uitgewerkt.

Het is mogelijk dat een minderjarige verdachte tijdens de voorbereidende rechtspleging geen gesloten oriëntatie, en eventueel een gesloten begeleiding, werd opgelegd omdat daartoe op dat moment geen aanleiding toe, of geen nood aan, was. Wanneer in de fase ten gronde de jeugdrechtbank van oordeel is dat gesloten begeleiding wel nodig is na het beoordelen van alles dat te maken heeft met het jeugddelict waarvoor de minderjarige bij hem wordt voorgeleidt, moet ook hier de minderjarige eerst worden toegewezen aan de gesloten oriëntatie om op dezelfde multidisciplinaire wijze te laten beoordelen of hier al dan niet een nood is aan geslotenheid, en desgevallend de duur hiervoor te adviseren.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 35, tweede lid, van het voorontwerp herschreven. Er wordt bepaald dat 'De bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 24, §2, 2° en 3°, §3, lid 1, 2° en 4° en lid 2, §§4 en 5, zijn van toepassing.'

Opmerking onder punt 233 van het advies

Er wordt geen gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State om in het eerste lid van artikel 36 van het voorontwerp de zinsnede 'ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet' te schrappen (zie ook opmerking onder punt 115).

De expliciete verwijzing is nodig om het onderscheid te maken tussen minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van het decreet betreffende de integrale jeugdhulpverlening, en minderjarigen die worden toegewezen aan een gemeenschapsinstelling op grond van voorliggend voorontwerp. De gemeenschapsinstelling organiseert zich op dit onderscheid door verschillende afdelingen

in te richten, met elk hun eigen aanbod, maar ook om contact tussen beide groepen van minderjarigen uit te sluiten. De definitie van een gemeenschapsinstelling als bepaald in artikel 2, 4°, van het voorontwerp, wordt aangepast. Als definitie wordt opgenomen 'een door de overheid ingerichte instelling met een gesloten aanbod;'.

Opmerking onder punt 234 van het advies

In het tweede lid van datzelfde artikel wordt verwezen naar 'een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 25, paragraaf 2 tot en met 4'. De Raad van State merkt op dat het niet duidelijk is wat die laatste verwijzing juist inhoudt. Bovendien heeft artikel 25, §§2 tot 4, van het voorontwerp niet de afdelingen van de gemeenschapsinstellingen als zodanig als voorwerp, maar wordt er slechts in verwezen naar 'een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 24, paragraaf 2 en 3', naar 'een gemeenschapsinstelling', 'de gemeenschapsinstelling' of 'de gemeenschapsinstellingen', zodat de verwijzing in de huidige redactie van die bepalingen doelloos is. Mocht met de verwijzing worden bedoeld dat alle regels die zijn vervat in artikel 25, §§2 tot 4, van het voorontwerp van toepassing zijn op de sanctie als bedoeld in de artikelen 29, §2, eerste lid, 7°, en 36 ervan, moet worden vastgesteld dat dit geenszins blijkt uit de formulering van het tweede lid van dat laatste artikel, en dient de vraag te worden gesteld of dat wel mogelijk is voor alle betrokken bepalingen en of dat beantwoordt aan de bedoeling van de stellers van het voorontwerp.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 36, tweede lid, van het voorontwerp herschreven. Er wordt bepaald:

'De sanctie vermeld in het eerste lid, kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger zijn dan veertien jaar. De jeugdrechtbank kan de minderjarige delictpleger toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling op grond van de bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 25, §2. De bepalingen van §§3 en 4 zijn overeenkomstig van toepassing.

De jeugdrechtbank bepaalt de duur van de gesloten begeleiding in haar vonnis. In afwijking van artikel 25, §2, tweede lid, is een verlenging van de duur op grond van hetzelfde jeugddelict niet mogelijk.

Wanneer de minderjarige delictpleger tijdens de voorbereidende rechtspleging reeds een maatregel gesloten oriëntatie opgelegd kreeg, al dan niet gevolgd door een maatregel van gesloten begeleiding, kunnen elementen uit het afgeleverde oriëntatieverslag in overweging worden genomen om de duur, vermeld in het vorig lid, te bepalen.'

Opmerking onder punt 235 van het advies

De Raad van State merkt op dat de sanctie vermeld in artikel 37, §1, van het voorontwerp, zonder enige differentiatie qua tijdsduur geldt voor alle in artikel 37, §2, eerste lid, 4°, van het voorontwerp opgesomde misdrijven, waaraan evenwel zeer verschillende strafmaten zijn verbonden. Dit doet vragen rijzen op het vlak van de proportionaliteit tussen feit en sanctie, mede gelet op het gegeven dat een minderjarige in bepaalde gevallen veel zwaarder kan worden bestraft dan een persoon die valt onder het volwassenenstrafrecht. Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 37, §4, tweede en vierde lid, van het voorontwerp.

Deels gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt achteraan artikel 37, §1, eerste lid, van het voorontwerp een zin toegevoegd 'De maximumduur kan niet meer bepalen dan de strafmaat die voorzien is als zou het feit zijn gepleegd door een meerderjarige.'

Opmerking onder punt 236 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 37, §1, evenals in artikel 37, §4, tweede en derde lid, van het voorontwerp, enkel gewag wordt gemaakt van een maximumduur van de sanctie (respectievelijk zeven, vijf en twee jaar). Aangezien een andere, voor het overige gelijke, sanctie een detentie van drie, zes of negen maanden mogelijk maakt (artikel 36 van het voorontwerp), moet daaruit worden afgeleid dat de minimumduur van de in artikel 37 van het voorontwerp bedoelde sanctie meer dan negen maanden bedraagt. Hieromtrent wordt het best in de tekst verduidelijking gegeven.

Aan deze opmerking wordt geen gevolg gegeven.

Opmerking onder punt 237 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 37, §2, eerste lid, 2°, en §4, eerste lid, 1°, van het voorontwerp als voorwaarde wordt gesteld, om de sanctie bedoeld in artikel 37, §1, op te leggen, dat er schuld bekwaamheid voorhanden is, waarvan een weerlegbaar vermoeden wordt ingesteld. Waar het begrip 'schuld' in het gemene strafrecht reeds tal van vragen oproept, is de draagwijdte van dat begrip met betrekking tot jongeren nog moeilijker te bepalen. Het is dan ook de vraag wat de genoemde voorwaarde juist inhoudt, en in welke verhouding ze staat tot artikel 71 van het Strafwetboek, dat principieel in jeugdzaken van toepassing is. Bovendien rijst de vraag in welke verhouding het begrip 'schuld bekwaamheid' staat tot het begrip 'verantwoordelijkheid', dat in artikel 3, §2, eerste lid, van het voorontwerp (impliciet) ten aanzien van personen van minder dan twaalf jaar wordt gehanteerd.

De schuld bekwaamheid van de minderjarige betreft in deze het criterium of hij over 'het oordeel des onderscheids' beschikt, een criterium dat autonoom door de jeugdrechtbank geapprecieerd wordt. Wordt de minderjarige schuld bekwaam geacht, dan volgt er een sanctie, waarmee ook uiting wordt gegeven aan de verantwoordelijkheid van de minderjarige delictpleger. De minderjarige delictpleger dient verantwoordelijkheid op te nemen en te dragen en dit in verhouding tot het gepleegde jeugddelict. Het in artikel 3, §2, eerste lid, van het voorontwerp voorziene onweerlegbare vermoeden van niet-verantwoordelijkheid ten opzichte van personen die een jeugddelict plegen, en op het ogenblik van de feiten de volle leeftijd van twaalf jaar nog niet hebben bereikt, impliceert eveneens een onweerlegbaar vermoeden van schuld onbekwaamheid. Zoals bepaald in artikel 3, §2, tweede lid, van het voorontwerp kunnen de handelingen, daden of nalatigheid van -12 jarigen desgevallend enkel aanleiding geven tot optreden op grond van het decreet betreffende de integrale jeugdhulpverlening.

Opmerking onder punt 238 van het advies

Luidens artikel 37, §2, eerste lid, 3°, van het voorontwerp kan de sanctie bedoeld in artikel 37, §1, slechts worden opgelegd wanneer elke andere maatregel of sanctie ongepast is of heeft gefaald. De Raad van State merkt op dat aangezien het in dit geval gaat om de berechting ten gronde, er geen maatregel meer kan worden opgelegd en men ook geen gewag kan maken van het ongepast zijn ervan. Voorts rijst de vraag of, gelet op de verschillende finaliteit die maatregelen en sancties hebben, het falen van de maatregel wel een criterium kan zijn bij het opleggen van sancties.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 37, §2, eerste lid, 3°, aangepast naar 'elke andere sanctie is ongepast of heeft gefaald'.

Opmerking onder punt 239 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt een nadere verantwoording verschaft omtrent de in artikel 37, §2, eerste lid, 4°, van het voorontwerp opgenomen selectie van de misdrijven op grond waarvan de in artikel 37, §1, ervan bedoelde sanctie

kan worden opgelegd. Hetzelfde geldt ten aanzien van de in artikel 37, §4, tweede lid, en derde lid, en §5, derde lid, van het voorontwerp vermelde misdrijven.

Het betreft een beleidskeuze om te werken met categorieën van 'soorten misdrijven'. Het betreft de keuze om op specifieke wijze te reageren en maatschappelijk te antwoorden op welbepaalde normovertredingen, eerder dan een generalistisch beleid te voeren ten aanzien van al het normovertredend gedrag. De decreetgever maakt de keuze om specifiek in te zetten op welbepaalde maatschappij verstorende misdrijven. De opgenomen selectie van misdrijven is gelijklopend aan deze welke wordt voorzien bij uithandengeving. Dit is evident gezien Vlaanderen met deze langdurende sanctie een alternatief voor uithandengeving wil aanbieden.

Opmerking onder punt 240 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 37, §2, eerste lid, 4°, van het voorontwerp om toepassings- en interpretatiemoeilijkheden bij latere wijzigingen te vermijden, elk van de in aanmerking komende artikelen vermeld in plaats van te schrijven 'de artikelen ... tot en met ...'. Er wordt ook geschreven 'de artikelen 137, 140...' in plaats van 'artikel 137, 140...', alsmede 'en de artikelen 136bis, 136ter, 136quater en 136sexies van het Strafwetboek' in plaats van '136bis Sw, 136ter Sw, 134quater Sw, 136sexies'.

Opmerking onder punt 241 van het advies

Er wordt met de in artikel 37, §2, eerste lid, 6°, van het voorontwerp voorziene voorwaarde dat een 'beveiligde begeleiding noodzakelijk is', niets anders bedoeld dan de 'gesloten begeleiding' waarvan elders gewag wordt gemaakt. Het punt 6° in dit artikel wordt hierop aangepast als volgt: 'een gesloten begeleiding is noodzakelijk'.

Opmerking onder punt 242 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 37, §2, tweede lid, van het voorontwerp geschrapt wegens overbodig. In artikel 28, tweede lid, van het voorontwerp, is reeds voor alle sancties bepaald dat ze kunnen worden opgelegd nadat de betrokkene de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Opmerking onder punt 243 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt paragraaf 3, eerste lid, van artikel 37 van het voorontwerp aangepast. Dit om te vermijden dat er een hiaat is tussen de dag waarop de betrokkene de leeftijd van achttien jaar bereikt en de opeenvolgende zittingsdag van de jeugdrechtbank (de begeleiding zou immers maar lopen tot de eerstgenoemde dag), wat niet de bedoeling is.

Artikel 37, § 3, eerste lid, van het voorontwerp wordt herschreven: 'De sanctie, vermeld in paragraaf 1, houdt een gesloten begeleiding binnen een afdeling van een gemeenschapsinstelling in, gericht op begeleiding en re-integratie, vanaf de datum van de plaatsing tot de dag van de eerstvolgende zittingsdag van de jeugdrechtbank na de dag waarop de minderjarige delictpleger, vermeld in paragraaf 1, de leeftijd van achttien jaar bereikt. Op deze zitting verschijnt de minderjarige delictpleger ...'.

Opmerking onder punt 244 van het advies

Er wordt verwezen naar het antwoord bij de opmerking onder punt 33.

Opmerking onder de punten 245 en 247

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de laatste zin van artikel 37, §3, eerste lid, van het voorontwerp aangepast. De zinssnede 'Met behoud van de

toepassing van artikel 6, kan de uitvoering van' wordt geschrapt, en schrijven we 'de sanctie' in plaats van 'de uitvoering van de sanctie' en 'tot de dag waarop de betrokkene de leeftijd van vijftwintig jaar bereikt' in plaats van 'tot de leeftijd van vijftwintig jaar'. De herschreven bepaling luidt 'De sanctie, vermeld in paragraaf 1 en 2, kan zich niet verder uitstrekken dan tot de dag waarop de betrokkene de leeftijd van vijftwintig jaar bereikt.'

Opmerking onder punt 246

Luidens artikel 37, §3, tweede lid, van het voorontwerp verschijnt de betrokkene jaarlijks voor de jeugdrechtbank ter evaluatie van de opgelegde sanctie. Vooreerst merkt de Raad van State op dat zou dienen te worden bepaald tot welke gevolgen die evaluatie kan leiden. Daarbij dient erop te worden gewezen dat, in tegenstelling tot het vorige lid, hier geen gewag meer wordt gemaakt van het vervolgtraject. Wanneer de evaluatie zou inhouden dat een herziening van de sanctie kan gebeuren, dienen daartoe geëigende bepalingen in het voorontwerp te worden opgenomen.

De evaluatie heeft tot doel om na te gaan of het uitgestippelde traject nog steeds 'op maat' van de minderjarige is en of de 'behoefte aan gesloten begeleiding' nog steeds aanwezig is. Zie de opmerkingen en antwoorden onder de punten 40 en 209. Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 29, §2, achtste lid, van het voorontwerp voorzien dat de sanctie van 'gesloten begeleiding van twee, vijf of zeven jaar' kan worden opgeheven, hetzij ambtshalve door de jeugdrechtbank, hetzij op vordering van het openbaar ministerie, voor het bereiken van de maximumduur.

Daarnaast merkt de Raad van State op dat het moeilijk te verenigen lijkt met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, dat voor minderjarigen die zestien jaar of ouder waren op het ogenblik van de feiten, maar die vóór de leeftijd van zeventien jaar de sanctie opgelegd kregen, de jaarlijkse evaluatie pas plaatsvindt op het moment dat de betrokkene de leeftijd van achttien jaar bereikt, zodat er voor hen geen evaluatie na een jaar zou zijn. Hieraan wordt geen gevolg gegeven.

Opmerking onder punt 248 van het advies

De Raad van State merkt op dat paragraaf 4 van artikel 37 van het voorontwerp op een ingewikkelde en weinig doorzichtige manier geredigeerd is. Zo is de mate van afwijking op de twee vorige paragrafen geenszins duidelijk en wordt bovendien ook afgeweken van de in paragraaf 1 vermelde tijdsduur, terwijl die paragraaf niet wordt vermeld als een paragraaf waarvan wordt afgeweken. Voorts betreft de afwijking waarop in paragraaf 4, eerste tot derde lid, wordt gedoeld, enkel de onderdelen 1° en 4° van artikel 37, §2, eerste lid, van het voorontwerp; de in paragraaf 4, eerste lid, ervan opgenomen voorwaarden zijn immers geheel gelijk aan de voorwaarden opgenomen in de onderdelen 2°, 3°, 5° en 6° van dat artikel 37, §2, eerste lid, zodat het hier niet gaat om afwijkingen en die voorwaarden dan ook niet opnieuw dienen te worden opgesomd.

De redactie van artikel 37, § 4, van het voorontwerp moet gelet hierop worden herzien, waarbij het best telkens een afzonderlijke paragraaf wordt gebruikt voor minderjarigen van twaalf of dertien jaar en voor minderjarigen van veertien of vijftien jaar (telkens op het ogenblik van het plegen van het jeugddelict).

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de redactie van artikel 37, §4, van het voorontwerp aangepast.

Opmerking onder punt 249 van het advies

De Raad van State merkt op dat ten aanzien van de in het eerste lid van artikel 37, §4, van het voorontwerp bedoelde personen de in artikel 37, §1, van het voorontwerp bedoelde sanctie slechts kan worden opgelegd voor een deel van de misdrijven die zijn opgesomd in artikel 37, §2, terwijl er in het tweede en het derde lid voorts nog een onderscheid wordt

gemaakt naargelang de leeftijd van de minderjarige delictplegers: voor de groep van minderjarigen 'tussen twaalf en veertien jaar' komen meer misdrijven in aanmerking dan voor de groep minderjarigen 'tussen veertien en zestien jaar'.

Het is niet de bedoeling geweest van de decreetgever om de in aanmerking komende misdrijven ruimer te omschrijven voor de categorie van de twaalf- tot veertienjarigen dan voor de categorie veertien- tot zestienjarigen ene categorie. Deze vergissing wordt rechtgezet en de in aanmerking komende misdrijven voor de beide categorieën minderjarigen worden gelijkgeschakeld.

Opmerking onder punt 250 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 37, §4, tweede en derde lid, van het voorontwerp respectievelijk gewag wordt gemaakt van 'een minderjarige tussen twaalf en veertien jaar' en van 'een minderjarige tussen veertien en zestien'. Wat de veertienjarigen betreft, is er in de huidige omschrijving van die bepaling evenwel een overlapping tussen de twee leden, en wat zestienjarigen betreft een overlapping met artikel 37, §2, 1°, van het voorontwerp, dat ook betrekking heeft op de zestienjarigen.

De genoemde leeftijds categorieën dienen dan ook preciezer te worden omschreven.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 37, §4, tweede en derde lid, van het voorontwerp herschreven.

'Als de cumulatieve voorwaarden, vermeld in het eerste lid, vervuld zijn, en als het jeugddelict gepleegd is door een minderjarige die op het ogenblik van de feiten minstens twaalf jaar is en de volle leeftijd van veertien jaar nog niet heeft bereikt, kan de sanctie, vermeld in paragraaf 1, alleen worden opgelegd als het gepleegde jeugddelict, als het zou zijn gepleegd door een meerderjarige, in de zin van het Strafwetboek of de bijzondere wetten een correctionele hoofdgevangenisstraf van vijf tot tien jaar of een zwaardere straf tot gevolg kan hebben. De maximale duur van de sanctie bedraagt twee jaar. De minderjarige delictpleger wordt geplaatst in de voorbehouden capaciteit als vermeld in artikel 40, paragraaf 3, eerste lid.

Als de cumulatieve voorwaarden, vermeld in het eerste lid, vervuld zijn, en als het jeugddelict gepleegd is door een minderjarige die op het ogenblik van de feiten minstens veertien jaar is en de volle leeftijd van zestien jaar nog niet heeft bereikt, kan de maximale duur van de sanctie vijf jaar bedragen.'

Opmerking onder punt 251 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 37, §4, van het voorontwerp, in tegenstelling tot wat in de artikelen 6, 21, §3, eerste lid, en 37, §3, eerste lid, het geval is, niets is bepaald omtrent de leeftijd waarop de sanctie in ieder geval een einde neemt. Aangezien ook niets is bepaald omtrent een maximale leeftijd voor oplegging van de sanctie, zou kunnen worden vooropgesteld dat de in de eerstgenoemde bepaling bedoelde sancties kunnen worden opgelegd tot het betrokken misdrijf is verjaard, derhalve in sommige gevallen nog zeer lang na het bereiken van de meerderjarigheid. Dat is allicht niet de bedoeling, zodat ook hier in een leeftijd zal dienen te worden voorzien waarop de sancties in ieder geval een einde nemen (en waarna de sancties derhalve ook niet meer kunnen worden opgelegd).

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 6 aangepast. In dit artikel wordt aan de verwijzing naar artikel 37, '§§1 en 2' toegevoegd. Hieruit vloeit voort dat de in artikel 37, §4, van het voorontwerp voorziene sanctie, in ieder geval een einde neemt als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt.

Opmerking onder punt 252 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 37, §4, vierde lid, van het voorontwerp respectievelijk 'het tweede en derde lid' geschreven in plaats van 'lid 2 en 3'.

Opmerking onder punt 253 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens de eerste zin van artikel 37, §5, eerste lid, van het voorontwerp de procureur des Konings 'de behandeling door de jeugdrechtbank' met toepassing van artikel 37 slechts kan vorderen nadat hij maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team, behoudens in de twee volgende leden bepaalde uitzonderingen. De Raad van State wijst erop dat het normalerwijze de jeugdrechter is die maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken laat verrichten.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de bevoegdheid voor het geven van de opdrachten tot uitvoeren van maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken, bij de jeugdrechtbank gelegd in plaats van bij de procureur des Konings. In de verschillende leden van artikel 37, §5 wordt geschreven 'De jeugdrechtbank kan de sanctie, vermeld in paragraaf 1, opleggen nadat zij ... '. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan de opmerking van de Raad van State dat de bepaling zou kunnen gelezen worden dat het opleggen van de sanctie gebonden is aan een specifieke vordering van het openbaar ministerie, wat niet de bedoeling is van de decreetgever.

Opmerking onder punt 254 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 37, §5, vierde lid, van het voorontwerp een ongerijmdheid bevat doordat eerst gewag wordt gemaakt van 'de behandeling door de jeugdrechtbank van een persoon die nog geen achttien jaar is' en aan het einde van die bepaling van 'wordt vervolgd nadat hij de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt'.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 37, §5, vierde lid, van het voorontwerp de ongerijmdheid weggenomen en wordt bovendien geschreven 'procureur des Konings' in plaats van 'procureur' en 'opsluiting of correctionele gevangenisstraf' in plaats van 'hoofdgevangenisstraf'.

Opmerking onder punt 255 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt het laatste lid van artikel 37, §5, van het voorontwerp in een afzonderlijke paragraaf ondergebracht, '§7.'. Deze nieuwe paragraaf wordt herschreven en luidt: '§7. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de organisatie van de gesloten begeleiding van maximaal twee, vijf of zeven jaar, de inhoud en de invulling van de opdrachten die hiermee gepaard gaan en de wijze waarop deze opdrachten worden uitgevoerd in de gemeenschapsinstellingen. De Vlaamse Regering kan voor bepaalde specifieke doelgroepen programma's erkennen en de toegankelijkheid tot die programma's bepalen.

Voor de vraag 'wat bedoeld wordt met de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om 'programma's voor specifieke doelgroepen te erkennen en de toegankelijkheid tot die programma's te bepalen', wordt verwezen naar de opmerking en het antwoord onder punt 188.

Opmerking onder punt 256 van het advies

De Raad van State merkt op dat in artikel 38, §2, tweede lid, 1°, van het voorontwerp, als één van de voorwaarden om een uithandengeving te kunnen bevelen, wordt gesteld dat de minderjarige het voorwerp is geweest van de maatregelen of sancties vermeld in de

artikelen 24, 25, 36 en 37. Aangezien een maatregel enkel in de voorbereidende fase kan worden opgelegd, kan er moeilijk enig gevolg aan worden gehecht voor de uithandengeving.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 38, §2, tweede lid, 1°, van het voorontwerp aangepast. De verwijzing naar maatregelen en de artikelen die refereren aan de voorbereidende rechtspleging worden geschrapt. De bepaling luidt als volgt: '1° de minderjarige delictpleger, vermeld in het eerste lid, is het voorwerp geweest van een of meer sancties, vermeld in artikel, 35, 36 en 37;'.

Opmerking onder punt 257 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 38, §2, eerste lid, van het voorontwerp 'de minderjarige delictpleger' geschreven in plaats van 'de minderjarige, vermeld in paragraaf 1'.

Opmerking onder punt 258 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 38, §2, tweede lid, 1°, en derde lid, van het voorontwerp gewag gemaakt van de minderjarige 'vermeld in het eerste lid', en niet van de minderjarige 'vermeld in paragraaf 2'.

Opmerking onder punt 259 van het advies

De selectie van misdrijven in artikel 38, §2, tweede lid, 2° en 3°, en derde lid, van het voorontwerp wordt ook hier het best in de memorie van toelichting verantwoord. Voorts wordt verwezen naar opmerking 240, die mutatis mutandis van toepassing is.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting verduidelijking gegeven waarom enkel de in het artikel opgenomen misdrijven in aanmerking komen voor een uithandengeving.

Het betreft een beleidskeuze om te werken met categorieën van 'soorten misdrijven'. Het betreft de keuze om op specifieke wijze te reageren en maatschappelijk te antwoorden op welbepaalde normovertredingen, eerder dan een generalistisch beleid te voeren ten aanzien van al het normovertredend gedrag. De decreetgever maakt de keuze om specifiek in te zetten op welbepaalde maatschappij verstorende misdrijven.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 38, §2, tweede lid, 2°, en lid drie, van het voorontwerp om toepassings- en interpretatiemoeilijkheden bij latere wijzigingen te vermijden, elk van de in aanmerking komende artikelen vermeld in plaats van te schrijven 'de artikelen ... tot en met ...'. Er wordt ook geschreven 'de artikelen 137, 140...' in plaats van 'artikel 137, 140...', alsmede 'en de artikelen 136bis, 136ter, 136quater en 136sexies van het Strafwetboek' in plaats van '136bis Sw, 136ter Sw, 134quater Sw, 136sexies'.

Opmerking onder punt 260 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State dat het derde lid van artikel 38, §2, van het voorontwerp geen afwijking vormt op het tweede lid, maar een bijkomende categorie van misdrijven bevat die in aanmerking komen voor uithandengeving, gekoppeld aan een voorwaarde inzake strafmaat, wordt dit lid geïntegreerd in het vorige lid.

Opmerking onder punt 261 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de tweede zin van artikel 38, §2, vijfde lid, van het voorontwerp geschrapt. Deze is overbodig nu in de definitie van 'minderjarige' enkel gewag wordt gemaakt van de leeftijd van de betrokkene op het

ogenblik van het plegen van het jeugddelict en dat begrip er derhalve niet aan in de weg staat dat de uithandengeving nog wordt uitgesproken nadat de betrokkene de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Opmerking onder punt 262 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State worden in artikel 38, §3, derde lid (en niet tweede zoals de Raad van State aangeeft), 3°, van het voorontwerp de woorden 'die nog geen achttien jaar is' geschrapt.

Opmerking onder punt 263 van het advies

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in artikel 38, §3, derde lid, 2°, van het voorontwerp geschreven 'zonder dat ze een maatschappelijk onderzoek en een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten uitvoeren' in plaats van 'zonder dat ze een maatschappelijk onderzoek heeft laten uitvoeren en zonder dat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft gevraagd.

Opmerking onder punt 264 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 38, §3, derde lid, 3° opgenomen dat het gaat om dezelfde voorwaarden als vermeld in 2° van datzelfde artikel: '3°. onder dezelfde voorwaarden als vermeld in 2°, '.

Opmerking onder punt 265 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 38, §5, van het voorontwerp, iedere persoon ten aanzien van wie een beslissing tot uithandengeving is genomen, vanaf de dag waarop de beslissing definitief geworden is, onderworpen is aan de rechtsmacht van de gewone strafgerichten voor de vervolging van feiten die gepleegd zijn na de dag van de dagvaarding tot uithandengeving. De Raad van State verwijst in deze naar het advies van het College van procureurs-generaal, waarin het volgende wordt opgemerkt: "*Door een recente hervorming van de cassatieprocedure in 2014 is er geen onmiddellijk cassatieberoep meer mogelijk tegen een arrest waarbij de minderjarige wordt uithandengegeven. Men moet wachten tot de minderjarige definitief ten gronde door de Kamer van Uithandengeving (in eerste aanleg of desgevallend in hogere beroep) is veroordeeld. Pas dan kan men in Cassatie gaan en pas na de eventuele verwerping in Cassatie is de beslissing tot uithandengeving definitief. Hier kunnen maanden, zelfs jaren overgaan. Dit houdt in dat voor alle feiten in deze tussentijd gepleegd er een volledige nieuwe procedure tot uithandengeving (met nieuw maatschappelijk onderzoek, nieuwe psychologische verslagen, etc, ...) moet gevoerd worden waardoor de ratio legis van dit artikel in vele gevallen dode letter zal blijven.*" Er dient overleg gepleegd te worden met de federale overheid opdat mits aanpassing van artikel 420 Sv. (zie oud artikel 416, 2, al Sv) er opnieuw onmiddellijk cassatieberoep kan worden aangetekend tegen de arresten tot uithandengeving.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt overleg gepleegd met de federale overheid.

Opmerking onder punt 267 van het advies

In artikel 39, §1, tweede lid, en §2, eerste lid, van het voorontwerp wordt het toevertrouwen van de minderjarige aan hetzij een open afdeling, hetzij een gesloten afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst gekwalificeerd als een sanctie. Gelet op de aard en de toepassingsvoorwaarden ervan, gaat het eigenlijk om een veiligheids- of beschermingsmaatregel, zodat het best wordt vermeden de kwalificatie van sanctie te hanteren.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt punt 10° geschrapt in artikel 29, §2, van het voorontwerp.

Opmerking onder punt 268 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de tweede zin van artikel 39, §1, tweede lid, van het voorontwerp het woord 'enkel' toegevoegd tussen het woord 'is' en het woord 'mogelijk'.

Opmerking onder punt 269 van het advies

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in artikel 39, § 2, tweede lid, van het voorontwerp geschreven 'tweede lid' in plaats van 'lid 2'.

Opmerking onder punt 270 van het advies

In artikel 40, §2, 1°, van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 48, §1, van het decreet van 12 juli 2013 'betreffende de integrale jeugdhulp'. Artikel 48 van dat decreet zal evenwel worden vervangen bij artikel 47 van het aan te nemen decreet 'houdende diverse wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet jeugddelinquentierecht', waarna het, ten minste zoals de huidige tekst luidt, niet langer in paragrafen zal zijn ingedeeld. Daargelaten dit formele aspect, is het uitgaande van de huidige tekst noch van de nieuwe ontworpen tekst duidelijk naar welke opdrachten specifiek wordt verwezen.

Artikel 40 van het voorontwerp dient, onverminderd wat in het advies over het voorontwerp van decreet 'houdende diverse wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen aangaande het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht' wordt opgemerkt betreffende het ontworpen artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013, gelet op deze uitleg te worden aangepast.

Het klopt dat artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp wordt herschreven i.f.v. 'het moduleren van het aanbod'. De verwijzing die is opgenomen in artikel 40, §2, 1°, van het voorontwerp is erop gericht om de 'time-out plaatsingen van veertien dagen' blijvend mogelijk te maken binnen de gemeenschapsinstellingen (ook wanneer in de toekomst het aanbod van de gemeenschapsinstellingen zich in hoofdzaak zal richten tot minderjarige verdachten of delictplegers. Het betreft de time-out zoals deze vandaag de dag ook bestaat, o.g.v. een overeenkomst tussen een gemeenschapsinstelling en een voorziening, en inclusief (in principe) terugkeer naar de betrokken voorziening bij afloop time-out.

Binnen het gemoduleerde aanbod zoals dit wordt ingeschreven in artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, is deze time-out gevat onder de functie 'verblijf' – de mogelijkheid voor een jeugdrechter of jeugdrechtbank om voor ten hoogste één jaar de functie verblijf op te leggen.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 40, §2, 1°, van het voorontwerp aangepast als volgt: '1° het uitvoeren van de opdracht, vermeld in artikel 48, §1, 9°, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;';

Opmerking onder punt 271 van het decreet

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de overlap tussen het tweede en het derde lid van artikel 41 van het voorontwerp weggewerkt. De bepalingen worden als volgt aangepast:

'In dit artikel wordt verstaan onder Vlaams detentiecentrum: een instelling of afdeling van de gemeenschapsinstelling, bevoegd voor de uitvoering van de voorlopige hechtenis of de gevangenisstraf ten aanzien van uit handen gegeven jongeren tot de maximale leeftijd van 23 jaar.

De Vlaamse detentiecentra zijn, tot ze hun maximumcapaciteit bereikt hebben, belast met de tenlasteneming van de personen vermeld in het tweede lid.'

Opmerking onder punt 272 van het advies

De Raad van State merkt op dat luidens artikel 42, eerste lid, van het voorontwerp een reactie die is uitgesproken door de jeugdrechtbank en die in uitvoering is op de datum van de inwerkingtreding van het aan te nemen decreet, verder uitgevoerd wordt. Luidens artikel 42, tweede lid, van het voorontwerp wordt 'een vordering of dagvaarding' die werd ingesteld bij de 'jeugdrechtbank' en waarover op de dag van inwerkingtreding een beslissing werd genomen maar die nog niet in uitvoering is, uitgevoerd conform de genomen beslissing.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in het eerste lid, nu het gaat om reeds op grond van de wet van 8 april 1965 genomen beslissingen, gewag gemaakt van 'voorlopige maatregelen' en 'maatregelen' die op basis van die wet werden opgelegd en, in het eerste en het tweede lid, van zowel 'de jeugdrechter' als van de 'jeugdrechtbank'.

De Raad van State merkt ook op dat het niet volstaat te bepalen dat een reeds opgelegde of in uitvoering zijnde (al dan niet voorlopige) maatregel (verder) kan worden uitgevoerd; er moet ook worden verduidelijkt dat de regels die op die uitvoering betrekking hebben, zoals betreffende de herzieningsmogelijkheid op grond van artikel 60 van de wet van 8 april 1965, van toepassing zijn.

Ten slotte merkt de Raad van State ook op dat in een specifieke overgangsbepaling lijkt te moeten worden voorzien voor het geval de in artikel 52quater van de wet van 8 april 1965 bedoelde voorlopige maatregel van plaatsing in een gesloten opvoedingsafdeling was opgelegd: die maatregel kan immers voor een eerste maal met de aanvankelijke termijn worden verlengd, daarna van maand tot maand. Die verlengingen moeten in beginsel kunnen worden voortgezet, ofwel dient in een overgang naar het nieuwe systeem te worden voorzien. Hetzelfde dient te gebeuren voor de gevallen waarin de voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging als bedoeld in de wet van 1 maart 2002 'betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd', eventueel gevolgd door een voorlopige maatregel van plaatsing in een gesloten opvoedingsafdeling, in uitvoering of opgelegd was.

Gevolg gevend aan de suggesties van de Raad van State wordt artikel 42 aangepast:

- In het eerste lid wordt het woord 'reactie' vervangen door 'voorlopige maatregel of maatregel';
- In het eerste lid wordt een verwijzing ingevoegd naar de wet van 8 april 1965;
- In het tweede lid wordt een verwijzing ingevoegd naar de wet van 8 april 1965;
- Er wordt een nieuw derde lid ingevoegd: 'De regels vermeld in de wet van 8 april 1965, die op de uitvoering van de in het eerste en tweede lid vermelde voorlopige maatregelen, maatregelen en beslissingen betrekking hebben, zijn van toepassing.'.
- Er wordt een overgangsbepaling ingevoegd voor de gevallen waarin de voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging als bedoeld in de wet van 1 maart 2002 eventueel gevolgd door een voorlopige maatregel van plaatsing in een gesloten opvoedingsafdeling, in uitvoering of opgelegd was. Hiervoor wordt een nieuwe paragraaf 2 ingevoegd in het artikel.

Het aangepaste artikel 42 luidt:

'§1. Een voorlopige maatregel of maatregel die werd uitgesproken door de jeugdrechter of jeugdrechtbank met toepassing van de wet van 8 april 1965, en die in uitvoering is op de datum van inwerkingtreding van dit decreet, kan verder worden uitgevoerd.

Een bij de jeugdrechter of jeugdrechtbank aanhangig gemaakte zaak met toepassing van de wet van 8 april 1965, waarover op de datum van inwerkingtreding van

dit decreet een beslissing werd genomen maar die nog niet in uitvoering is, wordt uitgevoerd conform de genomen beslissing.

De regels vermeld in de wet van 8 april 1965, die op de uitvoering van de in het eerste en tweede lid vermelde voorlopige maatregelen, maatregelen en beslissingen betrekking hebben, zijn van toepassing.

§2. Een bij de jeugdrechter of jeugdrechtbank aanhangig gemaakte zaak met toepassing van de wet van 1 maart 2002, waarover op de datum van inwerkingtreding van dit decreet een beslissing werd genomen maar die nog niet in uitvoering is, wordt uitgevoerd conform de genomen beslissing.’.

Opmerking onder punt 273 van het advies

Gevolg gevend aan de het advies van de Raad van State wordt in artikel 42, tweede lid, van het voorontwerp geschreven ‘Een bij de jeugdrechter of de jeugdrechtbank aanhangig gemaakte zaak’ in plaats van ‘Een vordering of dagvaarding die werd ingesteld door het openbaar ministerie’.

Opmerking onder punt 274 van het advies

Luidens artikel 42, derde lid, van het voorontwerp wordt een aanhangig gemaakte zaak bij de jeugdrechter of de zaak waarover op de datum van de inwerkingtreding van het decreet nog geen beslissing werd genomen, behandeld conform de bepalingen van het aan te nemen decreet. Het is niet uitgesloten dat de toepassing van die regel in bepaalde gevallen strijdig is met het onder meer in artikel 7 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens neergelegde beginsel van de niet-retroactiviteit van de strengere strafwet, dat gelet op het autonome strafbegrip uit dat verdrag ook van toepassing is op sancties genomen in het raam van het jeugdgedelinquentierecht. Eerder dan een algemene, ongenueanceerde regel in te voeren die mogelijk in strijd is met hogere rechtsnormen, dient aan de rechtspraak te worden overgelaten om uit te maken welke regeling gelet op het hoger genoemde beginsel dient te worden toegepast.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt het derde lid van artikel 42, van het voorontwerp geschrapt.

Opmerking onder punt 275 van het decreet

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State is de vermelding van artikel 29, §2, 8°, in artikel 43 van het voorontwerp overbodig. Dit gelet op de vermelding van artikel 37. De vermelding van artikel 29, §2, 8° wordt geschrapt.

Opmerking onder punt 276

De opheffing van de voorlopige maatregelen en van de maatregelen ten gronde uit de vroegere federale regelgeving zal ‘in de tijd’ gebeuren afgestemd op de inwerkingtreding van de corresponderende artikelen uit het voorliggende decreet.

Voor maatregelen of sancties (bijvoorbeeld de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in een afdeling van gemeenschapsinstelling) die op een later moment in werking treden, moet, wordt erover gewaakt dat de corresponderende artikelen uit de vroegere federale regelgeving ook pas op dat moment worden opgeheven. Artikel 44 van het voorontwerp (of de opheffing van de vroegere federale wetgeving) dient derhalve te worden herzien.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de opheffing van de voorlopige maatregelen en de maatregelen ten gronde uit de wet van 8 april 1965, voor wat betreft een plaatsing in een gemeenschapsinstelling, gekoppeld aan de datum van

inwerkingtreding van de bepalingen uit het voorliggend decreet die voorzien in de maatregelen en sancties m.b.t. het toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling. Hetzelfde gebeurt voor de gevallen waarin de voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging als bedoeld in de wet van 1 maart 2002, wordt opgelegd. De opheffing van de wet van 1 maart 2002 wordt gekoppeld aan de datum van inwerkingtreding van de bepalingen uit het voorliggend decreet die voorzien in de maatregelen en sancties m.b.t. het toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Er worden nieuwe artikelen ingevoegd in hoofdstuk 6, afdeling 1, van het voorontwerp waardoor voorzien wordt in opheffingsbepalingen die een gefaseerde inwerkingtreding toelaten.

Art. XXX. De wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, gewijzigd bij de wetten van 13 juni 2006 en 27 december 2006, wordt opgeheven op de datum van inwerkingtreding van de in artikel 44, tweede lid, vermelde artikelen.

Art. XXX. De resterende bepalingen van artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, gewijzigd bij de wet van 27 december 2006, worden opgeheven op de datum van inwerkingtreding van de in artikel 89, tweede lid, vermelde artikelen.

Art. XXX. De resterende bepalingen van artikel 52, van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, gewijzigd bij de wet van 15 mei 2006, wordt opgeheven op de datum van inwerkingtreding van de in artikel 89, tweede lid, vermelde artikelen.'.

Opmerking onder punt 277 van het advies

Het ontgaat de Raad van State waarom enkel het vierde lid van artikel 23, §9, van het aan te nemen decreet niet in werking treedt op 1 januari 2019. Gelet op de context gaat het wellicht ook om het derde lid van die bepaling.

In dat geval dient te worden verduidelijkt of, naar analogie van wat voor sancties geldt, de afwijkende inwerkingtreding slechts geldt 'voor zover de vervangende maatregel het toevertrouwen van de minderjarige aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling betreft'.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt artikel 44 aangepast. Volgende artikelen van het voorontwerp worden toegevoegd voor wat betreft niet in werking tredend op 1 januari 2019:

- artikelen 23, §9, derde, vierde en vijfde lid, 32, derde lid, 33, tweede lid, en 34, §1, derde lid, 'voor zover voor zover de vervangende maatregel het toevertrouwen van de minderjarige aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling betreft';
- artikelen 24, 25 en 35.

Ook de noodzakelijke randvoorwaarden worden bepaald.

Artikel 44 van het voorontwerp luidt:

'Onverminderd het tweede lid, treedt dit decreet in werking op 1 januari 2019.

Voor de artikelen 23, §9, derde, vierde en vijfde lid, 32, derde lid, 33, tweede lid en 34, §1, derde lid, voor zover de vervangende reactie het toevertrouwen van de minderjarige delictpleger aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor minderjarigen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet betreft, 24, 25, 35, 36, 37 en 39, bepaalt de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding nadat zij uitdrukkelijk heeft vastgesteld dat de nodige randvoorwaarden zijn gerealiseerd die toelaten dat deze artikelen kunnen uitgevoerd worden. Deze artikelen treden uiterlijk in werking op 1 januari 2022.

Als de Vlaamse Regering, met het oog op de realisatie van deze randvoorwaarden investeringssteun geeft conform de toepasselijke regelgeving, kan zij ook diegene die de investeringssteun bekomt, toezeggen dat de nodige erkenningen en werkingsmiddelen zullen toegekend worden op het ogenblik dat de infrastructuur waarvoor de investeringssteun wordt verleend, in gebruik wordt genomen.'.

3. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijhorende ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht en aan de bijbehorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te gelasten om voornoemd ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

Jo VANDEURZEN
De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin